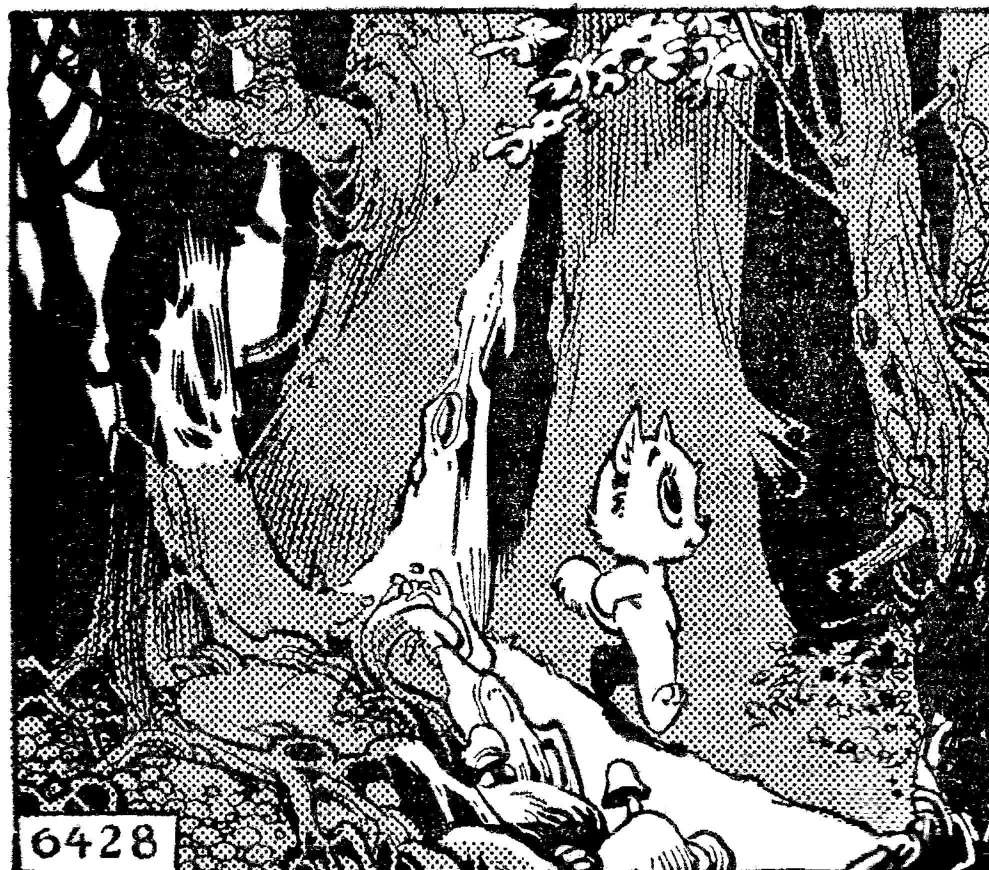
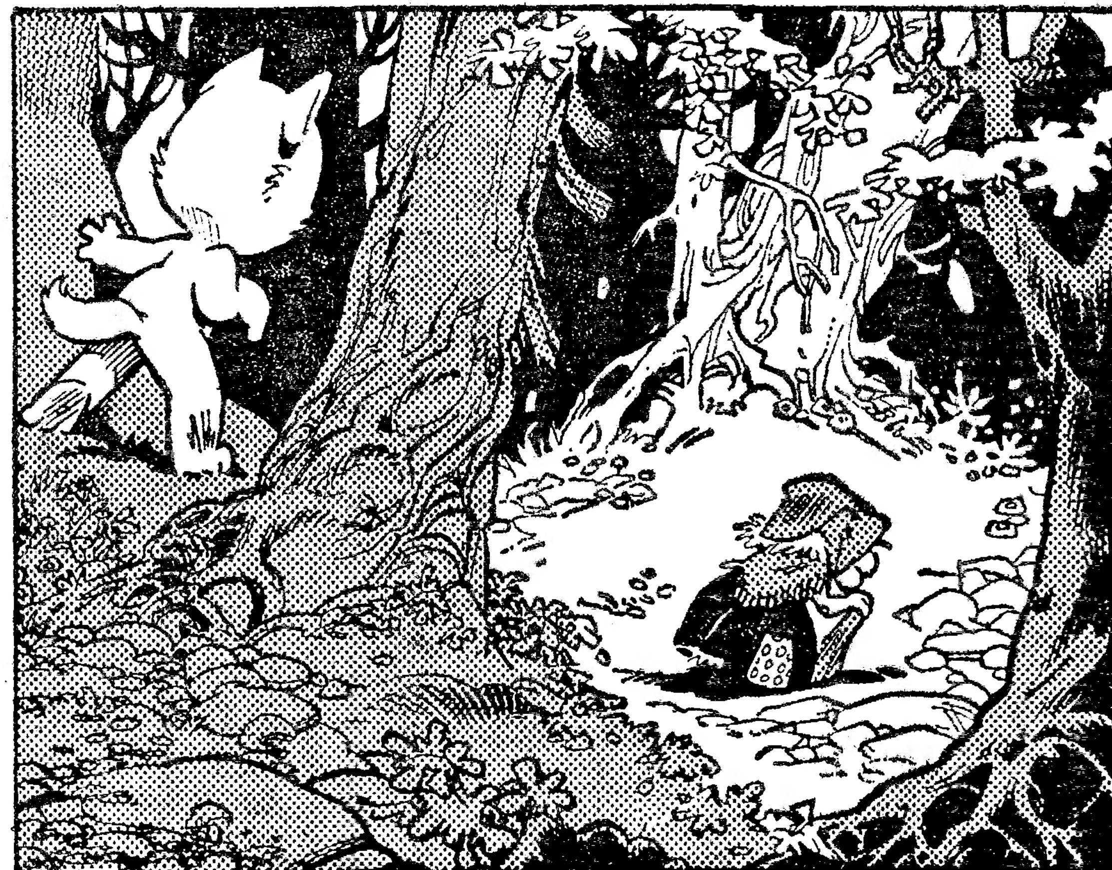
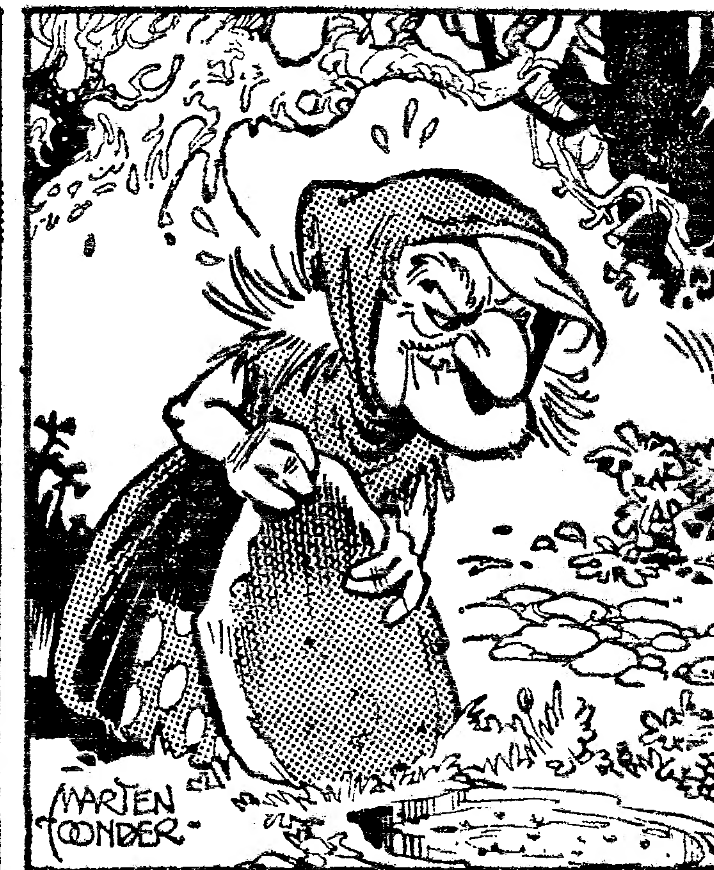

Op een mooie morgen in het najaar maakte Tom Poes een wandeling in het Donkere Bomen Bos. Het was warm, er was zelfs geen windje dat de bladeren deed bewegen, en na een poosje begon de stilte hem te drukken.

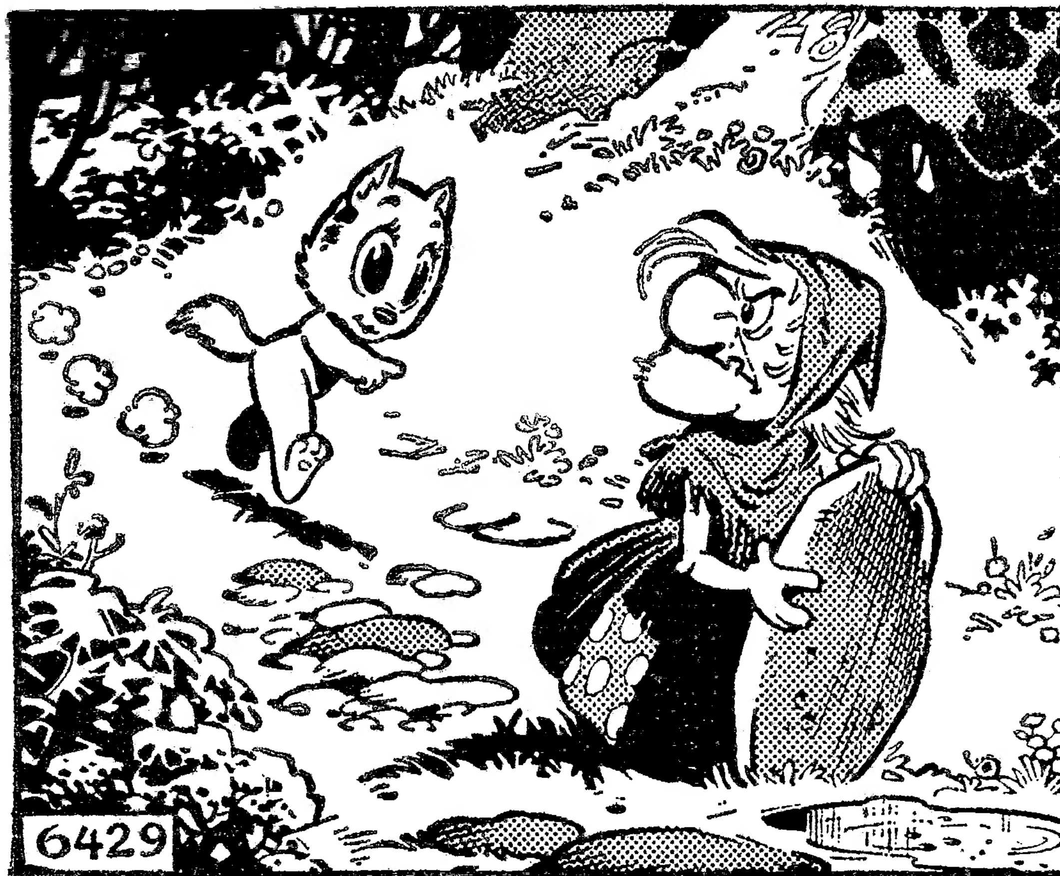
„De bomen zijn te groot", dacht hij, „en er zijn hier plekken waar zelfs geen vogels en geen insekten schijnen te komen. Ik denk, dat ik maar weer terug ga."

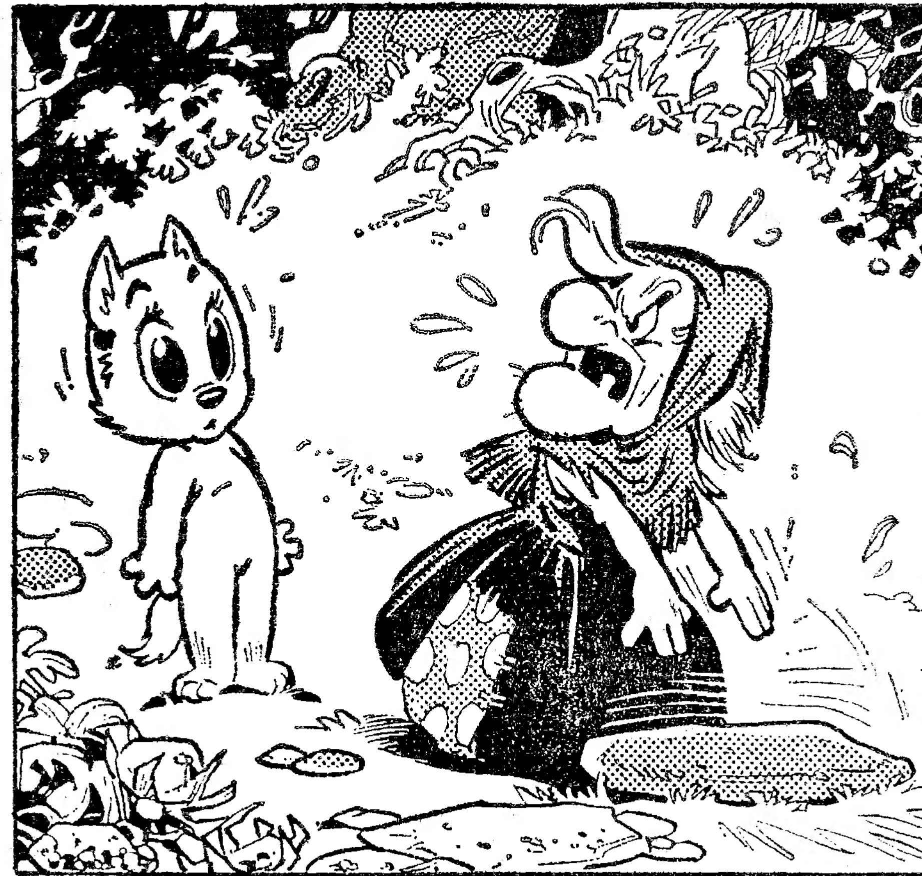
Op dat moment ving hij echter een binnensmonds gepraat op, en omdat hij nu eenmaal nieuwsgierig van aard is sloop hij op het geluid af. Zodoende kwam hij aan de rand van een klein dal, waarvan de bodem bedekt was met stenen en dat donker en vochtig tussen de woudreuzen lag. Een bejaard vrouwtje stond er midden in, bezig met het optillen van een platte kei.

„Dit is een mooie", hoorde hij haar zeggen. „Een mooie natte. Daaronder krioelt en frutselt van alles wat het daglicht niet verdragen kan. Glibbertjes en slijmertjes, slikaaltjes en kelderkruipertjes. Ja, ja iedereen heeft zijn steen; het is mooi geregeld! Maar het mooiste is om te weten wat al dat geglibber betekent, hihihihi! Moeilijk is het en het verstand komt met de jaren!"

Haar woorden stierven weg in een onverstaanbaar geprevel toen ze zich verlekkerd voorover boog om de wegschietende beestjes beter te kunnen volgen.

680912

Het gedoe van het oude mens maakte Tom Poes nieuwsgierig en daarom daalde hij de heuvel af om beter te kunnen kijken.

„Wat doet u daar?", vroeg hij. „Wat is er met die steen?"

De aangesprokene draaide met een ruk het hoofd om, zodat Tom Poes plotseling een goed zicht op haar betrokken uiterlijk had. Het gebodene stond hem zo tegen, dat hij verschrikt een stapje achteruit deed.

„Neem me niet kwalijk", zei hij. „Ik hoorde u iets zeggen over de betekenis van het geglibber onder zo'n steen. En nu zou ik graag willen weten..."

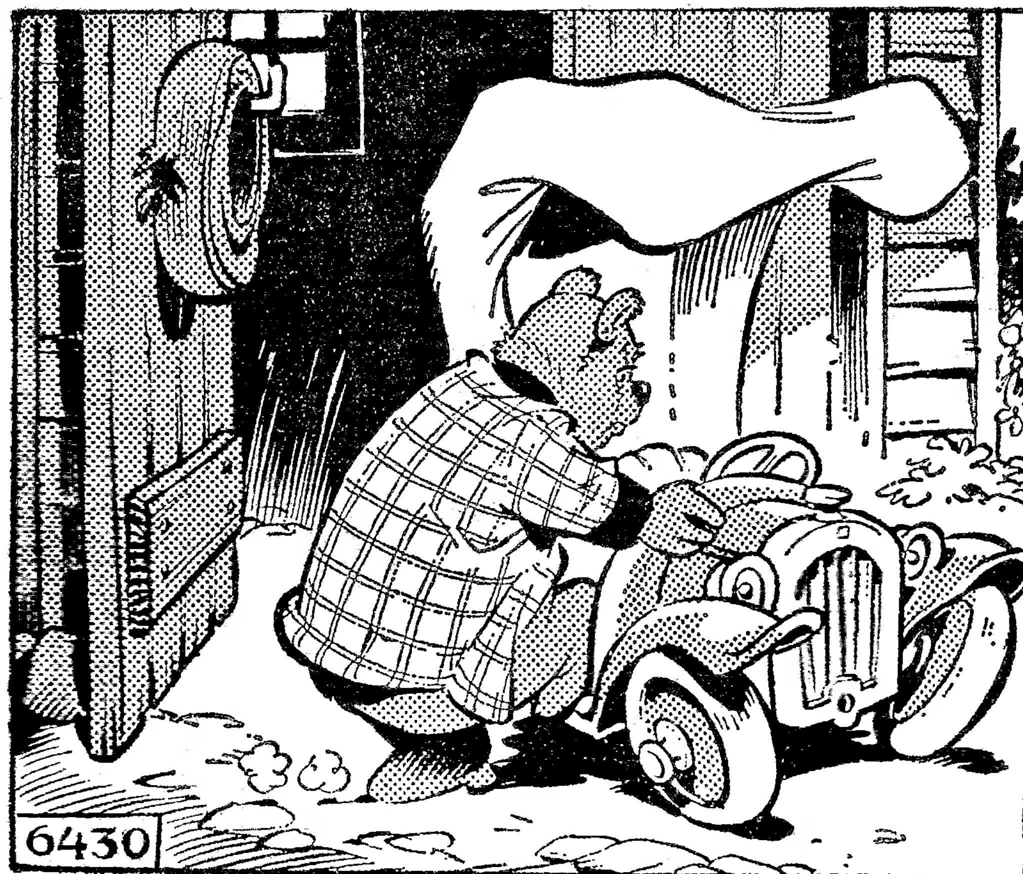
„Weten he?", riep de bejaarde dame met een raspende stem. „Het gaat je niets aan, stiekeme sluiper! Iedereen heeft zijn steen, maar alleen een wijze, oude vrouw weet wat het gekrioel daaronder betekent. En dat is maar goed ook! Anders zou iedereen zijn eigen lot kunnen bepalen!"

Zo sprekende liet ze het stuk basalt met een plof vallen en stampte het driftig dieper de grond in.

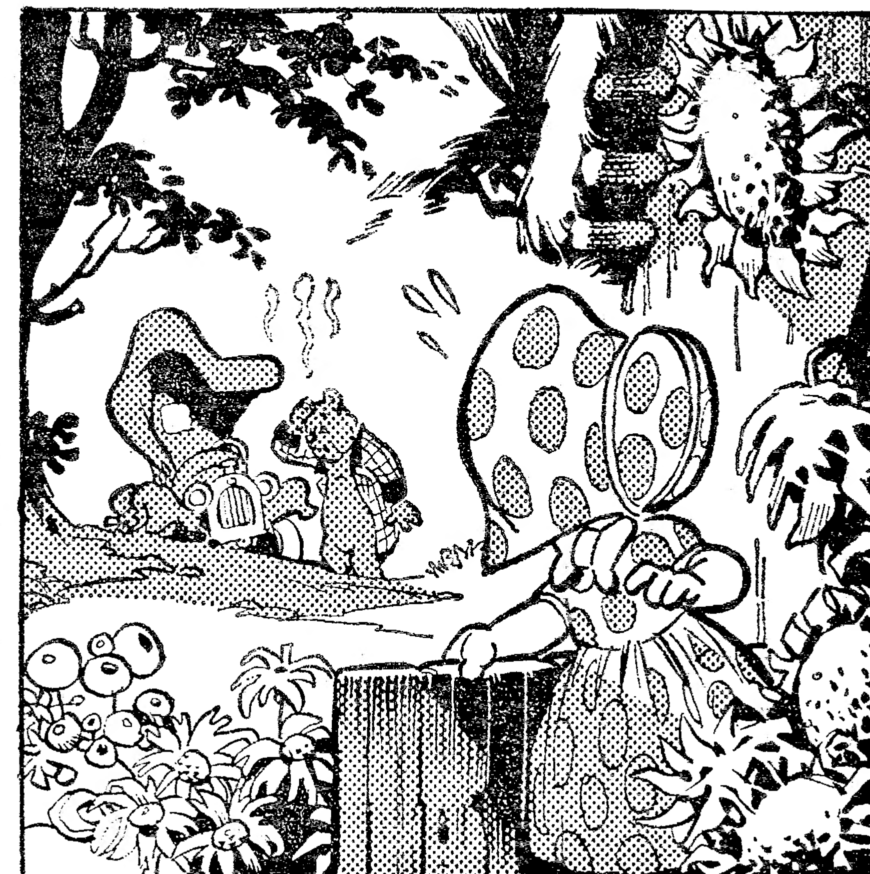
„Hij moest zich schamen, de gluiper!", hoorde Tom Poes haar mompelen. „Een oude dame de stuipen op het lijf jagen met vies gegluur! Het is maar goed voor hem, dat ik zijn steen niet direct weet te liggen. Zo'n slungel moest een lesje hebben! Weten! Hij wil weten! Waar gaan we naar toe?"

Ze stapte driftig heen en Tom Poes keek haar een beetje uit het veld geslagen na.

„Ach, wat kan het me ook schelen", dacht hij na een poosje. „Het is gewoon maar een lelijke, oude heks." En met die gedachte keerde hij zich om en begon door het bos terug te wandelen.

Heer Bommel voelde zich wat neerslachtig. De zomer spoedde zich ten einde en het vallen van de eerste bladeren gaf hem een vreemd gevoel van binnen. „Een heer is ook altijd maar alleen", sprak hij tot zichzelf. „De jaren verstrijken en het leven gaat voort en alles blijft zoals het is. Het is natuurlijk mooi om in stilte goed te doen, maar soms zou men wel eens prettig gezelschap willen hebben om zijn diep innerlijk uit te kunnen dragen, als men begrijpt wat ik bedoel."

Zo denkende stapte hij in de Oude Schicht, die wat vervallen voor de garage stond, en startte de motor.

„Ik weet wat", vervolgde hij, „het is mooi weer en de natuur roept. Laat ik mevrouw Doddel uitnodigen voor een ritje over de heuvels. Dat zal ze wel leuk vinden, misschien. Ik trouwens ook."

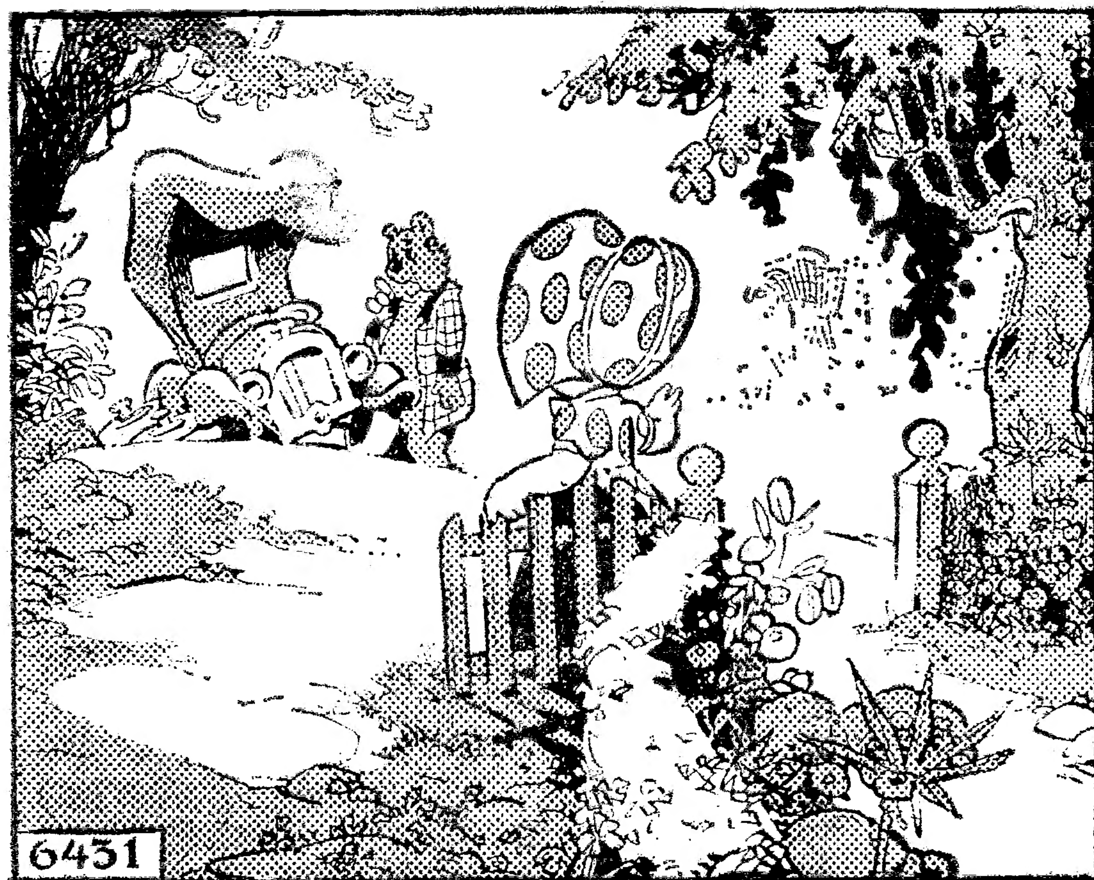
Hij gaf gas en even later kon men de wagen over de weg zien rijden die naar het huis van zijn buurvrouw voerde. Maar ach, het trouwe voertuig had zijn beste tijd gehad en bovendien had het enige ongelukjes meegemaakt, die het danig hadden verzwakt. Het is dan ook geen wonder, dat het na een poosje enige knallen uitstiet en daarop reutelend stilviel.

Heer Ollie steeg verslagen uit en begaf zich zonder hoop naar de motorkap.

„Wat nu te doen", zo vroeg hij zich af. „Vroeger zou ik hem met wat levertraan of vitamine-tabletten hebben kunnen opknappen. Och ja, vroeger.... Maar nu? Nu sta ik hier, als een eenzaam heer, die een tochtje met zijn buurvrouw had willen maken, en die door pech getroffen is."

Op dat moment ging de deur van juffrouw Doddels huisje piepend open om de bewoonster door te laten.

„Wat is dat, Ollie?", riep ze. „Ik hoorde een paar enge ploffen."

Juffrouw Doddel liep snel de weg op, waar de Oude Schicht stond. Ze had weinig verstand van auto's maar toch was een enkele blik haar voldoende om te begrijpen dat het voertuig niet geheel rijvaardig was.

„Wat is er gebeurd, Ollie?", vroeg ze. „Ben je over een spijker gereden? Of heb je te veel gas gegeven of zo? Kan ik je soms helpen?" Heer Bommel schrok op, terwijl zijn verglaasde blik zich haastig tot een glimlach wrong.

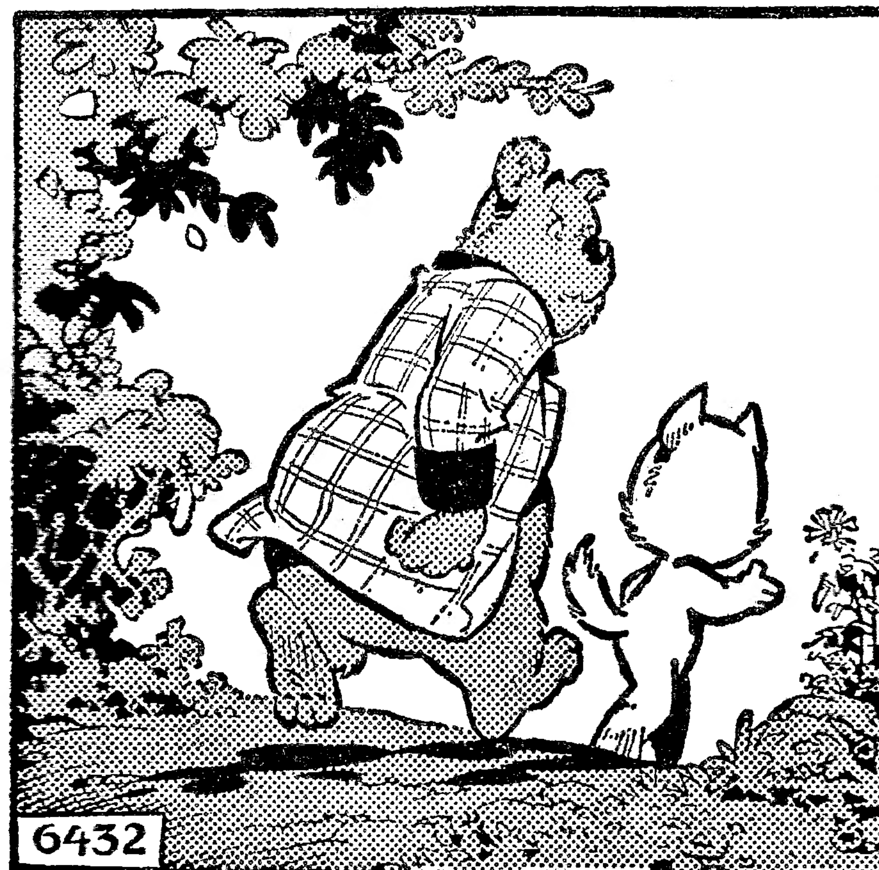
„Het is niets, mevrouw", zei hij. „Gewoon een beetje eh.... autopech. Maar dat was te verwachten na alles wat hij heeft meegemaakt — de garages zijn niet meer wat ze geweest zijn, zodat de reparaties te wensen over laten, als u begrijpt wat ik bedoel."

„Wat jammer", hernam de buurvrouw deelnemend. „Moest je ver weg?"

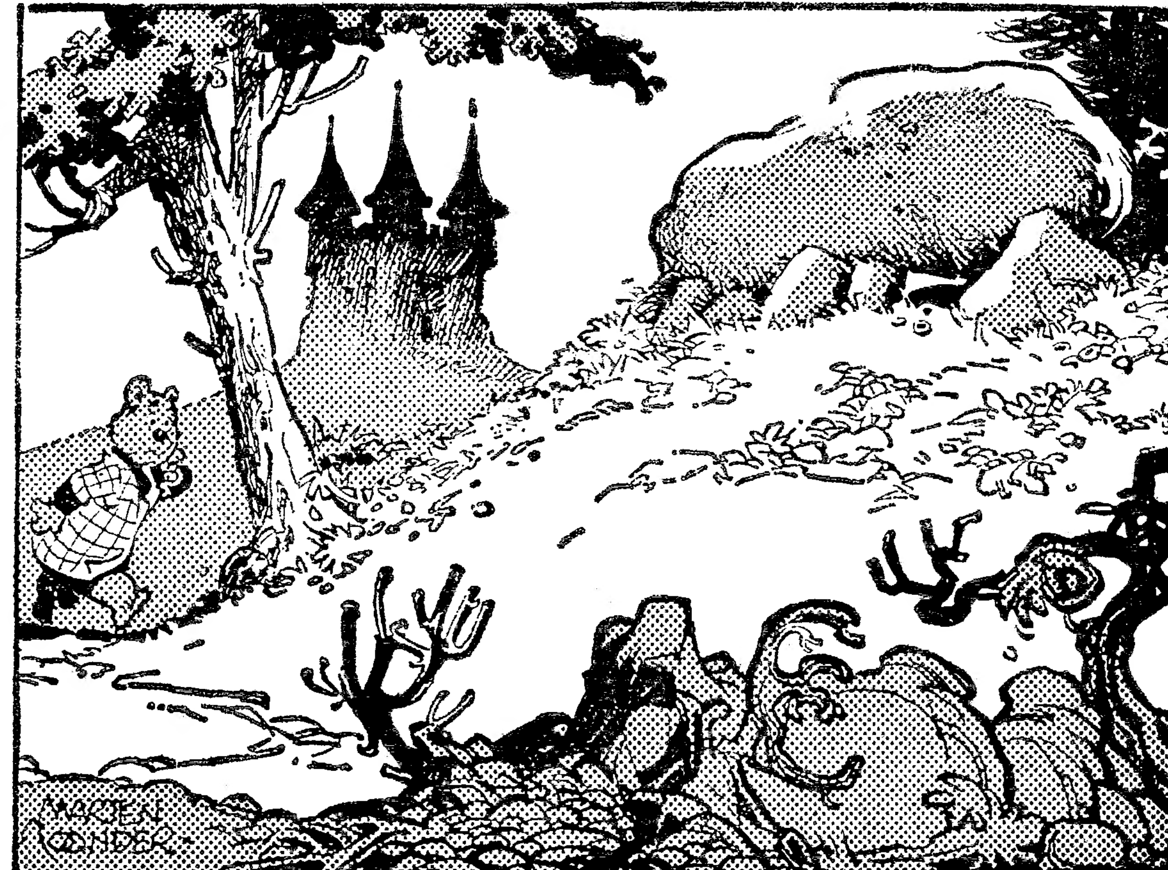
„Ver weg?" herhaalde heer Ollie verward. „Ach, ik had eigenlijk een klein tochtje... Ik bedoel, ik had willen vragen of u soms . . . Kijk; het is mooi weer, en een eenzaam heer wil er wel eens uit en daarom had ik het plan..."

Hij zweeg en zijn houding verzakte toen hij er mompelend aan toevoegde: „Het doet er ook niet toe. Ik moet de wagen eerst maar eens grondig laten opknappen. Tot ziens, mevrouw."

„Zeg toch Doddeltje, mallerd", riep het vrouwtje met teleurstelling in haar stem. Heer Bommel hoorde dat echter niet; hij sjokte vreugdeloos de weg af, ontevreden met zichzelf en de wereld. Tom Poes, die op weg naar huis was, zag hem naderen, en hij begreep onmiddellijk, dat er iets mis was.

„Dag heer Ollie", zei Tom Poes. „Wat kijkt u somber! Is er iets?"

„Ach, wat zou er zijn?", vroeg heer Bommel vreugdeloos. „De zon schijnt en de vogeltjes zingen, maar een heer gaat eenzaam door het leven. Daar wordt te weinig bij stilgestaan. Het lot van iemand van mijn stand kan soms heel zwaar zijn, jonge vriend."

„Dat zal wel", zei Tom Poes onder de indruk. „Ik heb daarnet een heks ontmoet, en die beweerde, dat iedereen zijn eigen steen heeft..."

„Wat is dat voor onzin?", vroeg heer Ollie, de pas inhoudend. „Wat heeft dat nu met mijn moeilijke omstandigheden te maken, bedoel ik?"

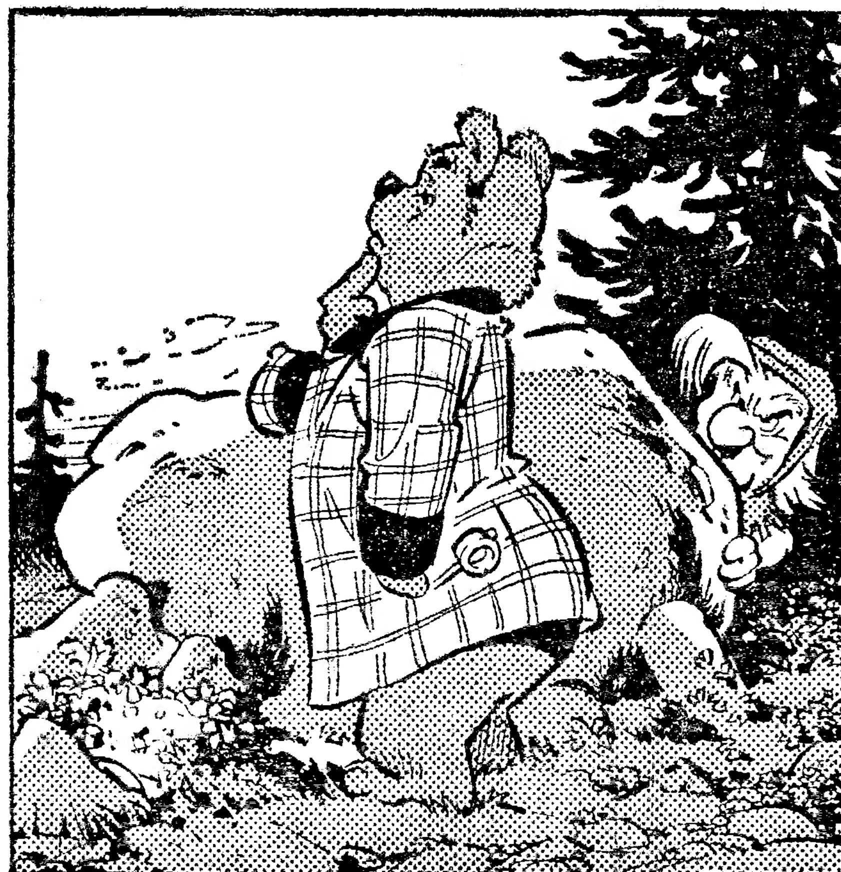
„Wel", hernam Tom Poes, „die heks zei, dat ze het lot van iemand kon zien, wanneer ze zijn steen optilde. Raar hè? Kom, ik moet deze kant op: tot ziens hoor!"

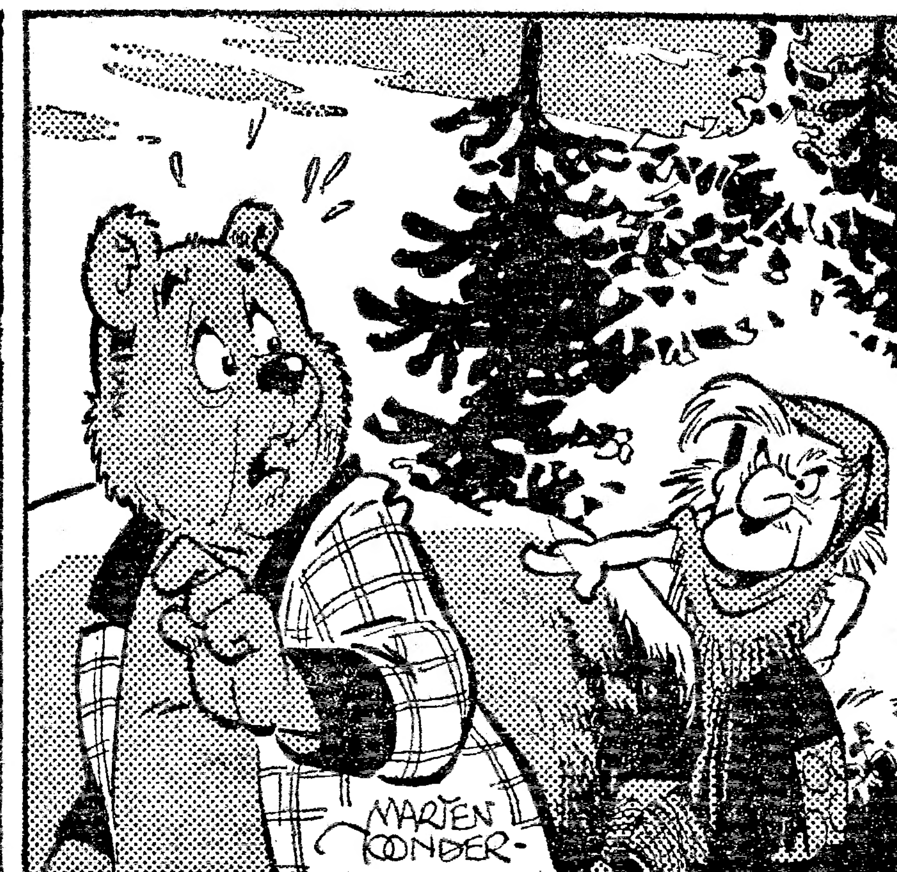
Met die woorden sloeg hij een zijpad in en heer Bommel keek hem ontstemd na. „Die jeugd", mompelde hij. „Laat zich van alles wijsmaken. Onder een steen zit alleen maar ongedierte, dat weet iedereen."

Hij liep hoofdschuddend verder totdat hij slot Bommelstein in het zicht kreeg, bij het passeren van een heuvel. Op die heuvel lag een groot rotsblok waar hij nooit veel aandacht aan geschonken had; doch nu keek hij er fronsend naar.

„Over stenen gesproken", sprak hij tot zichzelf. „Ik moet Joost toch eens opdragen om dat ding te verwijderen. Het ontsiert de omgeving, en wie weet, wat er allemaal onder zit....."

Heer Ollie stond enige tijd broeiend naar het rotsblok te kijken en toen werd hij door een eigenaardige gedachte getroffen.

„Stel nu eens, dat het waar is, wat Tom Poes me daar vertelde", dacht hij. „Het is natuurlijk onzin. Maar wanneer iedereen een steen heeft waaronder zijn lot te zien is, dan zou dit best eens mijn steen kunnen zijn, als iemand begrijpt, wat ik bedoel."

Met deze gedachte begon hij de heuvel te beklimmen om het rotsblok eens van dichterbij te beschouwen.

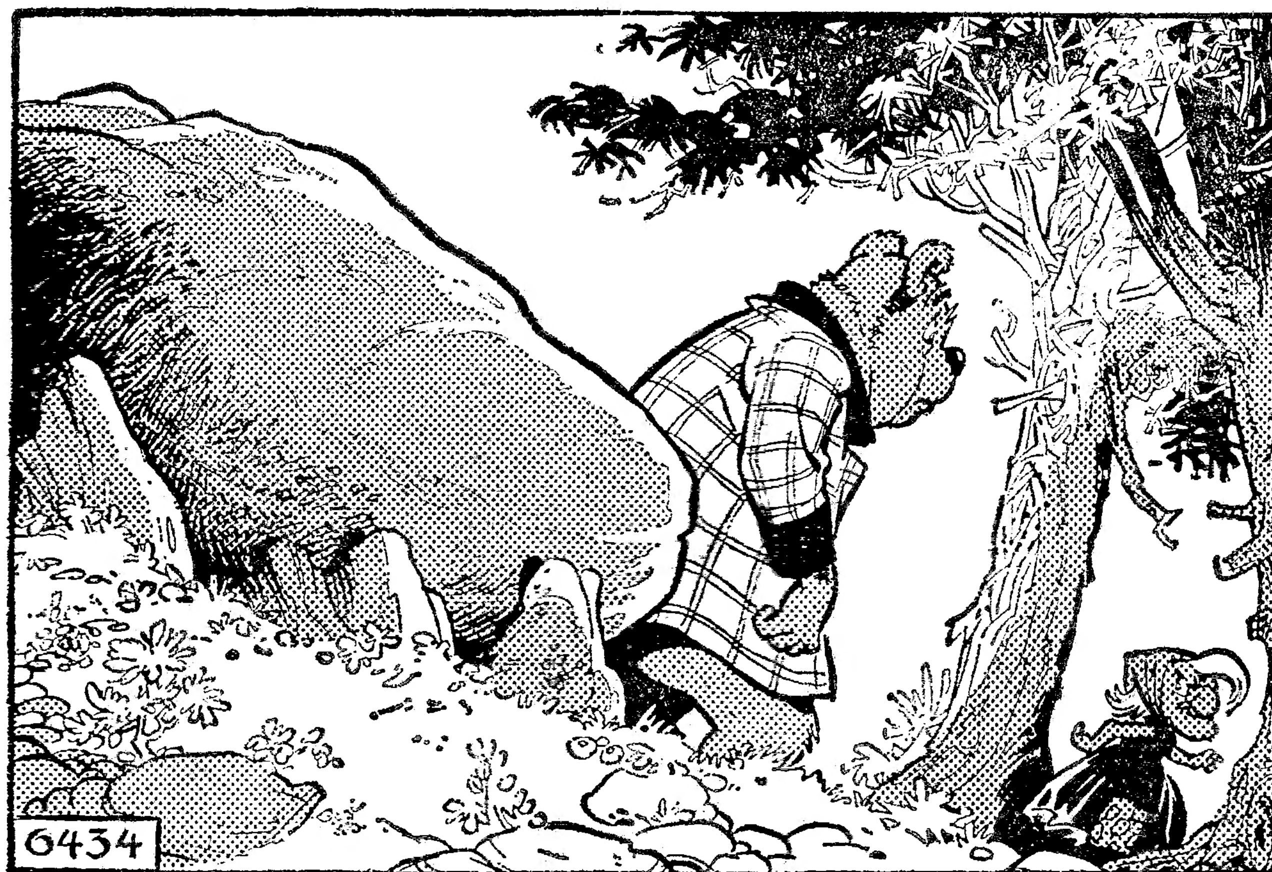
„Eigenlijk zou het best kunnen", hernam hij. „Het is wel een steen voor iemand van mijn stand. Niet plat en pieterig, maar fors en struis van vorm. Wie weet..... Hm; het is een boeiend idee. Ten slotte is het lot zwaar voor een eenzaam heer met een kapotte auto, die niet zo gauw de juiste woorden weet te vinden tegenover een dame, als hij een tochtje wil maken...."

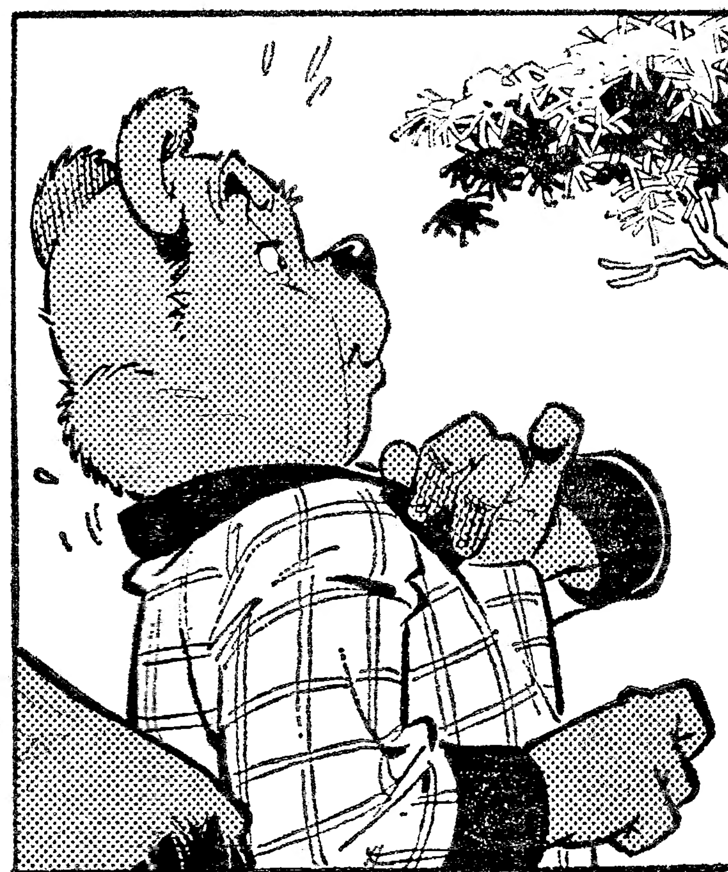
Hij verviel tot gepeins en gedurende enige tijd was het geritsel van de zomerwind het enige geluid op de heuveltop. Doch toen klonk er plotseling een gekraak en vanachter de rots dook een morsige gedaante op.

„Ja, ja, je lot is zwaar", sprak deze met een onaangenaam lachje. „Maar je hebt ook wel een groot model uitgezocht, hihihihi!"

Heer Bommel keek verschrikt om. „Ik eh... Wat bedoelt u?", vroeg hij. „Ik heb niets uitgezocht, mevrouw! Ik bedoel, ik geloof niet in die onzin. Hoe kan het lot van een Bommel nu onder een vieze steen te zien zijn? Daar zitten alleen maar duizendpoten en oorwurmen!"

„Dat zou nu best eens kunnen", zei de heks. „En misschien is dat wel hetzelfde, hihihihi!"

Het oude mens wachtte niet op een antwoord, doch schuifelde snel de heuvel af.

„Die steen van jou is te groot om om te keren”, riep ze over haar schouder. „Jouw lot zal een verrassing moeten blijven!”

Haar onaangenaam lachje verwoei in de zomerwind en heer Bommel keek haar met gemengde gevoelens na.

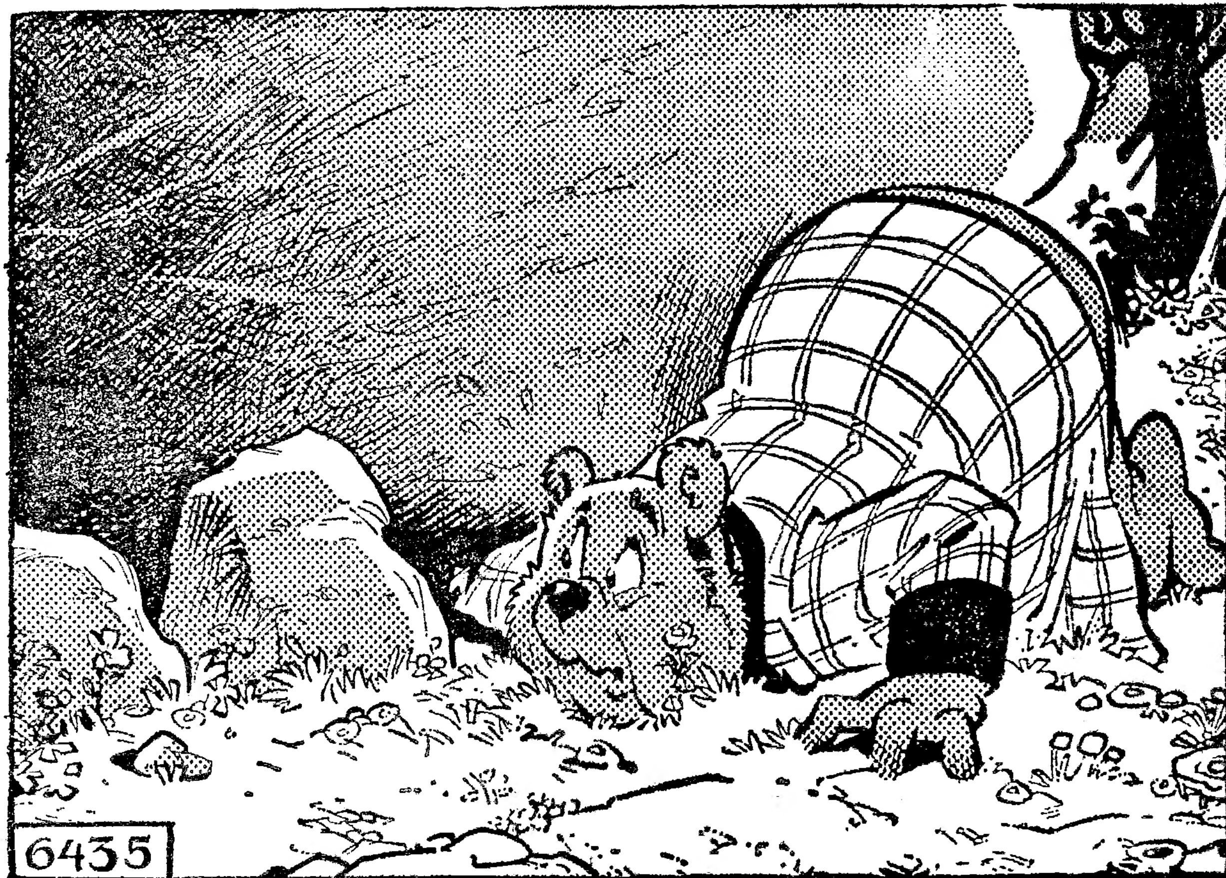
„Bah”, sprak hij tot zichzelf. „Onder zo’n steenklomp zitten alleen maar griezeltjes en enge beestjes, dat weet iedereen. Die oude dame maakte alleen maar een grapje ten koste van een eenzaam heer.”

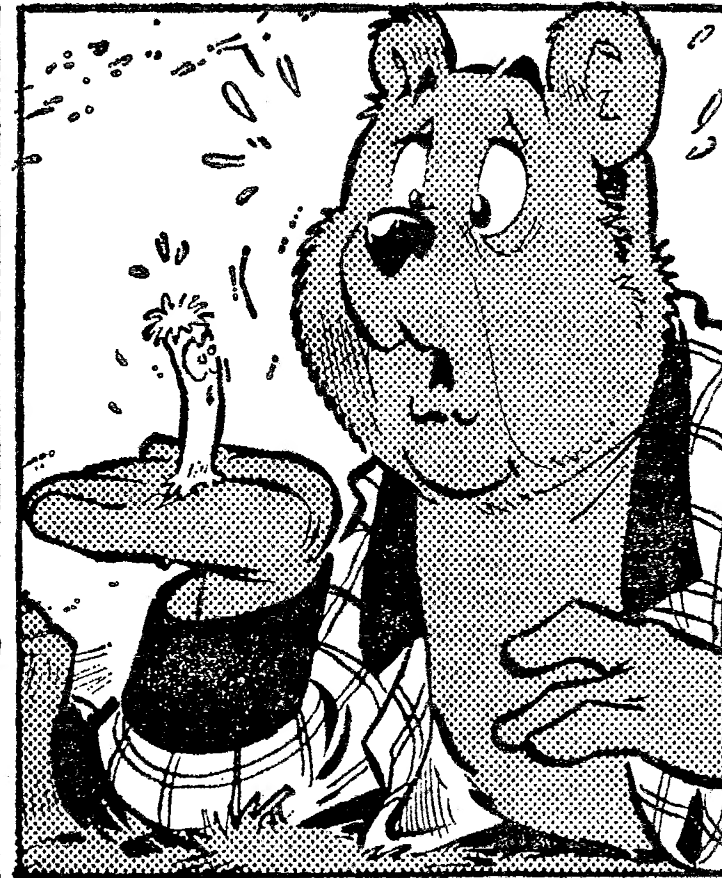
Deze gedachte trof hem onaangenaam en met een ruk nam hij een ferme houding aan.

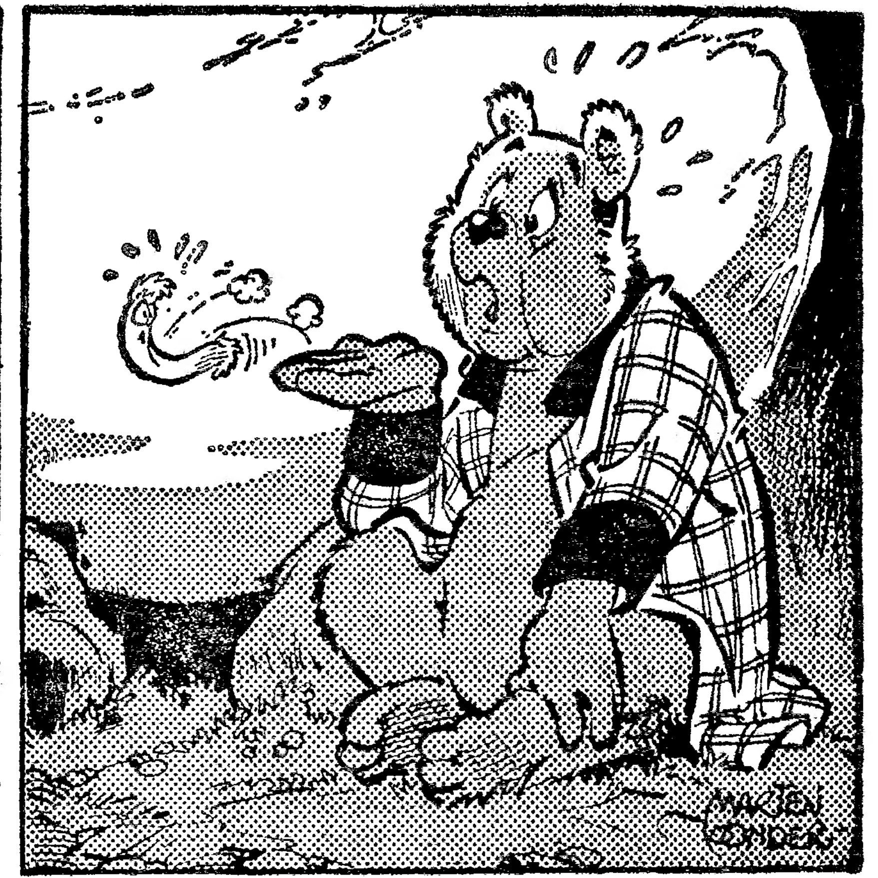
„Trouwens”, zo vervolgde hij, „dit is een heel speciale steen; de steen van een Bommel. Misschien zit hieronder wel iets bijzonders. En het zou toch eigenlijk wel prettig zijn om het lot in eigen hand te nemen, nu ik er eens goed over nadenk. Als ik nu eens...”

Hij keek behoedzaam om zich heen en toen hij had vastgesteld, dat de omtrek geheel verlaten was knielde hij behoedzaam naast het rotsblok neder. Het viel hem op, dat het gevaarte op enige kleinere keien rustte, zodat er verschillende openingen tussen de bodem en het grondvlak waren.

„Juist”, prevelde hij. „Net wat ik dacht. Voor een heer, die zelf zijn lot wil bepalen, is er altijd wel een gaatje te vinden!”

Heer Bommel bukte zich zo diep mogelijk en loerde ingespannen onder het rotsblok. Het was er donker en vochtig, maar toch meende hij na enig turen een beweging waar te nemen. Snel stak hij zijn arm onder het gevaarte en greep toe. Dat was natuurlijk eng, maar het is wonderlijk wat een heer, die zijn lot in eigen hand neemt, vermag. Na enig gegrabbel bracht hij dan ook een klein diertje aan het daglicht. Eerst wriemelde het wat, maar in de heldere zonnestralen verstijfde het en keek heer Ollie met bolle oogjes aan.

„Laat me los", sprak het met een natte stem. „Dan mag je een wensje doen."

„Wel heb ik ooit", mompelde heer Bommel. „Dan had die heks dus toch gelijk! Wat ben jij voor een insekt?"

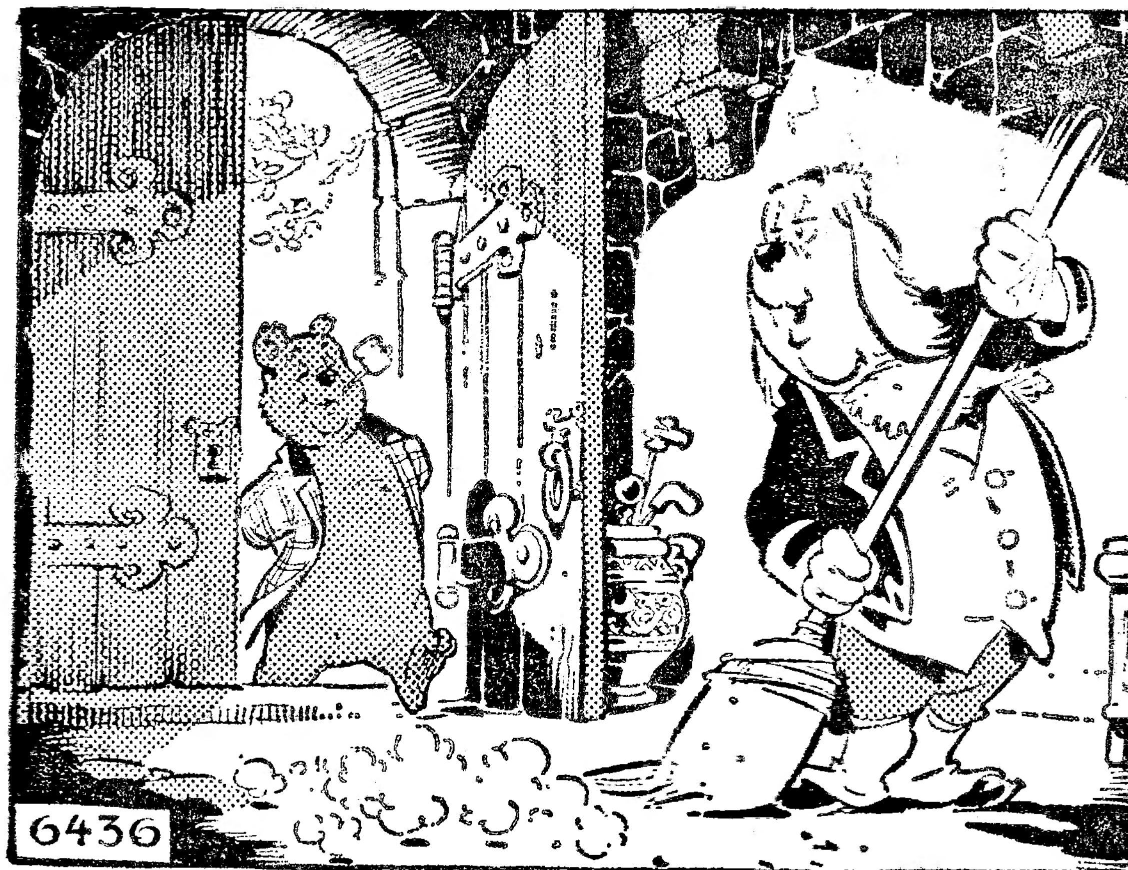
„Ik ben geen insekt", zei het diertje. „Ik ben een tuttelwurm. De kop dan, je weet wel. Laat me los. Dan mag je iets wensen. Maar niet te moeilijk; ik kan je lot maar een klein beetje betuttelen."

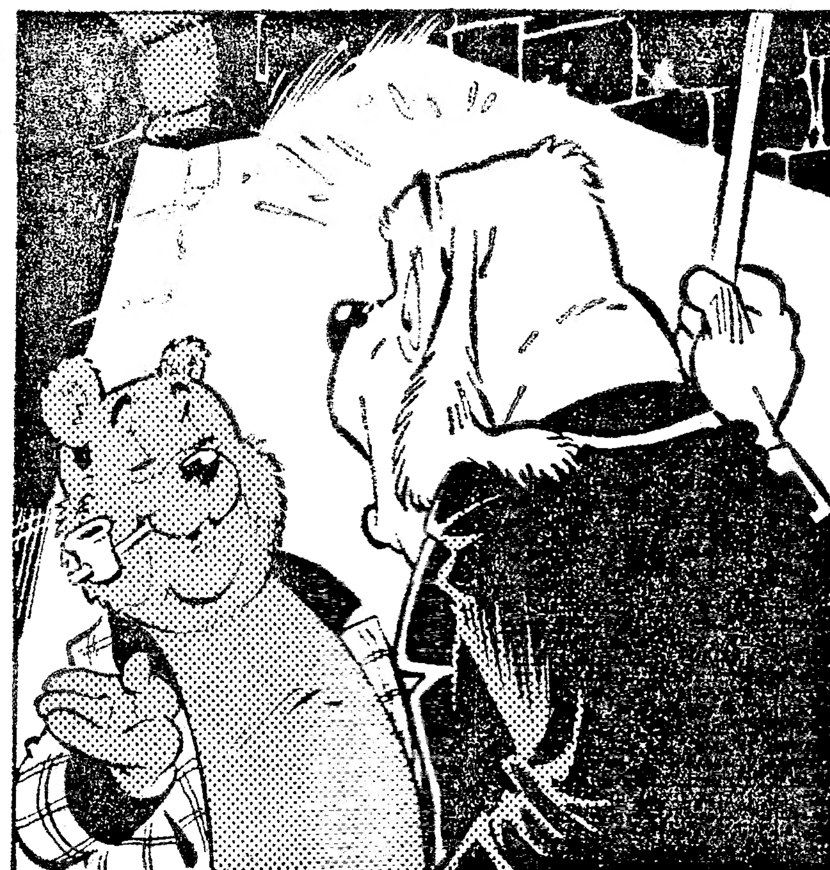
„Juist", hernam heer Ollie. „Dat is nu juist wat ik zocht. Je moet weten, dat ik een eenzaam heer ben — en dat is een zwaar lot, wanneer men er alleen voor staat. Wat ik eigenlijk zoek is gezelschap, dat zou alles veel gemakkelijker maken. En het is ook gezelliger, als je begrijpt, wat ik bedoel."

„Zeker", zei de tuttelwurm. „Gezelschap. Ik zal zien wat ik doen kan. Laat me gaan. Anders droog ik uit voordat ik kan wurmen."

Na deze woorden bukte hij zich voorover en sprong toen met een boogje van heer Ollie's hand in het gras. Dat ritselde even, doch toen de verbaasde heer het gezicht naar de grond bracht was hij reeds verdwenen.

„Ook goed", zei heer Bommel tot zichzelf. „Als hij nu maar voor gezelligheid zorgt. Anders zal ik hem weten te vinden."

De bediende Joost was juist bezig de hall te schrobben, toen heer Bommel huiswaarts keerde.

„Bent u al terug van uw tochtje?", vroeg de trouwe bediende, verrast omkijkend. „Ik zie, dat het u frisse gedachten gegeven heeft. U ziet er veel opgewekter uit, met uw welnemen."

„Dat tochtje?", herhaalde heer Ollie. „Dat is een beetje mislukt, wegens motorpech. Je moest de garage maar weer eens opbellen, Joost. Maar ik heb mijn lot een andere draai kunnen geven door eens onder mijn steen te kijken."

De knecht zette grote ogen op.

„Onder uw steen kijken?", vroeg hij zonder begrip. „Ik vrees, dat ik u niet geheel kan volgen, heer Olivier. Daarvoor is het toch nog te vroeg, als ik me zo mag uitdrukken."

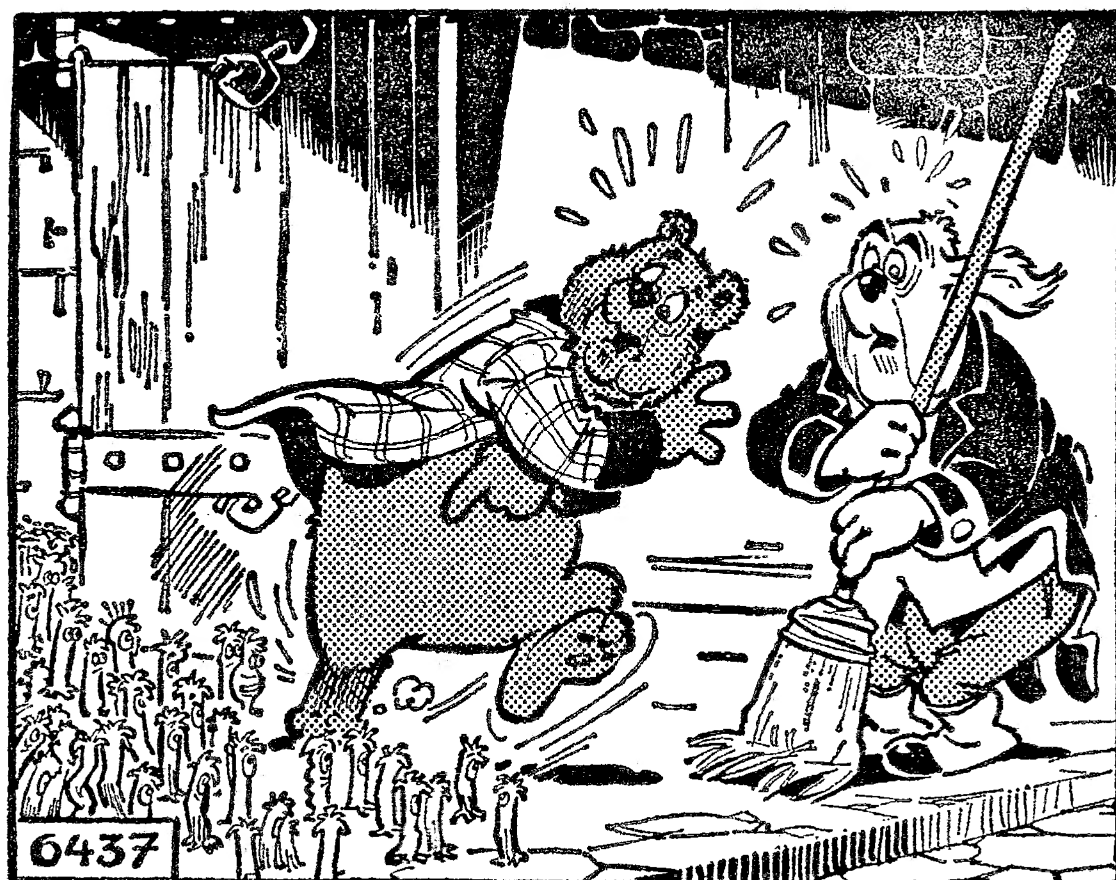
„De steen waaronder mijn tuttelwurm woont", legde heer Bommel geduldig uit. „En nu is het gedaan met mijn eenzaamheid, Joost! Binnenkort zullen deze muren weergalmen van de gezelligheid!"

„O, juist, dat is prettig", hernam de bediende. Hij wilde verder gaan met zijn werkzaamheden, doch nu werd zijn blik getroffen door een beweging op de grond, en hij verstijfde.

„Ex....excuseer, h-heer Olie-Olivier...", stamelde hij. „Het schijnt, d-dat we getroffen worden door een insektenplaag."

Heer Bommel volgde de richting van zijn bevende wijsvinger en sprong op, getroffen door een vreselijk vermoeden.

„D-dat z-zijn geen insekten!", riep hij met piepende stem. „D-dat zijn w-wurmers, als je begrijpt wat ik bedoel!"

Joost verborg zich achter de steel van zijn bezem en staarde vol afschuw naar de wriemels die de hall begonnen te vullen.

„Tuttelwurmen of spanrupsen", sprak hij met gesloten mond, „dat blijft mij hetzelfde. Met uw goedvinden staat dit soort beestjes me erg tegen, heer Olivier!"

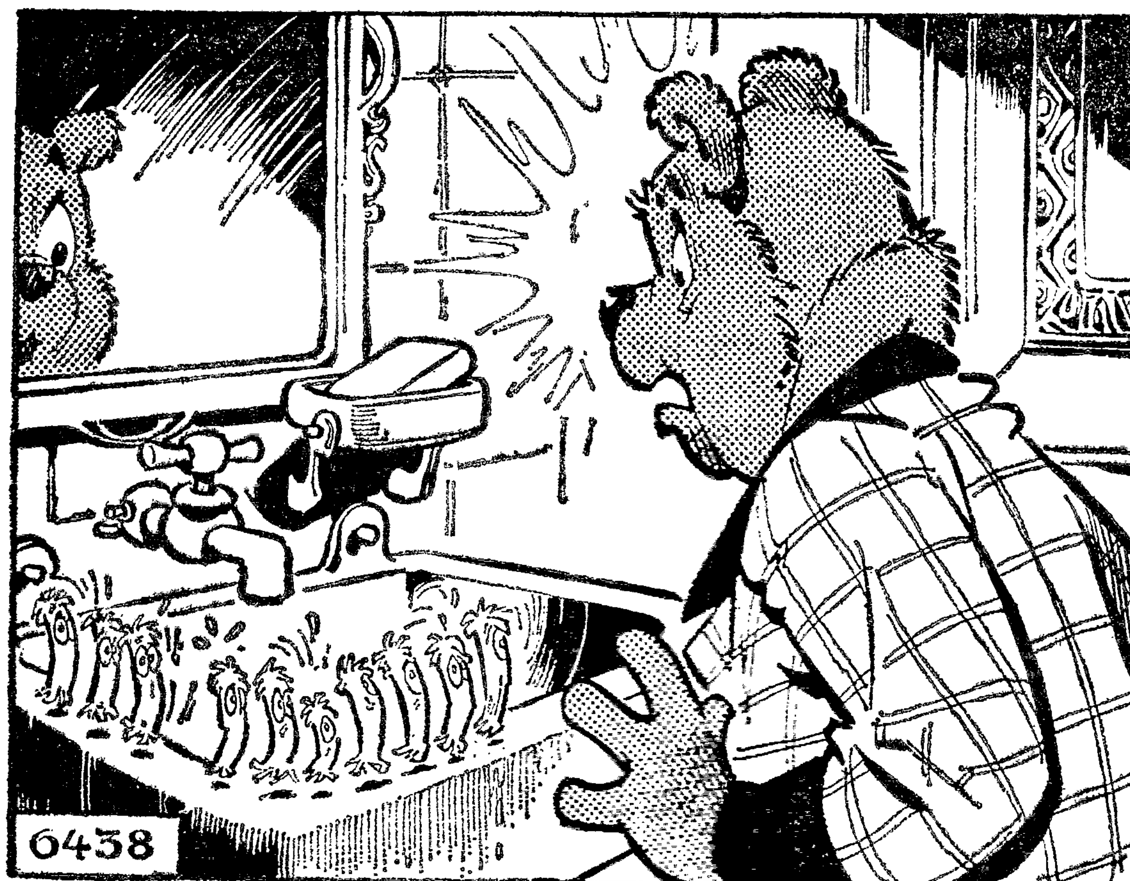
„Mij ook!", riep heer Ollie, terwijl hij zich snel uit de voeten maakte. „Mij ook! Je moet door je geveeg een nest hebben aangeboord! Ruim dat ongedierte op, Joost! Veeg het weg!"

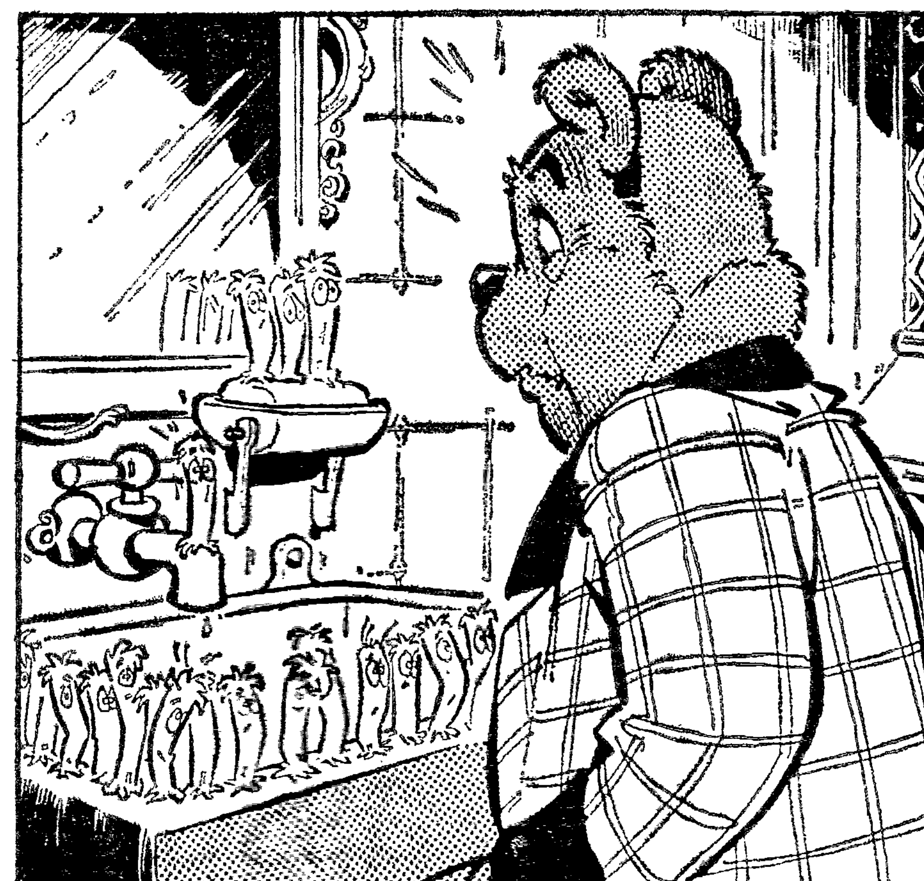
De knecht wierp een bleke blik op zijn meester, die zich de trap opspoedde, en vermande zich. Hij klemde de veger in zijn vuisten, sloot de ogen en begon met forse halen het krioelende troepje over de drempel naar buiten te boenen. Daarop wierp hij de voordeur in het slot en haalde diep adem.

„Dat is dat", mompelde hij opgelucht. „Straks zal ik wat geest van zout op de stoeptreden sprenkelen. Dan zijn we er af, als men mij toestaat!"

Zo gemakkelijk zou het echter niet gaan. De weggeveegde beestjes toefden niet lang op het bordes, doch beklommen in een lange, krinkelende rij de gevel van het oude slot. Zodoende bereikten ze al spoedig het openstaande raam van de badkamer, waar heer Bommel juist doende was om grondig zijn handen te wassen. Hij was daar zo in verdiept, dat hij hun nadering niet opmerkte.

„Vreemd", sprak hij tot zichzelf, „nooit hoort men van tuttelwurmen en dan ineens komt men ze de hele dag tegen. Ik ben er niets op gesteld, hoor. Vooral niet omdat ik prettig gezelschap verwacht, nu ik een ander leven ga leiden."

Heer Bommel droogde zich en hing de handdoek keurig aan het daarvoor bestemde stangetje. Nu viel zijn blik echter op een lange stoet tuttelwurmen, die bezig waren de rand van zijn wastafel te bezetten en hij verstijfde.

„G-ga w-weg, engerds!” riep hij piepend, terwijl hij de handen afwerend uitstrekte.

De diertjes schonken echter geen aandacht aan zijn woorden. Ze kronkelden en wriemelden voort, zodat al spoedig de gehele badkamer in beweging scheen te zijn.

„D-dit k-kan niet”, stamelde heer Ollie, „dit is v-vreselijk, bedoel ik! Nu heb ik net mijn lot veranderd, zodat alles gezellig en prettig zou worden voor een eenzaam heer, en nu word ik door een plaag getroffen! Ikkik... ik zal d-de reinigingsdienst opbellen om ze te laten verwijderen!”

Nu richtte het gedierte de bolle oogjes op hem, terwijl het een spreekkoor aanhief.

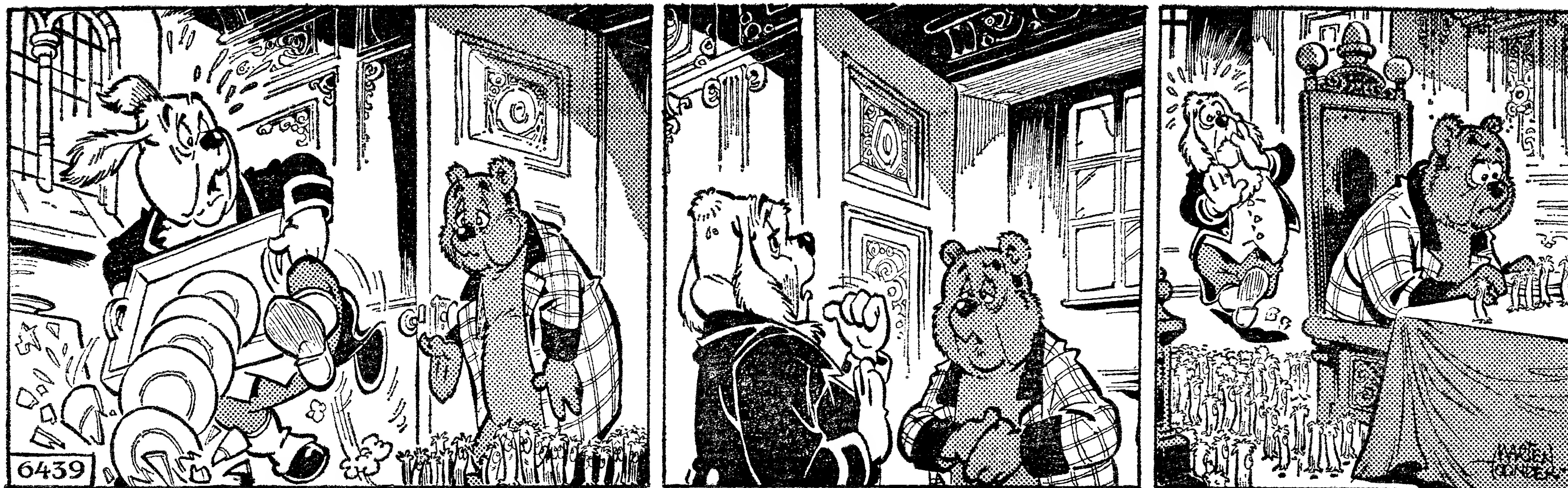
„Gezellig! Prettig!”, riepen de beestjes.

„Samen met eenzaam heer! Samen uit, samen thuis! Gezellig!”

Nu werd heer Bommels angstig vermoeden zekerheid. Zijn houding verzwakte, en met sloffende tred daalde hij de trappen af naar de eetkamer, waar de bediende Joost doende was om de tafel te dekken. Om hem heen en achter hem aan schuifelden en krioelden de wurmen, die hun best deden om hem bij te houden. Hij deed echter geen moeite meer om dit akelige gevolg af te schudden.

„Zo verhoort men dus mijn wensen”, sprak hij zachtjes voor zich heen.

„Ach, wat moet er nu van mij worden?”

Heer Ollie bleef droevig mompelend in de deuropening staan en de bediende keek bezorgd om. De deelnemende woorden bestierven hem echter op de lippen toen hij de krioelende massa tuttelwormen zag, die zijn meester omringde. Hij verbleekte en het blad met borden dat hij torste ontviel hem, zodat het geluid van brekend porselein enige ogenblikken de eetkamer vulde.

„Eh... excuseer, heer Ollie", stamelmelde de knecht toen de stilte weer was ingetreden.

„Een ongelukje, als ik zo vrij mag zijn. Maar deze griezeltjes stuiten me tegen de borst, vooral met het oog op de maaltijd die ik in het hoofd heb. Het is een ernstige plaag, komt me voor. Ik zal de spuitbus halen, met uw welnemen."

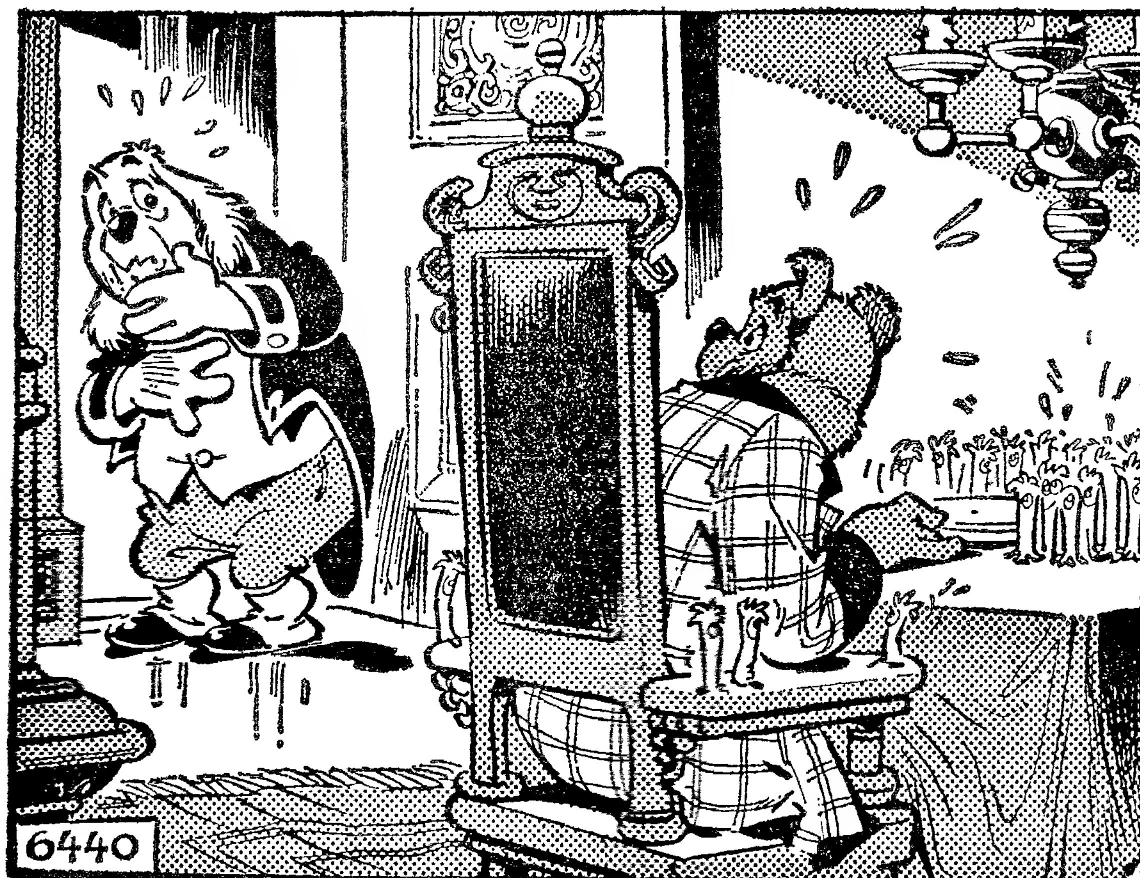
„Het hoeft niet, Joost", zei heer Bommel met terneergeslagen stem. „Deze eh... deze engerlingen zijn het gezelschap van een eenzaam heer, doordat ik erom gevraagd heb onder mijn steen. Daardoor is mijn lot veranderd, als je begrijpt wat ik bedoel. Er is niets aan te doen."

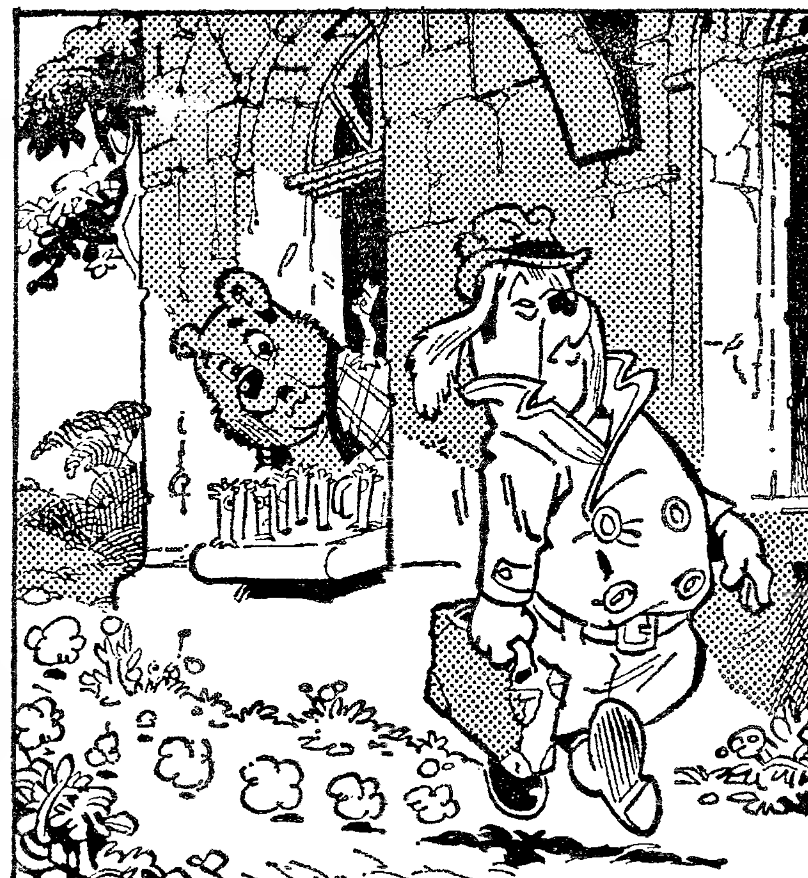
Hij wankelde de kamer binnen en liet zich moedeloos in zijn stoel zakken terwijl de diertjes zich kronkelend en wriemelend om hem heen verdrongen.

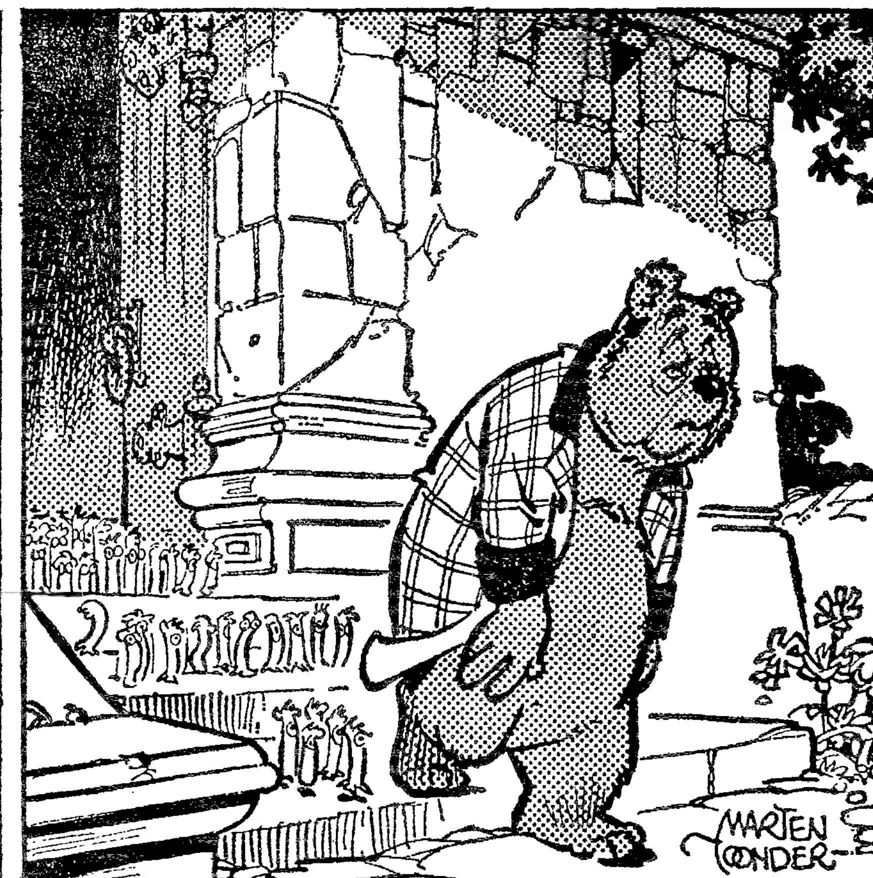
De trouwe bediende zag dit alles walgend aan en haastte zich toen ruggelings de kamer uit.

„Zeer wel", sprak hij met geknepen mond.

„Maar tussen [illegible] dierte kan ik geen spijzen opdienen. Op deze wijze kan ik mijn plicht niet naar behoren vervullen, wanneer u mij toestaat; het is mij te machtig."

Heer Bommel maakte zijn ogen los van de wriemelende tuttelwurmen die zijn bord omringden en wendde zijn blikken op de deuropening.

„Wat bedoel je, Joost?" vroeg hij met uitgebluste stem.

„Ik zie geen kans om tussen dit ongedierte uw eten op te dienen", verklaarde de knecht, moeilijk slikkend.

„En daar u mij niet toestaat ze op te ruimen, omdat ze het gezelschap van een eenzaam heer zijn, zult u mij moeten verschonen. Met uw goedvinden zal ik een vakantie bij mijn tante gaan houden totdat uw eh... uw gezelschap zich heeft teruggetrokken."

Hij verliet het vertrek en even later kon men hem met een koffertje langs de zijgevel van Bommelstein zien lopen. Heer Ollie schoof het raam op en keek hem met holle ogen na, terwijl de tuttelwurmen zich op het kozijn verdrongen. Enige keren opende hij de mond om iets te zeggen, maar hij kon de juiste woorden niet vinden en daarom sloot hij het venster weer.

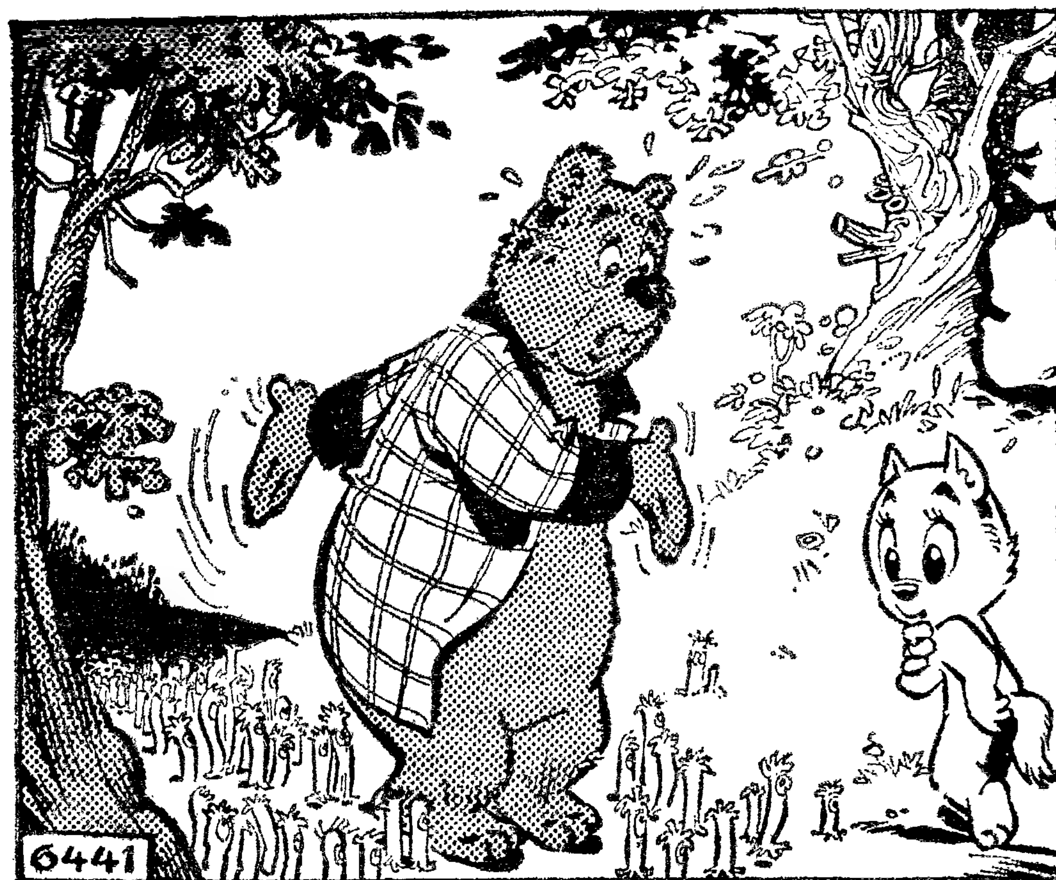
„Het lot voor een heer is zwaar", prevelde hij, terwijl hij gebroken door de voordeur het pand uitwankelde.

„Eenzaam en onbegrepen moet hij zijn weg gaan; verlaten door iedereen..."

„Samen uit, samen thuis", riepen de beestjes, die hem springend en kronkelend volgden.

„Gezellig! Prettig! Samen met eenzaam heer!"

Heer Bommel was echter te zeer verslagen om aandacht aan hun opbeurende woorden te schenken.

Heer Bommel slofte in diep gepeins over de weg, terwijl de tuttelwurmen hem volgden in lange kronkelende rij.

„Samen uit, samen thuis", riepen ze met vochtige stemmetjes.

„Gezellig." Tom Poes, die juist een wandeling door de omtrek maakte, kwam het optochtje tegen en bleef verrast staan.

„Heer Ollie!", riep hij uit.

„Wat bent u nu aan het doen?"

„Ik loop", zei heer Ollie dof.

„Dat zie je toch? Ik heb mij lot een beetje veranderd; onder mijn steen, je weet wel. Ik heb om gezelschap gevraagd, maar men heeft mij bedrogen. Hoe kom ik er weer af? Kan je geen list verzinnen, jonge vriend?"

Tom Poes keek vol afkeer naar het gewriemel aan Heer Bommels voeten en schudde het hoofd.

„Een list?", herhaalde hij.

„Nee, dat geloof ik niet. Men krijgt altijd het gezelschap waar men om vraagt en dit ligt aan uzelf, lijkt me."

Na die woorden liep hij haastig door en de beproefde heer keek hem inzakkend na. Hij was bitter gestemd; geen wonder.

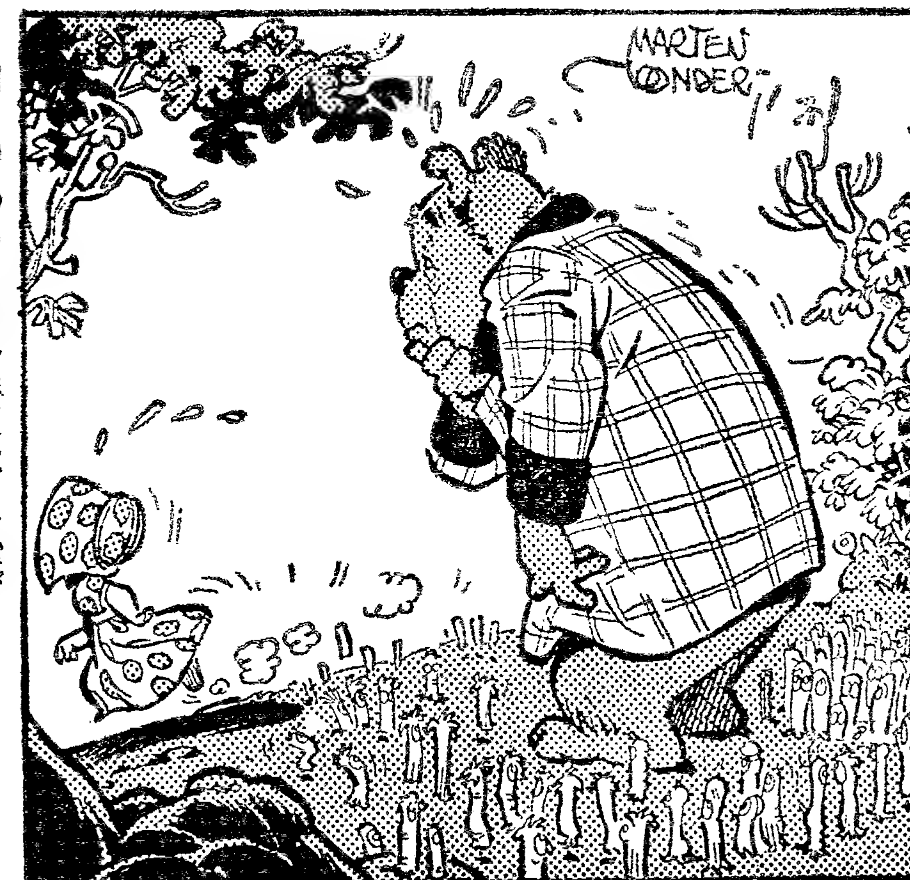
„Zolang alles goed gaat zijn er vrienden genoeg", mompelde hij.

„Maar bij de eerste de beste tegenslag, wanneer men door een wurmenplaag getroffen wordt bijvoorbeeld, wordt men door iedereen in de steek gelaten. Het is heel droevig! Ach, zal ik nu voortaan zo door het leven moeten gaan?"

Dat was een drukkende gedachte, vooral omdat de hele omgeving ritselde en bewoog onder zijn gezelschap. Maar gelukkig verscheen nu juffrouw Doddel onder aan de heuvel. Ze liep bedrijvig voort, doch op het zien van de eenzame gestalte van heer Ollie klaarde haar gezicht op en veranderde ze van richting om een paar woorden met hem te wisselen.

Juffrouw Doddel beklom opgewekt de heuvel om een paar woorden met heer Ollie te wisselen. Toen ze echter het gezelschap zag waartussen hij zich bevond sloeg ze verblekend de handen voor de mond.

„O, wat eng!", riep ze uit,

„Wat doe je daar, Ollie?" De aangesprokene wendde zich met een ruk om en er verscheen een sprankje hoop in zijn ogen.

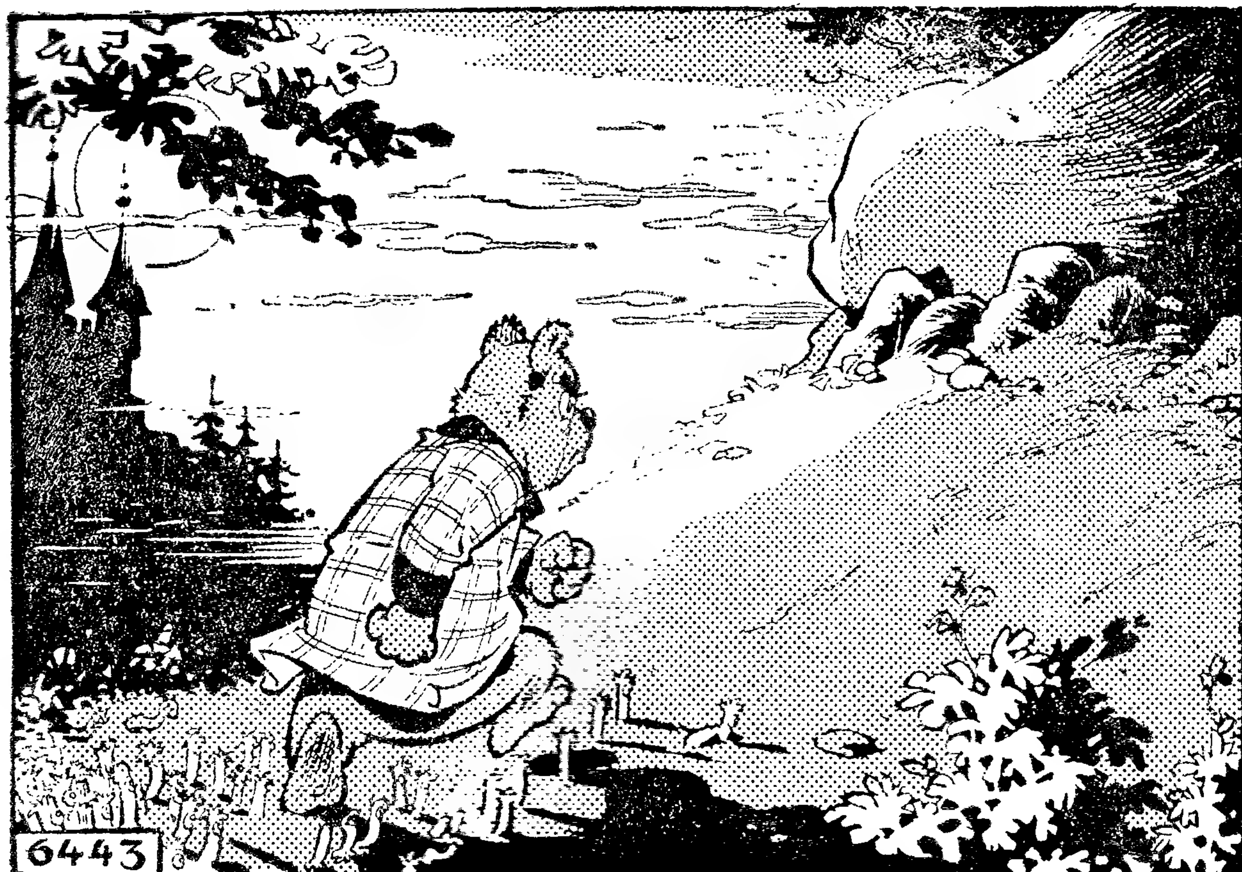
„Ik eh..... ik doe niets, mevrouw", sprak hij. „Ik sta hier maar zo'n beetje te denken. Het leven is heel moeilijk, dacht ik. Zolang alles goed gaat, zijn er vrienden genoeg. Maar wanneer een eenzaam heer een beetje tegenslag heeft door een wurmenplaag of zo, wordt hij door iedereen in de steek gelaten."

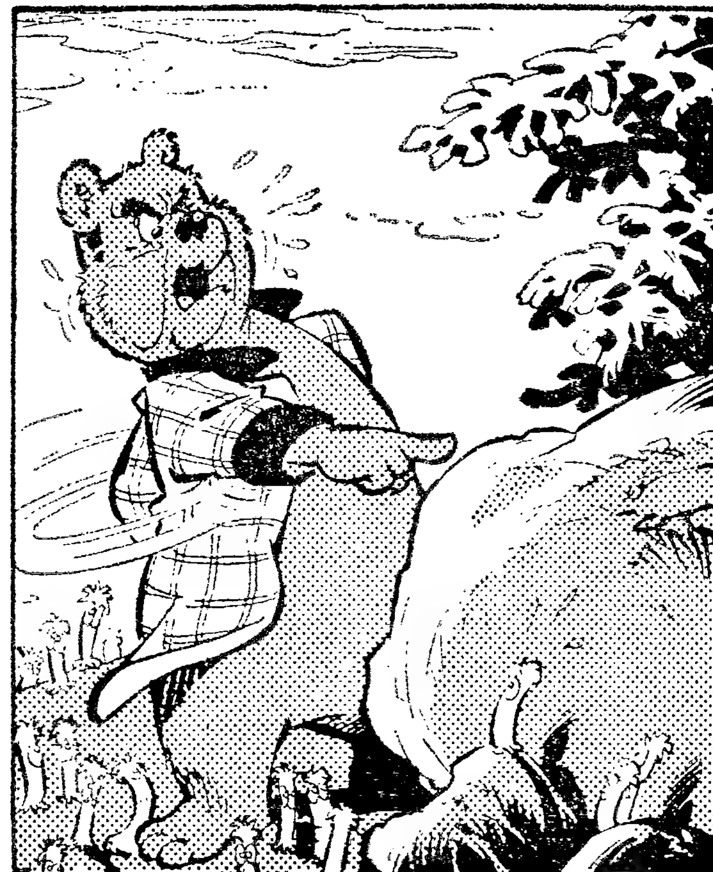
Zijn buurvrouw keek hem niet-begrijpend aan en deed angstig een pasje terug om een langswriemelende tuttelwurm te ontwijken.

„Het is het alleenzijn", hernam heer Bommel. „Dat was ik moe, als eenzaam heer. Daarom heb ik mijn lot een beetje veranderd, zodat ik nu gezelschap heb. Maar men heeft mij bedrogen. Dit is niet het gezelschap dat ik bedoelde. Wat mij voor ogen zweefde was eigenlijk..."

Hij zweeg, want juffrouw Doddel had zich omgewend en snelde heen. Het was duidelijk dat ze niet van griezelige beestjes hield. Doch deze wetenschap bracht heer Ollie geen troost.

„Nu ben ik meer verlaten dan ooit", prevelde hij verslagen. „Erger, zelfs Doddeltje mijdt me! Dit gaat niet langer. Ik voel dat ik iets moet doen. Krachtig ingrijpen of zo. Maar hoe doe ik dat?"

Toen juffrouw Doddel vol afkeer was weggevlucht, begreep heer Bommel dat het zo niet langer kon. Hij wierp een hatende blik op de wriemelende massa aan zijn voeten en begaf zich toen met forse tred naar de heuveltop waarop zijn hunnebed gelegen was.

De avond viel reeds en een frisse najaarswind woei hem om de oren, toen hij zo tussen lange schaduwen en voortjachtende tuttelwurmen voortstapte. Doch dit verfriste hem niet; integendeel. Met verhit gemoed stelde hij zich voor de steen op en klopte aan.

„Is daar iemand?", riep hij. Er kwam echter geen antwoord. De wind ruiste en de beestjes ritselden door het gras aan zijn voeten, maar verder bleef het stil.

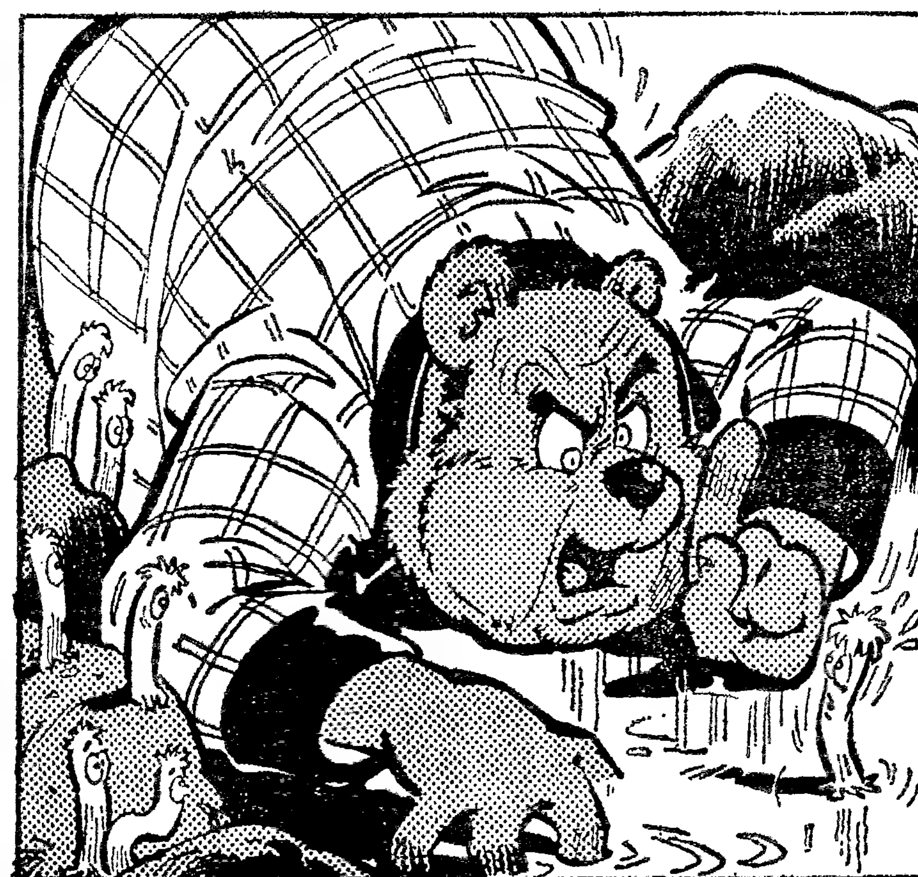
„Natuurlijk is daar iemand!", schreeuwde heer Ollie met opgekropte woede. „Ik weet heus wel, dat je daaronder zit. Hoor je me? Dit gaat zo niet langer. Je hebt me bedrogen! Ik wil geen vieze dieren als gezelschap hebben; ik loop voor gek. Nette lieden mijden me en zelfs Doddeltje gaat voor me op de vlucht. Ik ben nog liever een eenzaam heer dan iemand met een wormenplaag. Versta je me?"

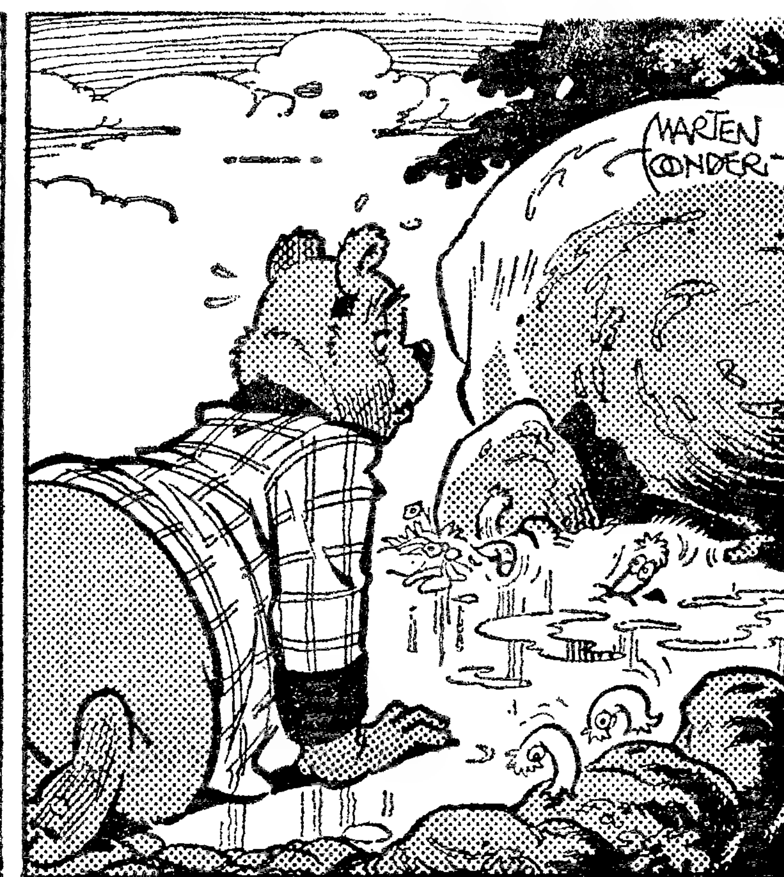
Er kwam echter nog steeds geen teken van leven onder de kei vandaan en dat bracht heer Bommel tot het uiterste.

„Wat verbeeldt hij zich?", zo siste hij tussen zijn tanden. „Ik zal laten zien, dat er met mij niet te spotten valt! Ik zal hem, bedoel ik! Al zou de onderste steen boven moeten komen.... Als ik boos ben ken ik mijn eigen krachten niet!"

Met deze woorden begon hij met alle macht tegen de zware steen aan te duwen, zodat zijn aderen zwollen en zijn adem piepend over de heuvel floot.

Heer Bommel duwde met al zijn krachten tegen de zware rots, zodat zijn adem piepte en de beestjes om hem heen angstig terugdeinsden. Even zag het er naar uit, dat zijn pogingen vergeefs zouden zijn. Maar door het klimaat was de bodem drassig, zodat de achterste steunkei onder zijn gewicht begon te verzakken. De gevolgen bleven niet uit. Plotseling geraakte het hunnebed op drift en schoof bonkend en dreunend van de onderliggende stenen af. Heer Ollie had hier niet op gerekend, zodat hij het evenwicht verloor en languit op de vochtige bodem terecht kwam. Dat gaf een hele slag! Maar hij herstelde zich al spoedig, vooral toen hij merkte dat hij zich oog in oog met zijn lotworm bevond.

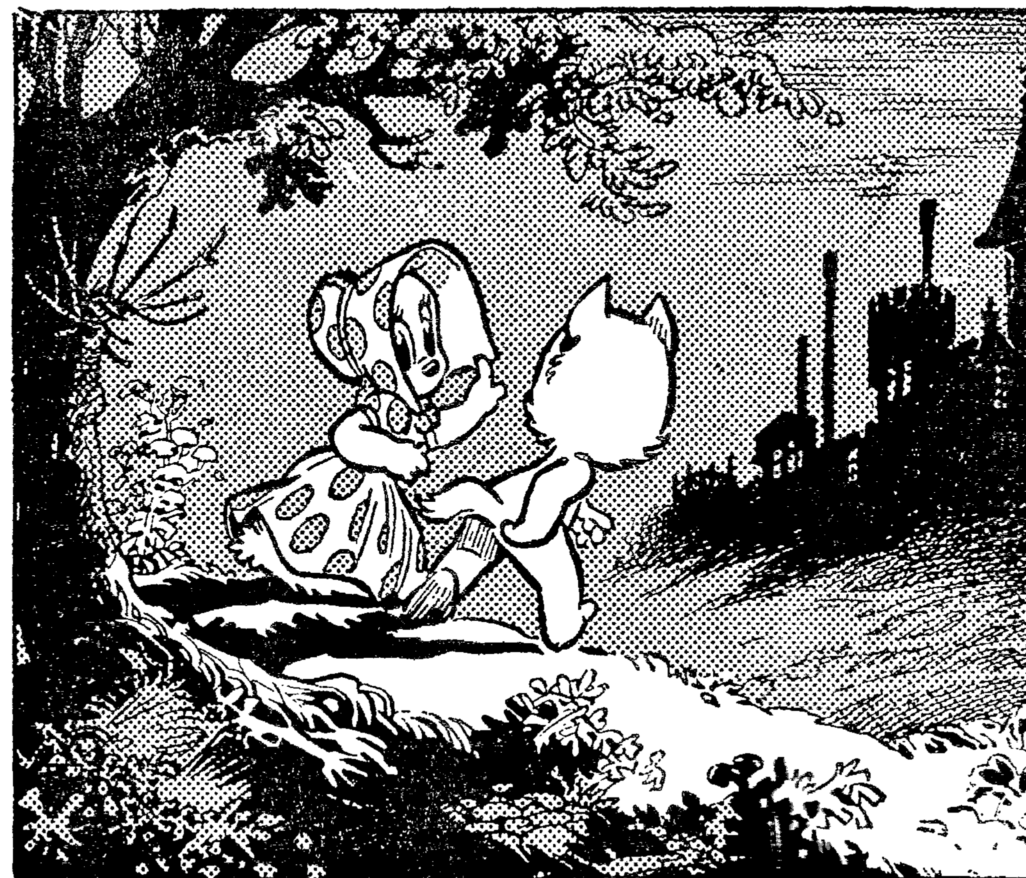
„Dat komt er nu van!", sprak hij met gebarsten stem. „Een toornig heer kent zijn eigen krachten niet! Maar nu zal je luisteren! Weg met al dit ongedierte om me heen! Versta je me?"

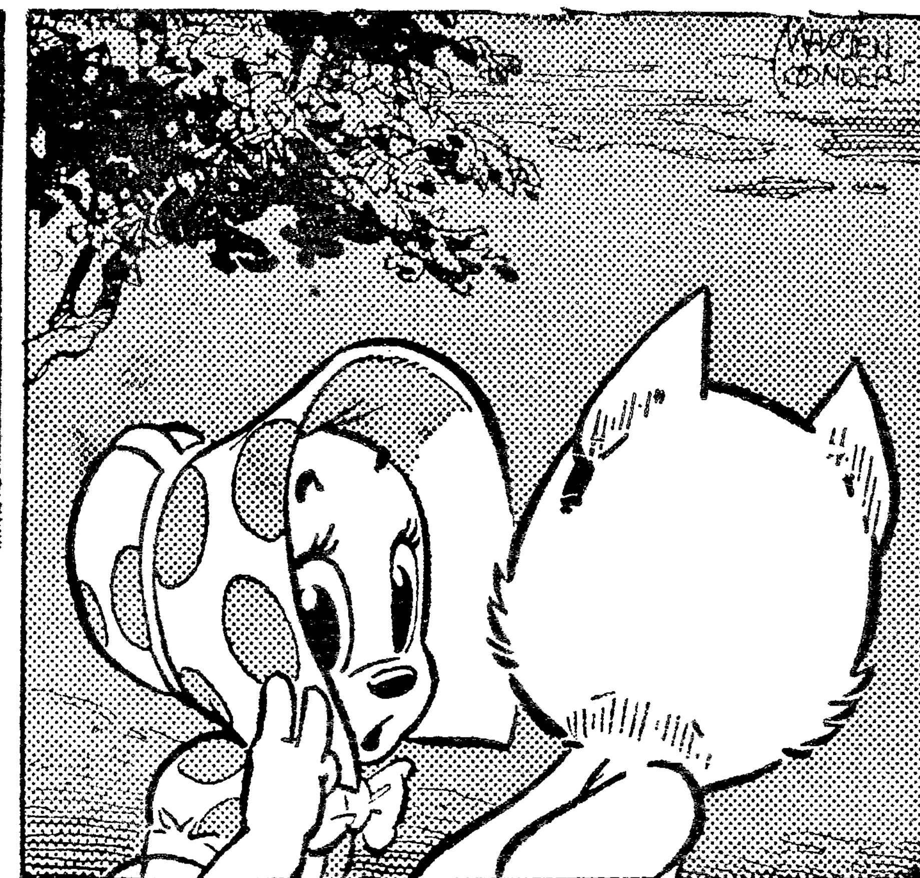
„Ja, ja", riep de tuttelwurm zenuwachtig. „Maar de steen moet er weer op! Nu ligt je hele lot bloot, en in zo'n open ruimte kan ik niet werken.."

Hij wierp een angstige blik op de ondergaande zon en trok zich toen in de natte aarde terug, zodat heer Bommel zich plotseling weer alleen bevond.

„Dat is al beter", mompelde hij. „Maar nu sta ik er wel helemaal alléén voor . . . Het is duidelijk, dat ik mijn lot in eigen handen moet nemen. Natuurlijk kan een heer zoiets beter dan dat ongedierte, maar de vraag is: hoe deed die wurm het?"

De nacht was reeds gevallen, toen heer Ollie nog steeds peinzend op de vochtige kale plek stond, die zijn steen had achtergelaten. In het licht van de maan had hij verschillende kronkelende lijntjes in de grond ontdekt, en die gaven hem te denken.

„Dat zijn natuurlijk lotlijnen", sprak hij tot zichzelf. „Net als de lijnen in de hand. Men ..moet dit wetenschappelijk bekijken en er even de tijd voor nemen. Ach ja, het is eigenlijk heel eenvoudig. Als ik nu dit takje neem en een van deze kronkeltjes een andere richting geef, dan komt de rest vanzelf."

Met deze gedachte begon hij ingespannen in de bodem te krassen totdat hij een lijn getrokken had, die hem bevredigde.

„Ziezo", mompelde hij, „nu zal men zien wat er gebeurt, wanneer een heer zijn lot zelf ter hand neemt."

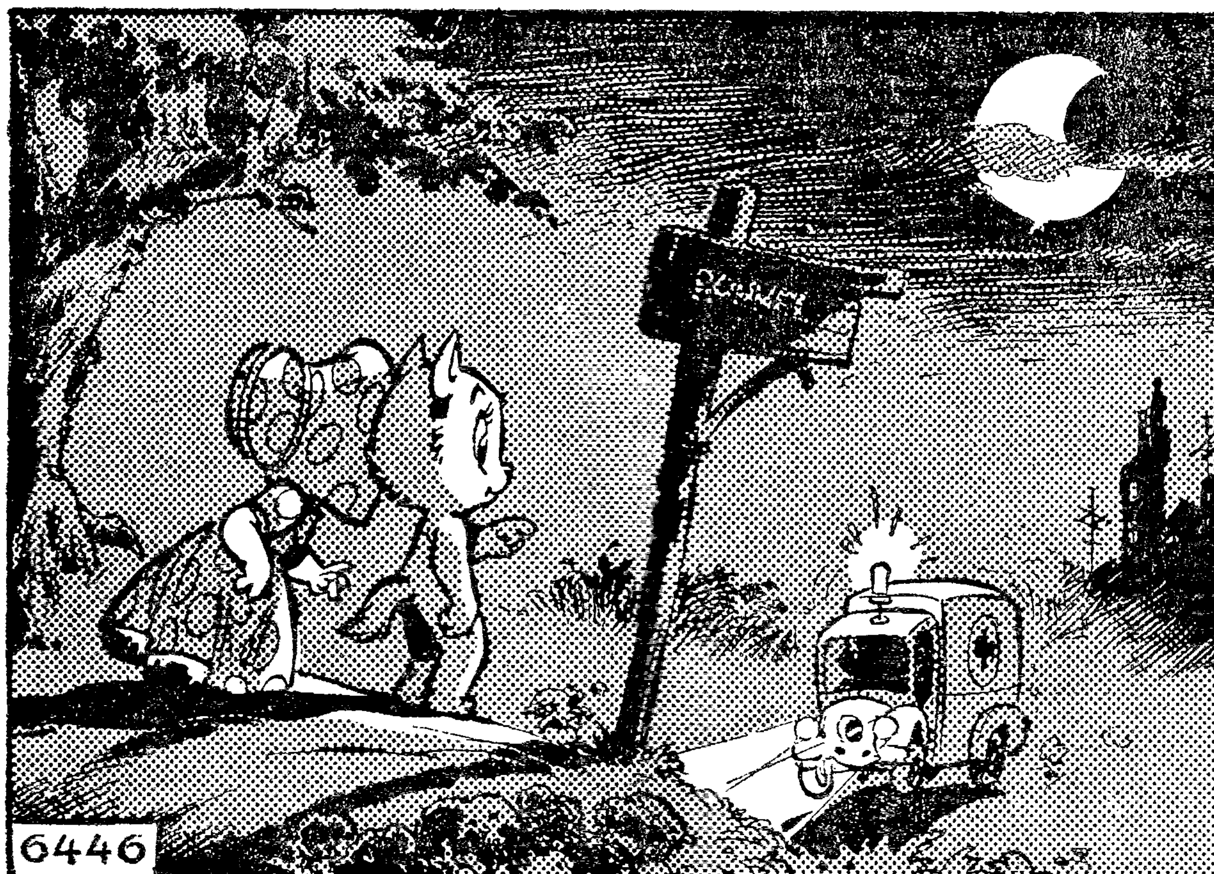
Dat zal inderdaad al spoedig blijken wanneer de lezertjes oplettend verder lezen.

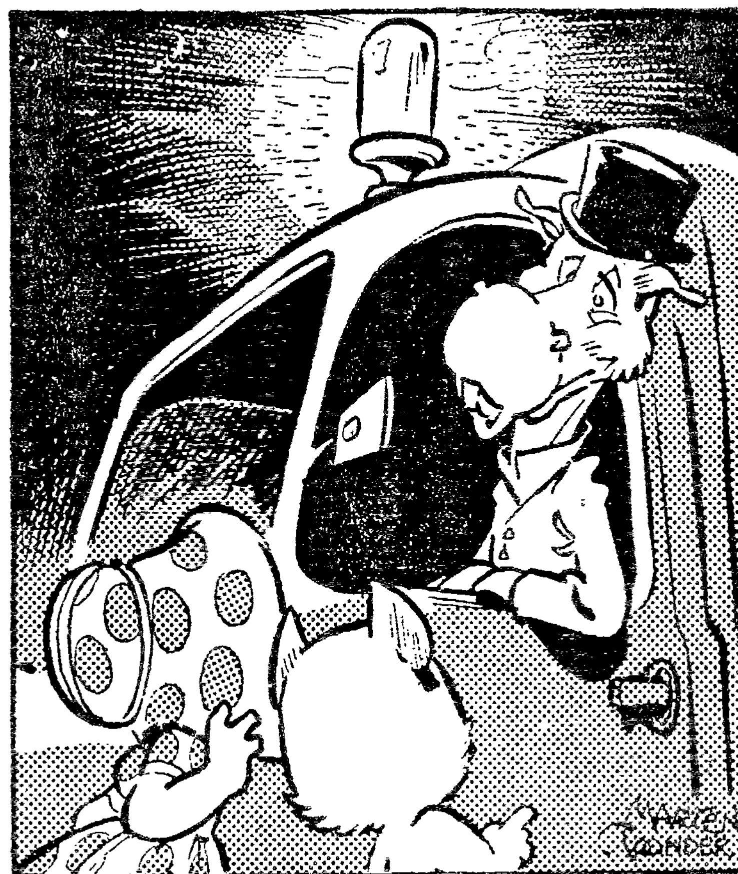
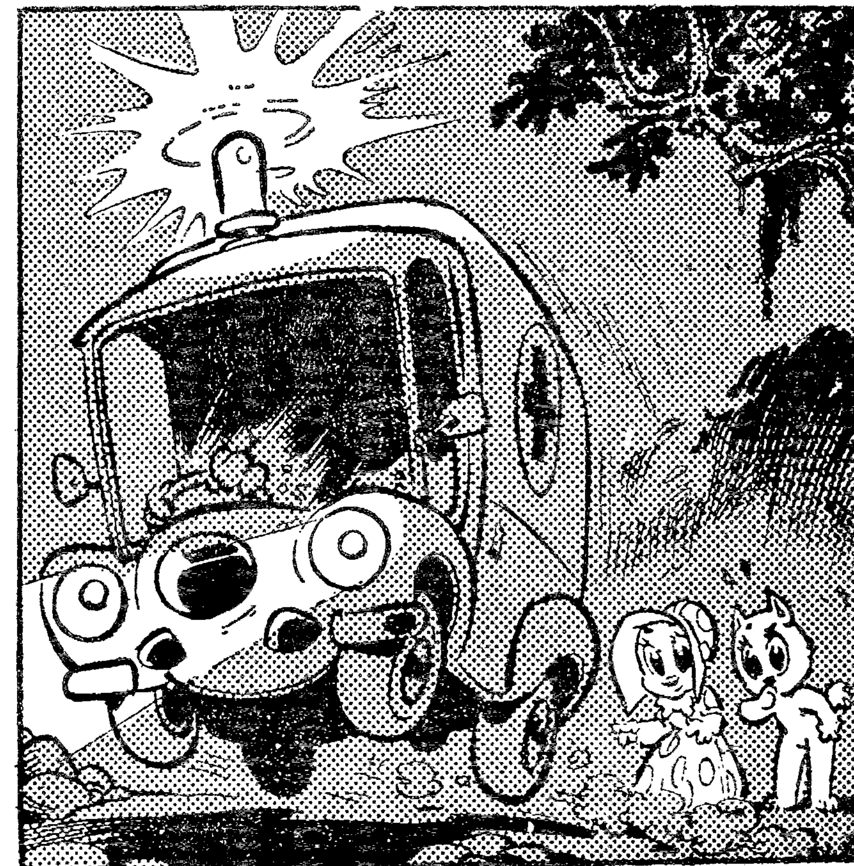
Tom Poes had op zijn avondwandeling juffrouw Doddel ontmoet, en die had zich gehaast om haar zorgen te vertellen.

„Het is niet goed met Ollie", zei ze. „Ik ben toch zo geschrokken. Er was allerlei eng ongedierte om hem heen. Misschien lijdt hij wel aan een slepende ziekte."

„Hm", zei Tom Poes. „Aan de andere kant ben ik bang, dat hij naar een heks heeft geluisterd die beweerde, dat ieders lot onder een steen wordt bepaald."

„Een heks?", riep het vrouwtje uit. „Zie je wel! Ik wist, dat er iets engs aan de hand was. Maar in de stad woont een héél knappe dokter, die hem zeker kan genezen. Ik was juist op weg naar hem toe."

Juffrouw Doddel liep verder naar de stad om daar een dokter te zoeken, die heer Bommel van zijn lijden af kon helpen en Tom Poes vergezelde haar. Maar ze waren nog niet ver gegaan toen bleek dat dit niet meer nodig was. Uit Rommeldam kwam in snelle vaart en met een nerveus zwaailicht een ziekenauto aangereden, die naast hen tot stilstand kwam.

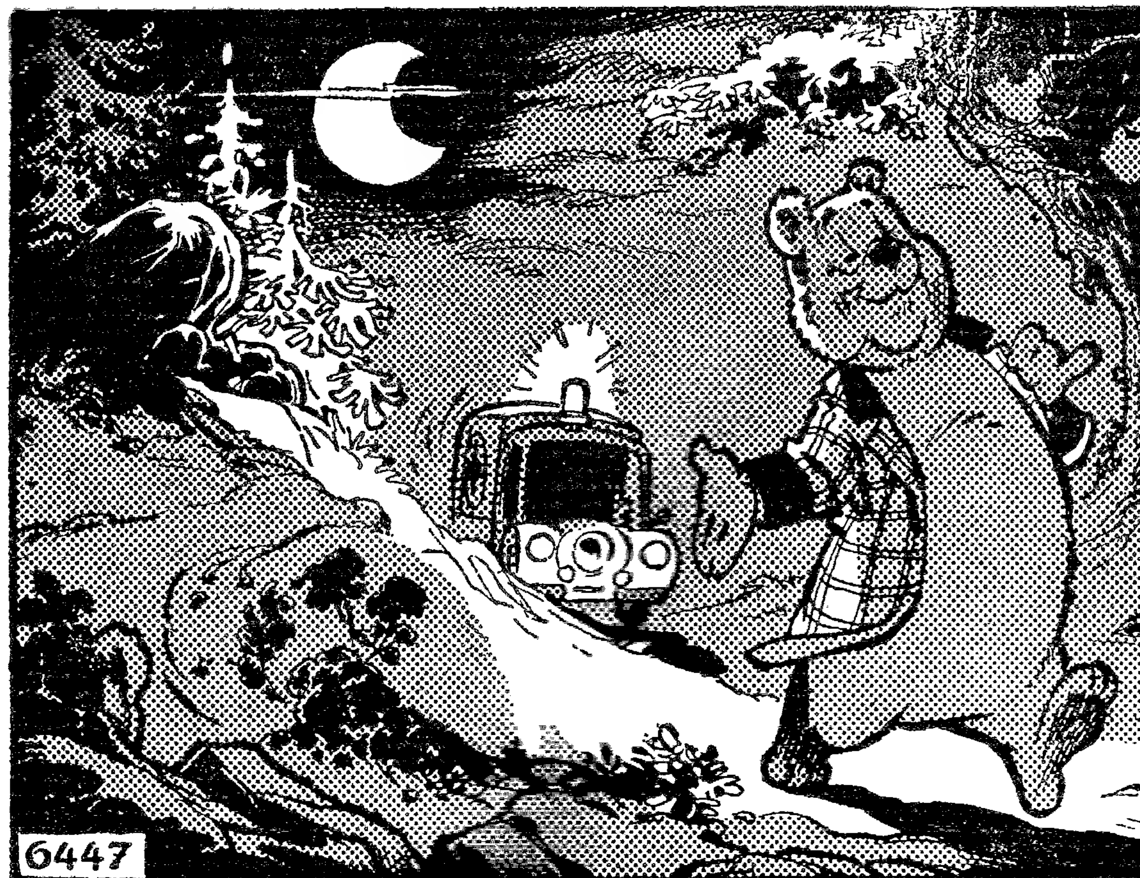
„Goedenavond", sprak een in het wit gekleed heer, zijn hoofd uit het portier stekend. „U bent kennissen van een zekere heer Bommel, als ik me niet vergis. Weet u ook waar hij zich bevindt? Ik ben doctor Zielknijper, en ik ben opgebeld door zijn bediende, die ongerust is over de toestand van zijn werkgever. Deze was omgeven door ongedierte, aldus de knecht. Ach ja, dat is iets wat ik in mijn praktijk zo dikwijls waarneem: Een losbreken van het innerlijk, zou men kunnen zeggen..."

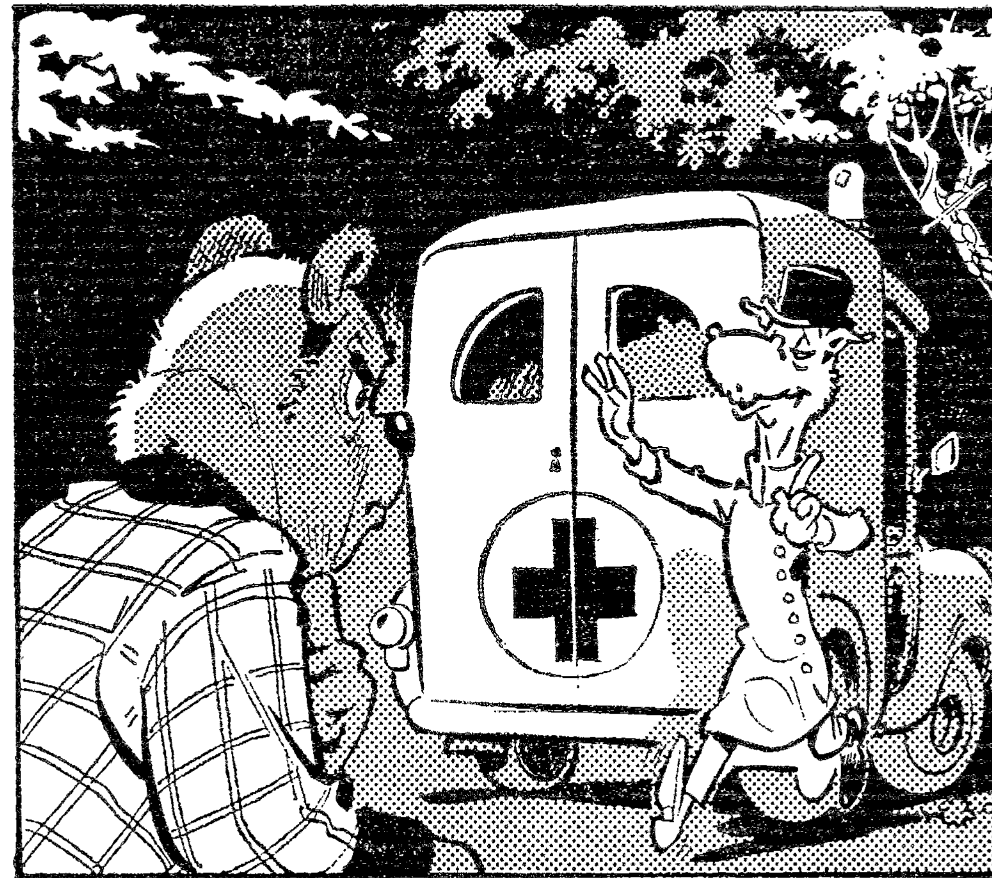
„Dat is ook toevallig", riep juffrouw Doddel uit. „Ik wilde u juist om hulp vragen voor hetzelfde geval. Ik denk, dat die arme Ollie thuis is. Wilt u hem behandelen?"

„Maar natuurlijk, vrouwtje!", zei de zielkundige. „Daar ben ik immers voor?"

En met deze geruststellende woorden snelde hij met zijn voertuig verder de nacht in.

„Hm", zei Tom Poes ongerust. „Zielknijper! Ik geloof niet, dat heer Bommel van zijn behandeling erg zal opknappen..."

Heer Bommel had de heuvel met de stenen achter zich gelaten en liep nu vol verwachting naar huis.

„Dat heb ik knap gedaan, al zeg ik het zelf", mompelde hij voor zich heen. „De tuttelwurmen ben ik kwijt en ik heb zelf een heel mooie, rechte lotlijn in de aarde getrokken. Nu zullen we eens zien, hoe de loopbaan van een heer is, die zelf zijn lot ter hand genomen heeft." Op dat moment werd hij ingehaald door een ziekenauto, die piepend voor hem tot stilstand kwam. Er steeg een in het wit geklede heer uit die glimlachend op hem toetrad en in wie heer Ollie tot zijn ontstemming doctor Zielknijper herkende.

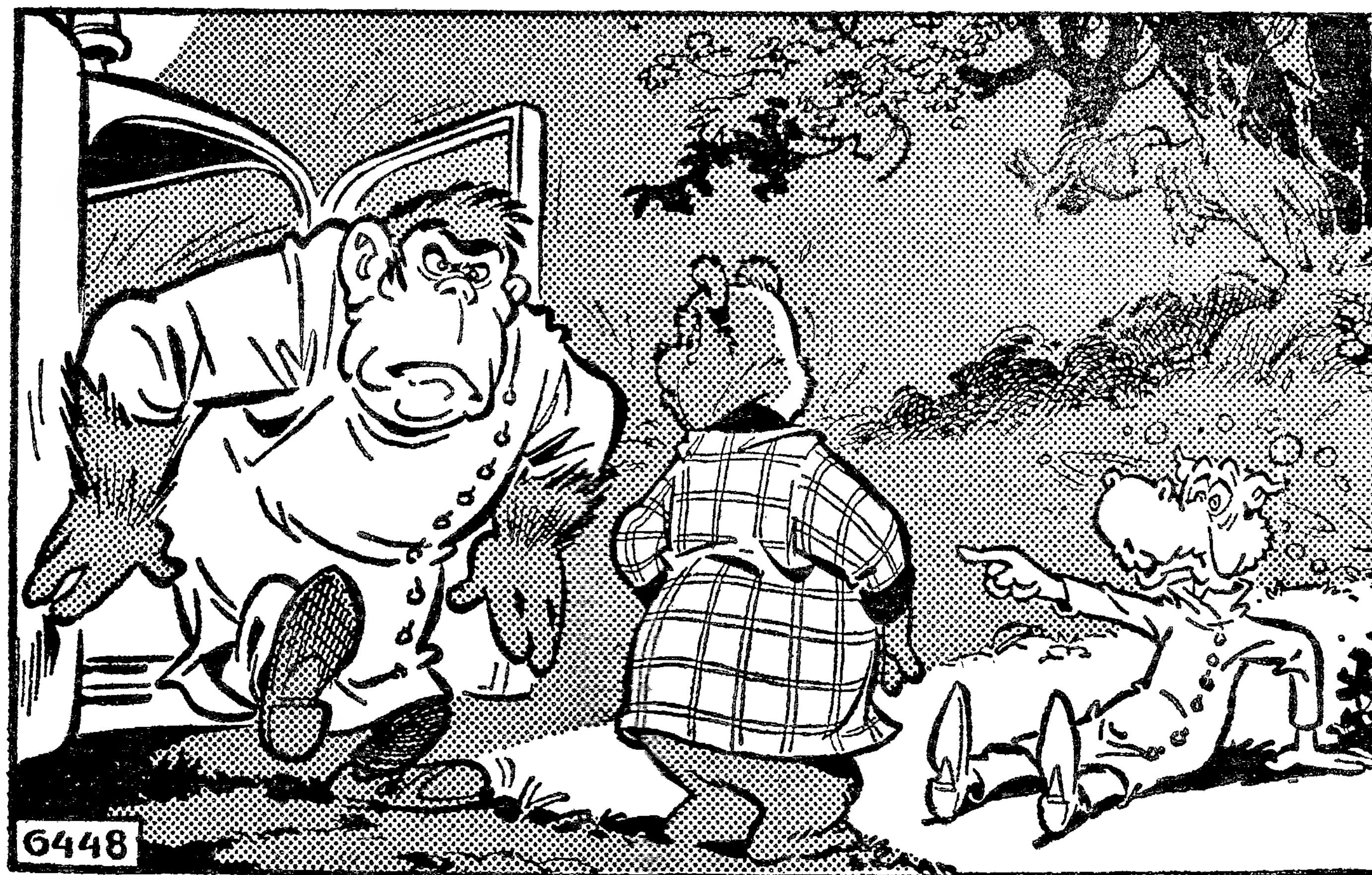
„Mijnheer Bommel, als ik me niet vergis!", riep de geneesheer reeds van verre. „We hebben elkander reeds eerder ontmoet, ja, ja! Ik wil even ontspannen met u praten. De kwestie is namelijk, dat ik van bevriende zijde heb vernomen, dat u hulp nodig hebt."

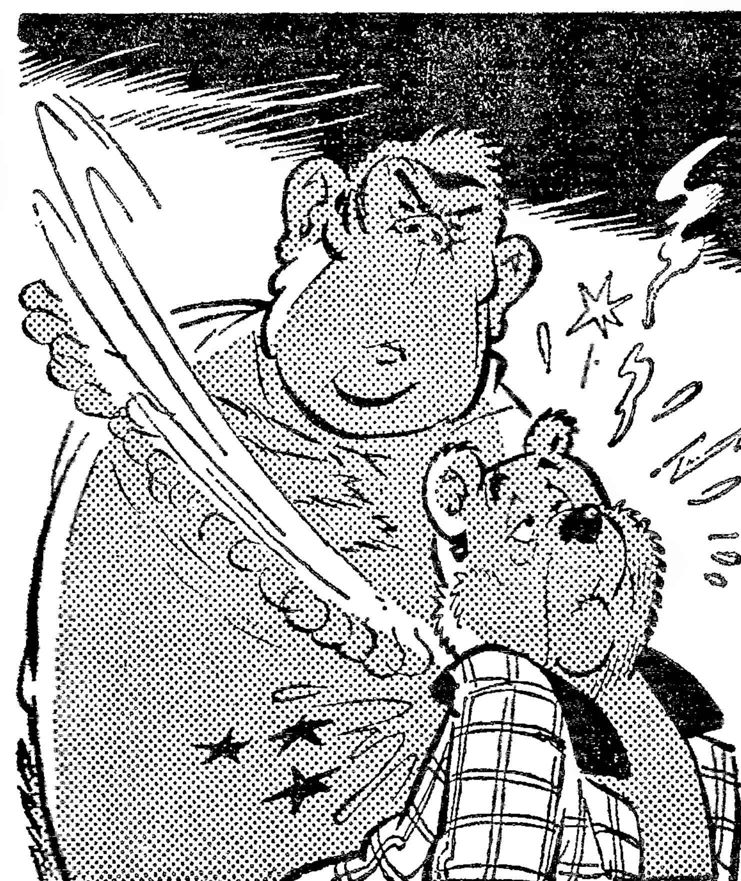
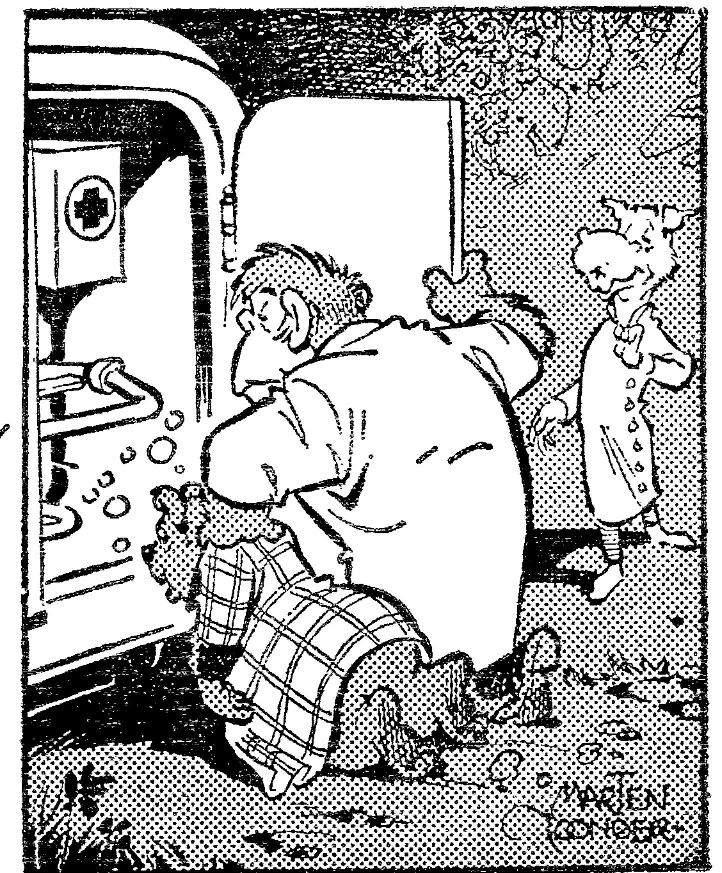
„Hulp, ik?", herhaalde heer Ollie rood aanlopend. „Wat bedoelt u eigenlijk?"

„Kom", hernam de zielkundige met een kalmerende glimlach. „Laten we ons toch niet opwinden. Er is immers niets verontrustends? Ik heb gehoord, dat u last van ongedierte hebt. Als u nu in deze rustgevende auto met mij meegaat zullen we u daar in een prettige omgeving zo van af helpen!" Hij strekte een hand uit, maar heer Bommel weerde die driftig af. Hij was niet op de geleerde gesteld en bovendien prikkelden diens woorden hem.

„Mijn ongedierte kan ik zelf wel wegwerken!", riep hij woedend uit. „Een heer laat zich niet ongestraft beledigen!"

Hij zweeg verbluft, want eerst nu merkte hij, dat zijn afweer te zwaar was aangekomen. De fijngebouwde heer Zielknijper zeeg met een uitroep tegen de grond.

Door heer Bommels krachtige afweer was doctor Zielknijper op enige afstand tegen de grond geslagen. Het geluid daarvan lokte zijn assistent uit de ziekenhuisauto naar buiten, en deze, een zekere broeder Hogel, begreep onmiddellijk wat er aan de hand was.

„Tegenspartelen, huh?", gromde hij, terwijl hij zwaar op heer Ollie toetrad. „Dokter pijn doen, huh? Dat is niet aardig!"

„Ga weg!", riep heer Bommel verblekend. „Ik heb met jullie niets te maken!"

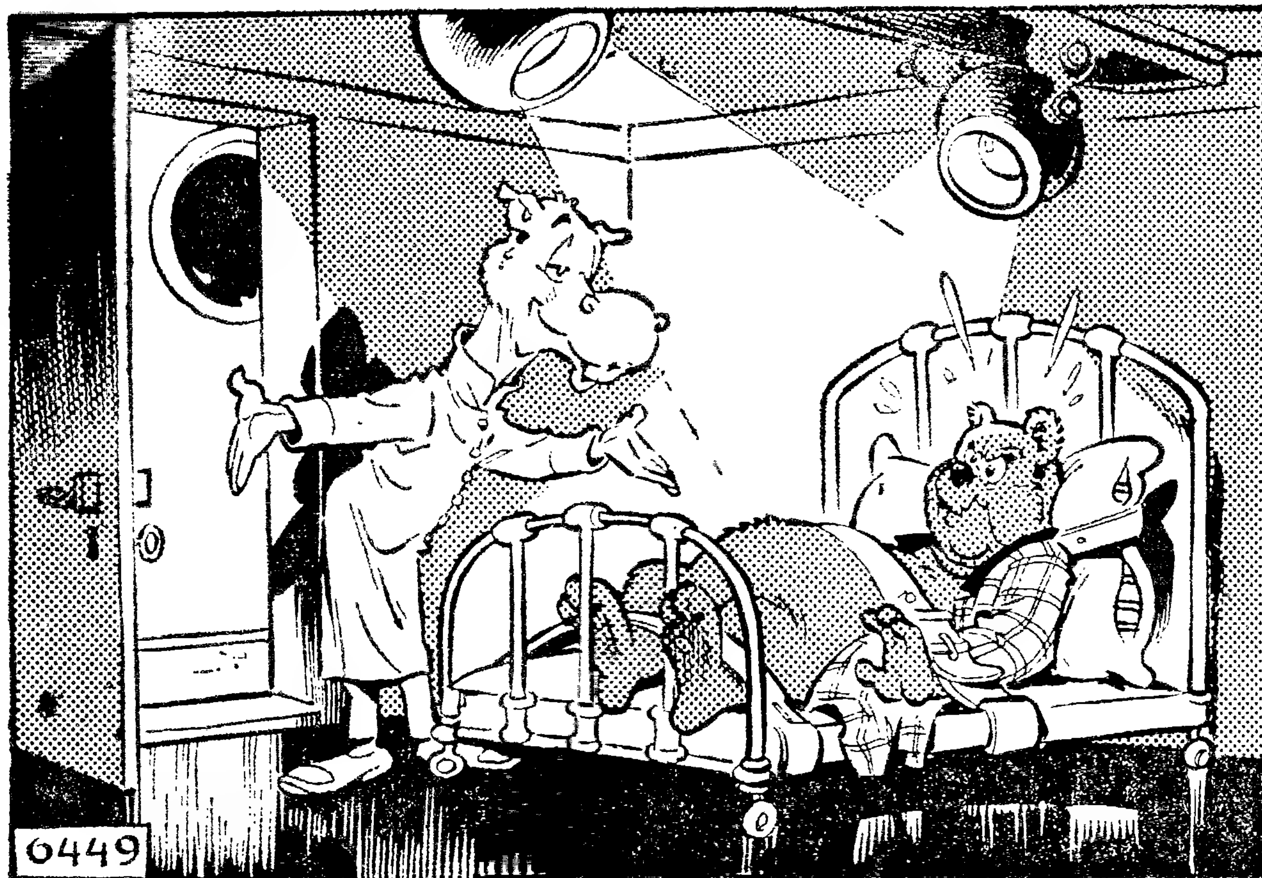
Hij werd echter overstemd door de geneesheer, die een beetje duizelig overeind kwam.

„Pas op!", riep hij uit. „De patiënt is gevaarlijk!"

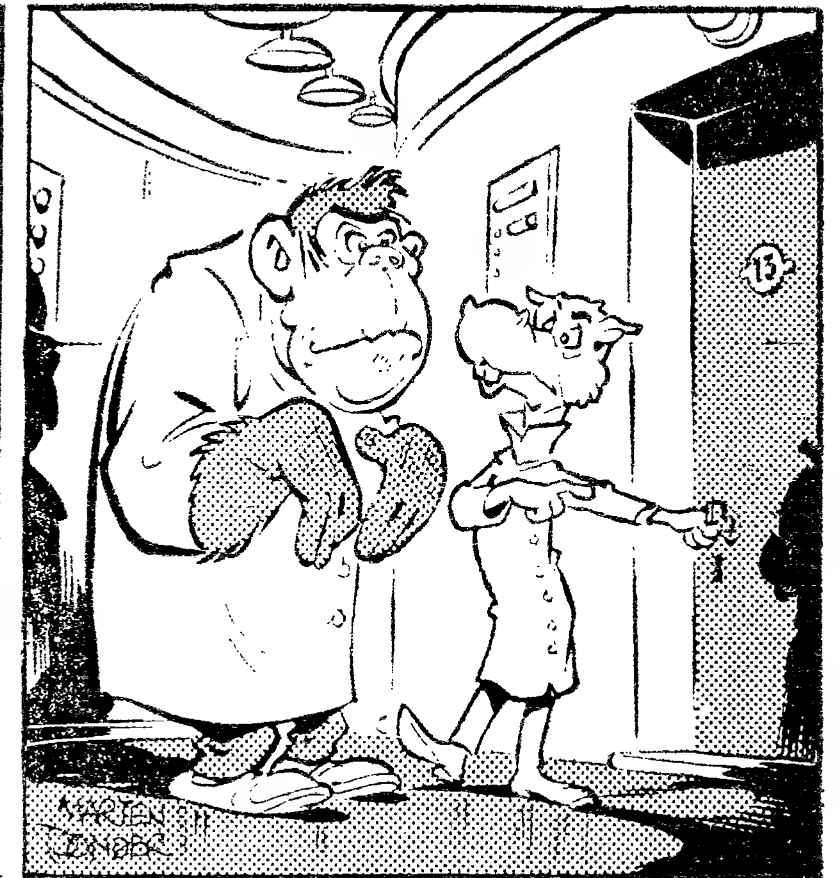
Broeder Hogel was een geoefend verpleger, die precies wist wat er in dergelijke omstandigheden gedaan moest worden. Hij haalde uit, en voordat de beproefde heer verdere tegenwerpingen had kunnen maken gaf hij hem een nekslag die een einde maakte aan alle tegenstand.

„Heel goed", prees de heer Zielknijper. „Pijnloos en afdoende. Breng hem nu voorzichtig in de wagen, broeder. Leg hem in een ontspannen houding neer, dan zullen we hem snel naar het sanatorium brengen.

Door een liefderijke behandeling zullen we hem er daar wel weer bovenop helpen. Een schok-kuur in een hygiënische, lichte omgeving is een uitkomst voor lijders aan het ongedierte-syndroom." De assistent gehoorzaamde, en al spoedig was de beklagenswaardige heer uit het gezicht verdwenen.

Toen heer Bommel de ogen weer opsloeg bevond hij zich in een klein, witgeverfd vertrek, waarin een sterke lamp zijn gelaat helder belichtte. Hij wilde zich oprichten, doch nu bemerkte hij, dat hij op een stevige wijze aan een bed bevestigd was.

„U moet zich meer ontspannen", sprak de vriendelijke stem van doctor Zielknijper. „Die onrust bezorgt alleen maar overlast. Wanneer u nu heerlijk lui achterover gaat liggen..."

„Maak me los, lummel!", schreeuwde heer Ollie met schorre stem. „Ik wil hier weg! Ik wil niet liggen!"

„Tut, tut", suste de zielkundige. „Kalm toch! U zult zich nog bezeren! Deze houding is nodig om u geheel tot rust te brengen. Geloof me, het zal u een wereld van goed doen! Maar als u wilt meewerken om van uw ongedierte af te komen zal ik u straks losgespen."

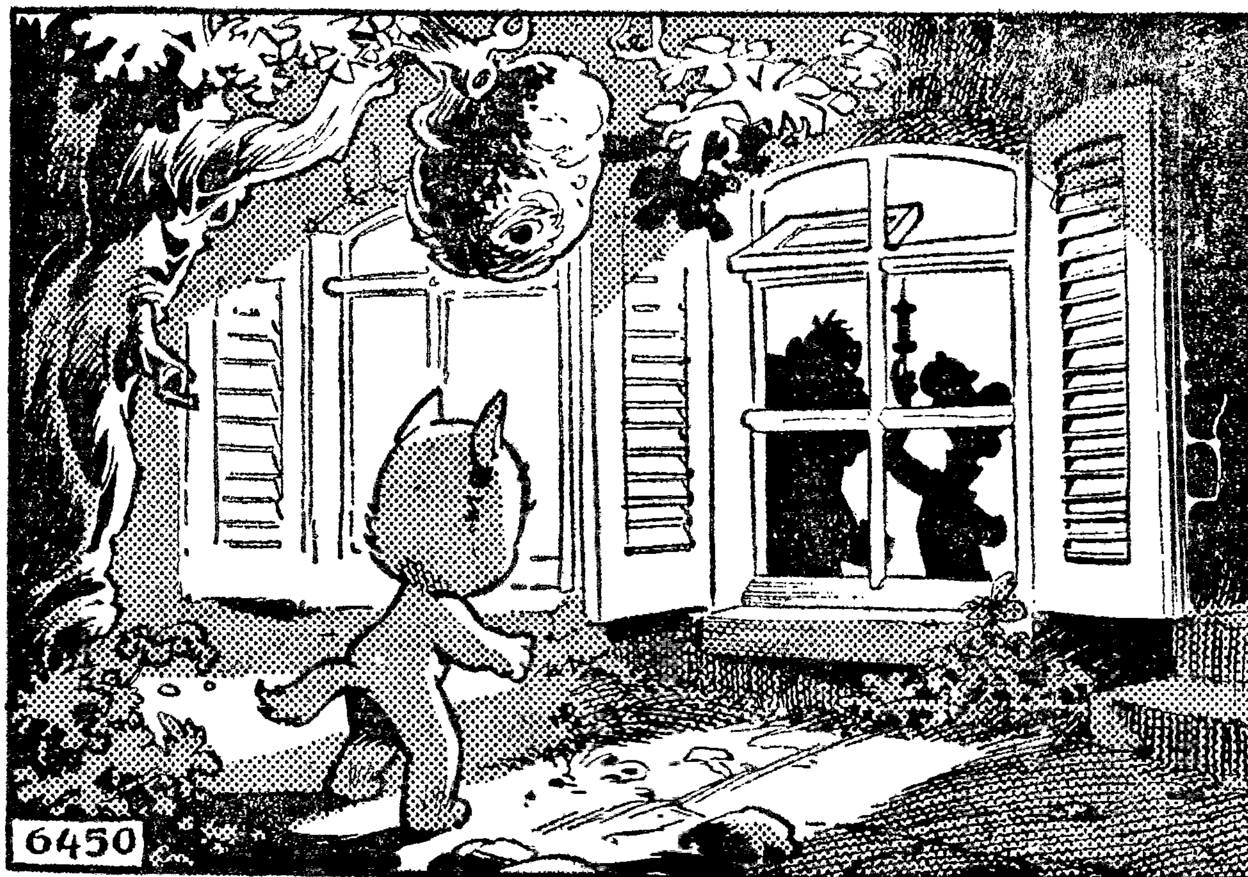
Heer Bommel richtte zich zo krachtig op, dat de lederen banden kraakten en het bed piepend doorboog.

„Ik heb zèlf mijn ongedierte al opgeruimd!", schreeuwde hij uitzinnig. „Ik heb zelf mijn lot ter hand genomen, bedoel ik! Maak me los, dan zal ik je een lesje geven, bloedzuiger! Je bent zelf ongedierte!"

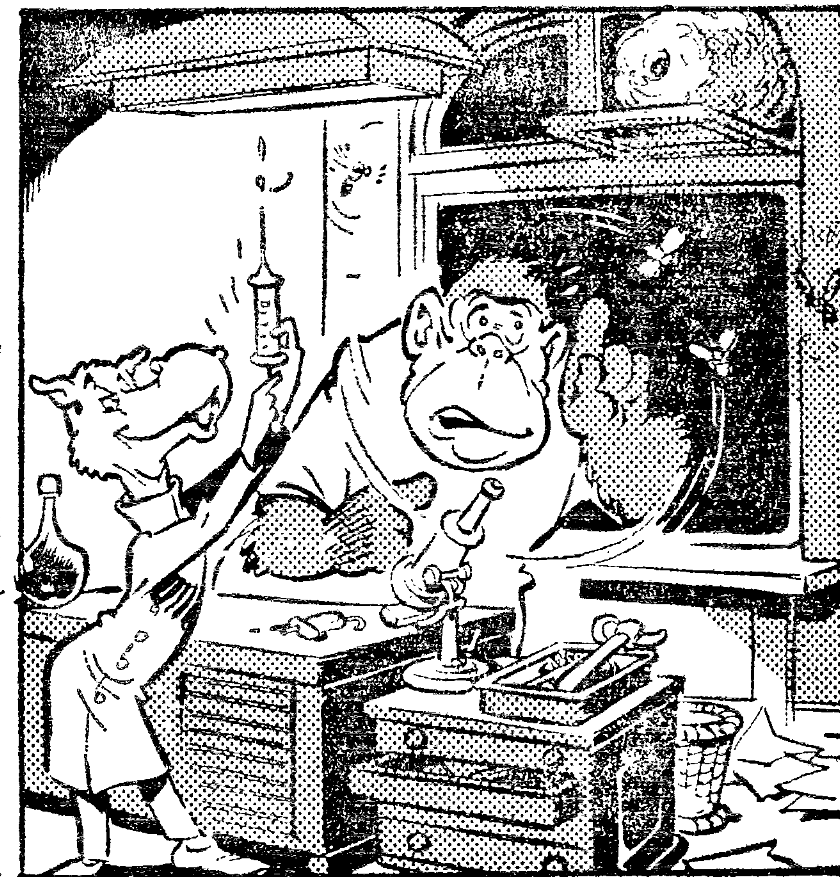
Deze onbeheerste woorden schokten de zachtmoedige geleerde, dat is te begrijpen. Hij haastte zich nerveus de gang op en sloot de deur achter zich.

„De patiënt vertoont nog steeds agressieve trekjes", zei hij tegen broeder Hogel, die daar op hem stond te wachten. „Een rustgevende injectie is hier op haar plaats, en daarna zullen we een schok-therapie toepassen om hem liefderijk tot zichzelf te brengen. Stelt u zich voor: de lijder ziet mij zelfs voor ongedierte aan!"

„Nee toch", gromde de ziekenbroeder ongelovig.

Tom Poes was bang, dat heer Bommel zich in het sanatorium niet op zijn gemak zou voelen. Daarom had hij haastig afscheid genomen van juffrouw Doddel en nu liep hij spiedend om het gebouw heen. Van heer Ollie zag hij geen spoor — maar wel ontdekte hij achter een verlicht venster de gestalte van de geneeskundige, die bij het vullen van een injectiespuit werd bijgestaan door een ziekenbroeder.

„Een kalmerend prikje", hoorde hij de eerste door het tuimelraam zeggen. „Daarna zullen we de lijder een rustgevende schokbehandeling geven. Maar wees voorzichtig, broeder Hogel! Patiënt Bommel is in hoge mate geneigd om aanvallend op te treden!"

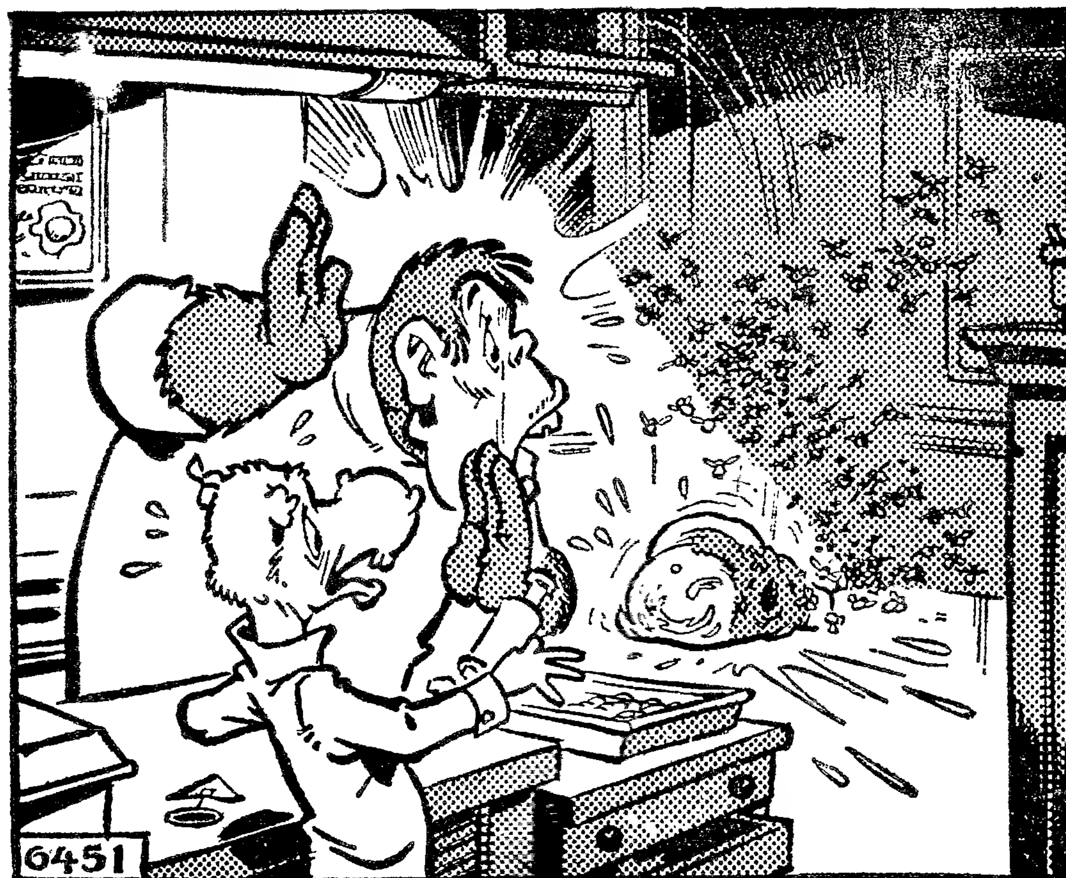
„Daar heb je het al!", dacht Tom Poes. „Ik ben maar net op tijd." Hij klom snel in de boom die daar voor het venster groeide en schoof voorzichtig over een tak. Aan het einde daarvan had hij een wilde-bijennest zien hangen en dat leek hem een nuttig voorwerp toe.

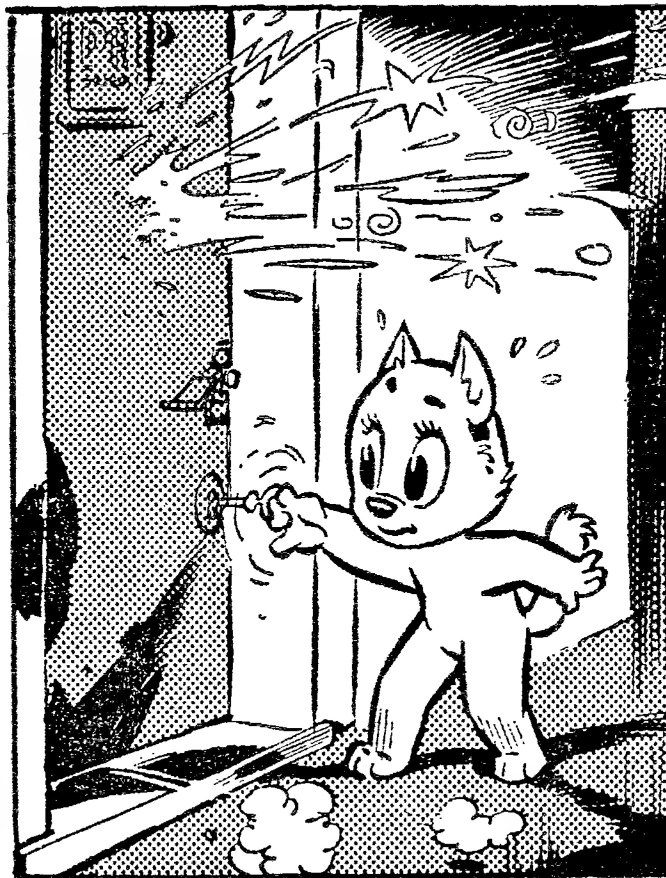
„Gelukkig, dat het nacht is", prevelde hij. „Dan slapen de diertjes. En wanneer ik dit geval nu zonder schokken los maak, en het op dat bovenraampje leg..."

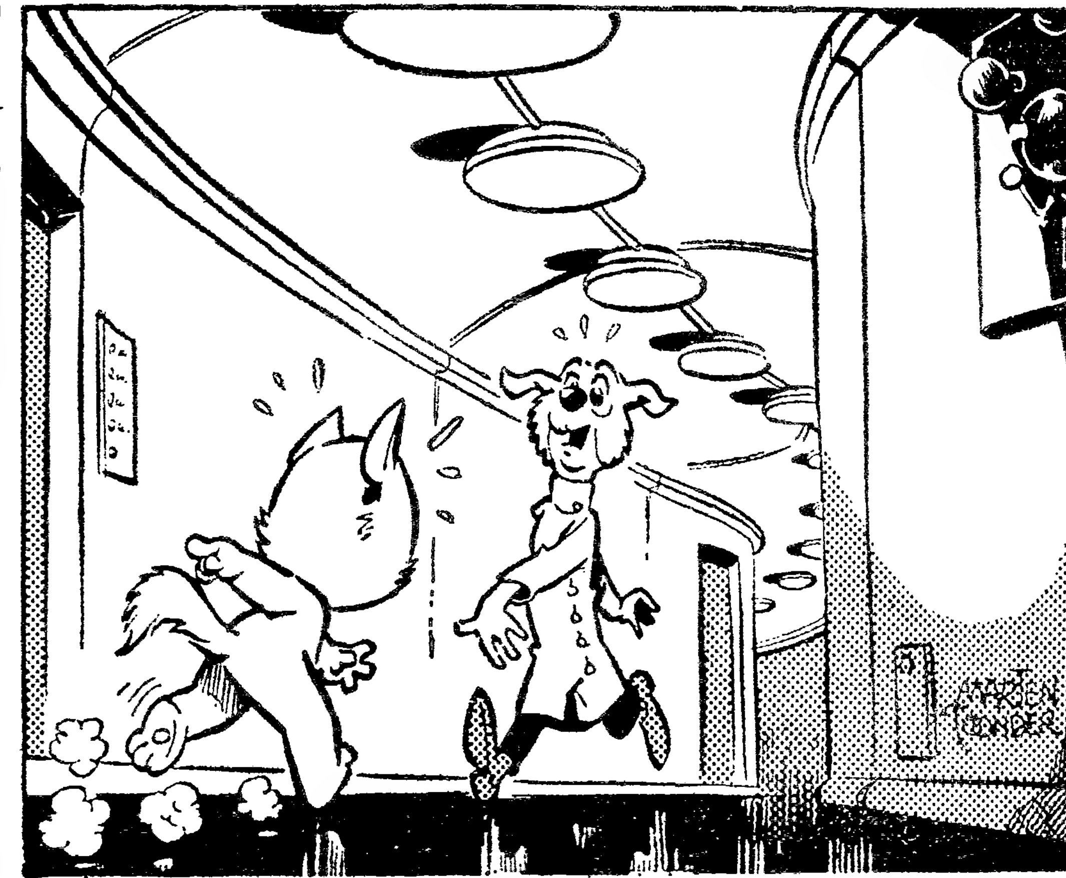
Zo sprekende voegde hij de daad bij het woord, en even later kon men het nest dan ook op de bedoelde plaats waarnemen.

De beide zielszorgers hadden daar niet direct erg in. Doctor Zielknijper ging geheel op in het vullen van zijn spuit en de broeder keek geboeid toe. Maar na enige tijd werd de aandacht van de laatste afgeleid door een aanzwellend gezoem.

„Vliegen", zei hij ongerust. „Zou de kwaal van die Bommel besmettelijk zijn dokter? Ik zie ongedierte!"

De wilde bijen waren wakker geworden door het lamplicht en door het gesol met hun woning. Er ontstond dan ook een onrustige beweging in het nest, die het evenwicht op het tuimelraampje verstoorde en het met een dreun op de grond deed belanden.

„Wat was dat?", vroeg dokter Zielknijper opschrikkend.

„Er valt iets", legde broeder Hogel uit. „Ik hoorde steeds al zoemen en ik dacht: ongedierte, dacht ik. En nu is het ingeslagen!"

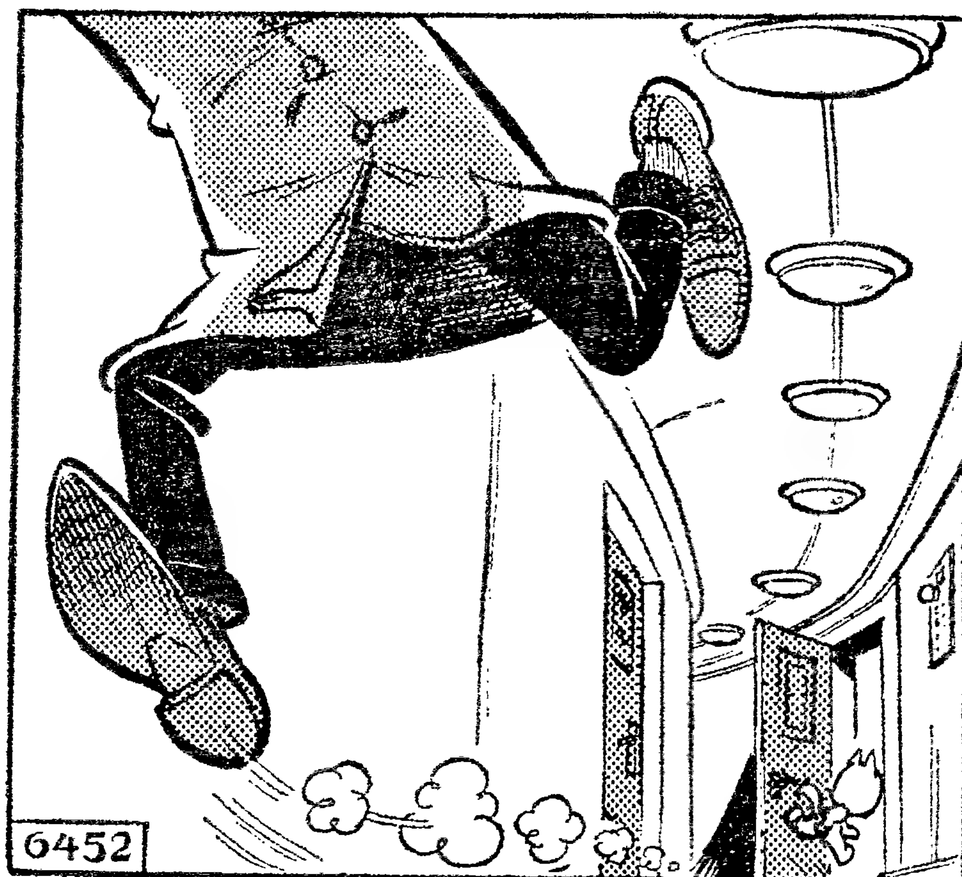
„Onzin!", riep de zielkundige met overslaande stem. „Het is een wilde-bijennest, dat men hier naar binnen geworpen heeft! Stop chloroformwatten in de opening, broeder! Snel!"

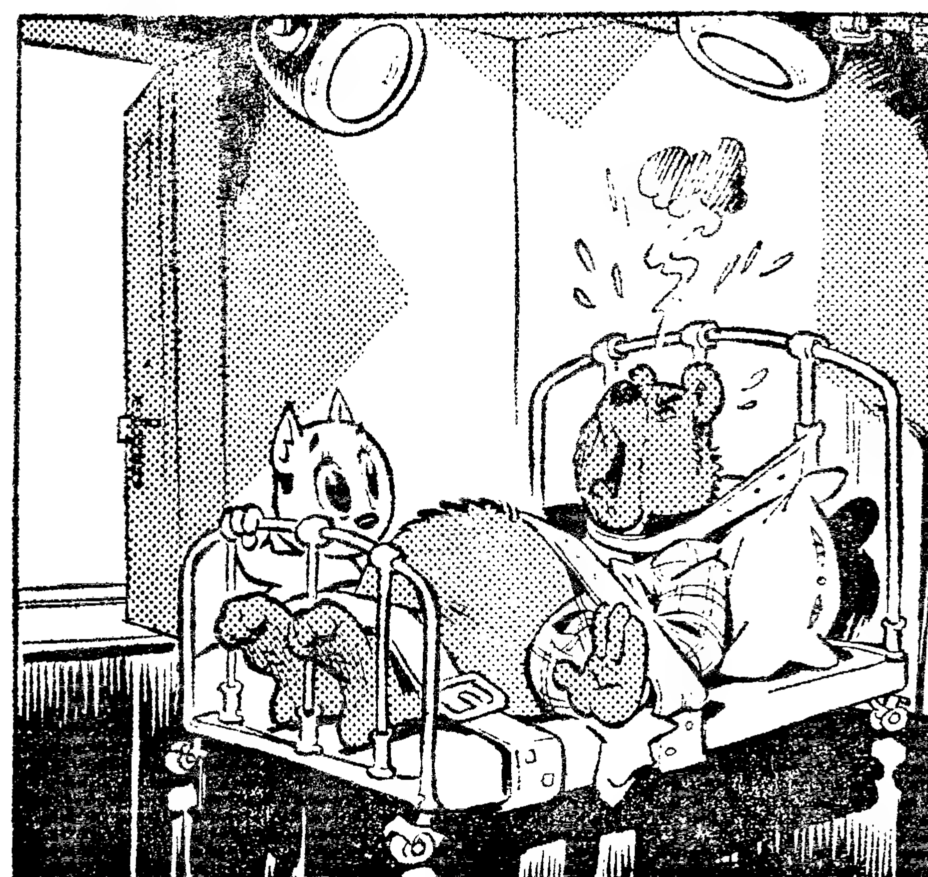
Dit bevel kwam echter te laat. De diertjes waren door de val geschokt en nu verspreidden ze zich in dichte wolken door het vertrek. De beide geneeskundigen haastten zich geschrokken naar de deur, maar voordat ze zich op de gang in veiligheid hadden kunnen brengen, werd de sleutel aan de buitenkant omgedraaid. Het was Tom Poes, die van de verwarring gebruik had gemaakt om het sanatorium binnen te dringen en die er nu voor zorgde, dat hij niet verder gestoord werd.

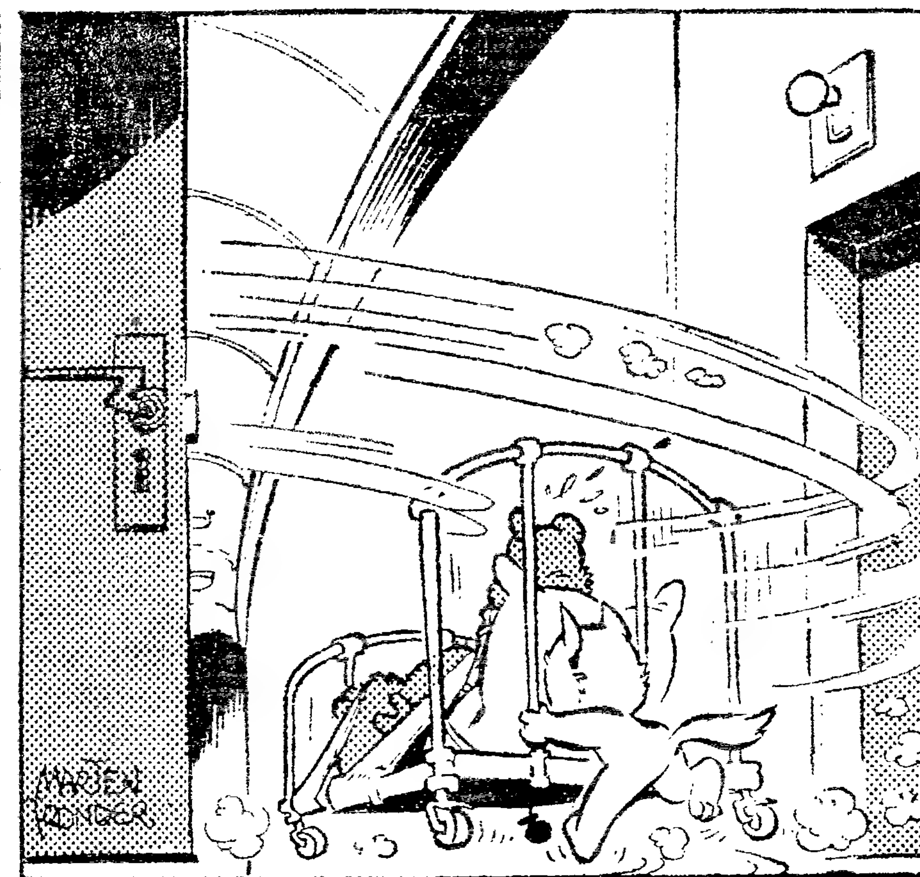
Nadat hij de sleutel had weggeworpen snelde hij verder de gang in om heer Bommel's kamer te zoeken. Hij was echter nog niet ver gekomen, toen hij een verontruste ziekenbroeder tegenkwam.

„Wat moet dat?", riep die. „Wat is daar aan de hand? Wie schreeuwt daar zo?"

„Het is de dokter", zei Tom Poes voorthollende. „Hij heeft uw hulp nodig, want hij heeft last van ongedierte."

Het geschreeuw van dokter Zielknijper en broeder Hogel, die zich door bijen achtervolgd door hun vertrek haastten, klonk akelig door de stille gang van het sanatorium. De ziekenbroeder wachtte dan ook niet om verdere uitleg te vragen. Hij rende in de richting van het geluid zodat Tom Poes ongestoord verder kon hollen, op zoek naar heer Bommel. Hij vond diens vertrek al spoedig, want de deur stond open en de vertrouwde stem van zijn vriend eiste op doordringende toon om hulp.

„Hier ben ik, heer Ollie!", zei Tom Poes, ademloos binnensnellend.

„Maak me los!", schreeuwde heer Bommel uitzinnig. „Dit is meer dan waar ik tegen kan! Onmiddellijk!"

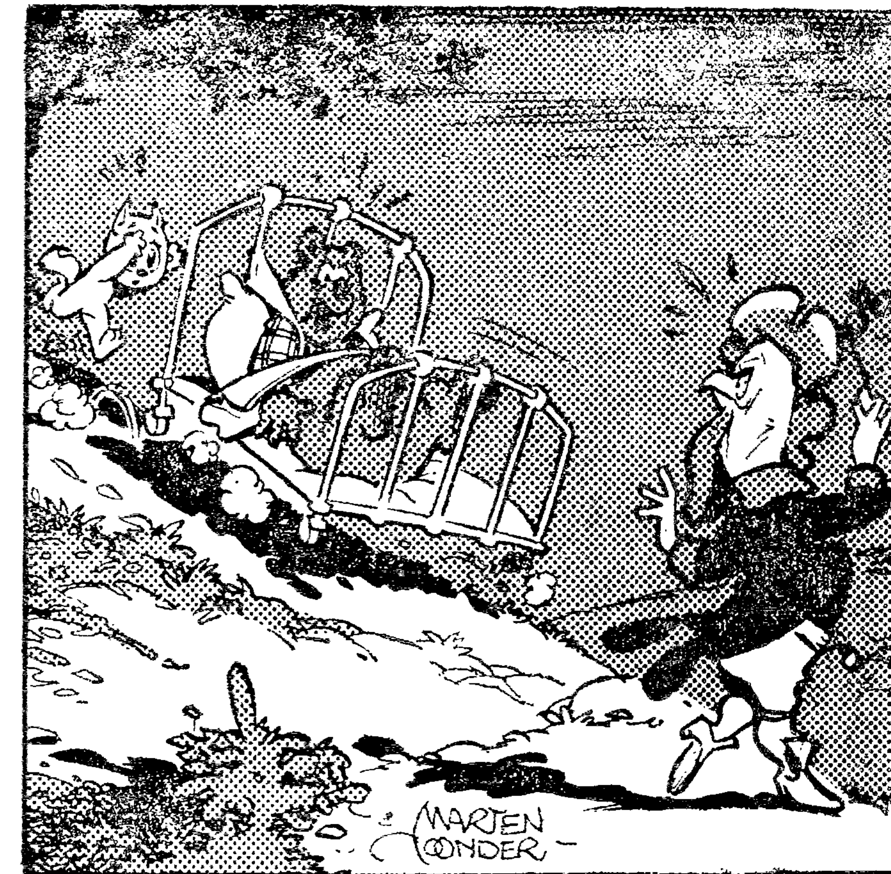
Het was echter duidelijk, dat het losgespen van al die riemen te veel tijd zou vragen en daarom nam Tom Poes dan ook een ander besluit. Hij greep de spijlen en duwde het bed de gang op. En omdat het een ledikant op wieltjes was, zoals men dat wel vaker in zulke inrichtingen aantreft, bereikte het al spoedig een grote snelheid.

„Laat dat!", krijste heer Ollie. „Ik wil er af! Dit is onverdragelijk voor een heer van mijn stand! Sta stil!"

Zijn gebrul vermengde zich met het gedreun van de wielen en het geheel weerkaatste galmend door de gangen van de inrichting, zodat menige patiënt die nacht ernstig gestoord werd. Maar Tom Poes gehoorzaamde niet en draafde zonder aarzelen op de uitgang toe.

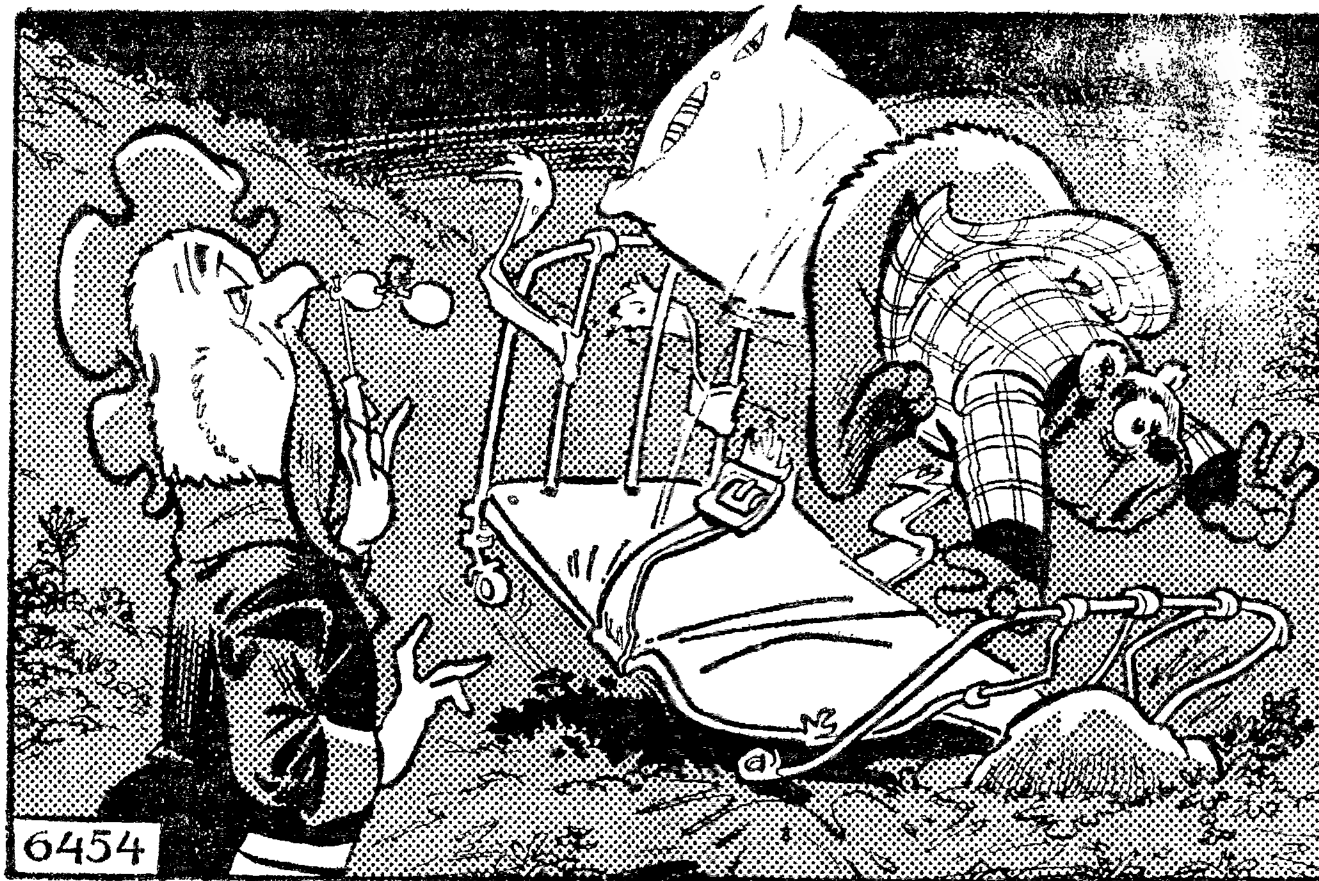

Tom Poes duwde het hospitaalbed met grote snelheid door de gangen, drukte het over de drempel van de buitendeur, zodat de lijdende heer zich plotseling in de verfrissende nachtlucht bevond. Achter hen hadden de geneeskundigen juist de deur kunnen openen, maar ze hadden het nakijken. Het geschreeuw van hun patiënt verstierf in de verte en dokter Zielknijper begreep, dat het een slechte indruk zou maken wanneer hij persoonlijk aan een achtervolging begon. Daarom trok hij zich wat sneu in zijn inrichting terug, terwijl Tom Poes trachtte om het ledikant tot stilstand te brengen. Het ongeluk wilde echter, dat hij zich juist op een heuvelhelling bevond.

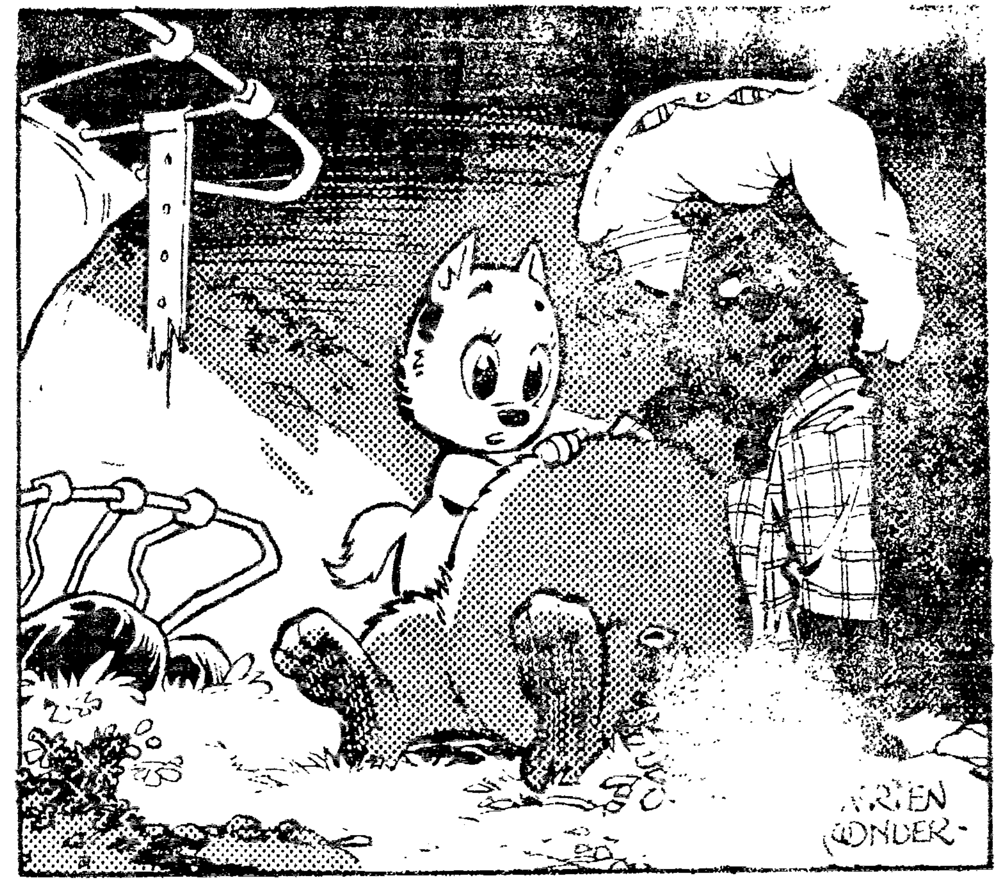
De snelheid van het eigenaardige voertuig en het gespartel van de inzittende maakten het afremmen daardoor wel erg moeilijk, en Tom Poes werd dan ook tegen wil en dank meegetrokken, de heuvel af.

Onderaan de helling passeerde juist de markies de Canteclaer, die zijn avondwandeling maakte. Hij had stilgehouden om dromerig naar de stille maan te staren, maar het storende tumult achter hem verstoorde zijn mooie gedachten.

Hij draaide zich om en terwijl zijn ogen zich verwijdden vergat hij een ogenblik zijn zelfbeheersing. Geen wonder. De verwilderde gedaante van heer Bommel, die in een bed op hem afsuisde bood een afschrikwekkende aanblik.

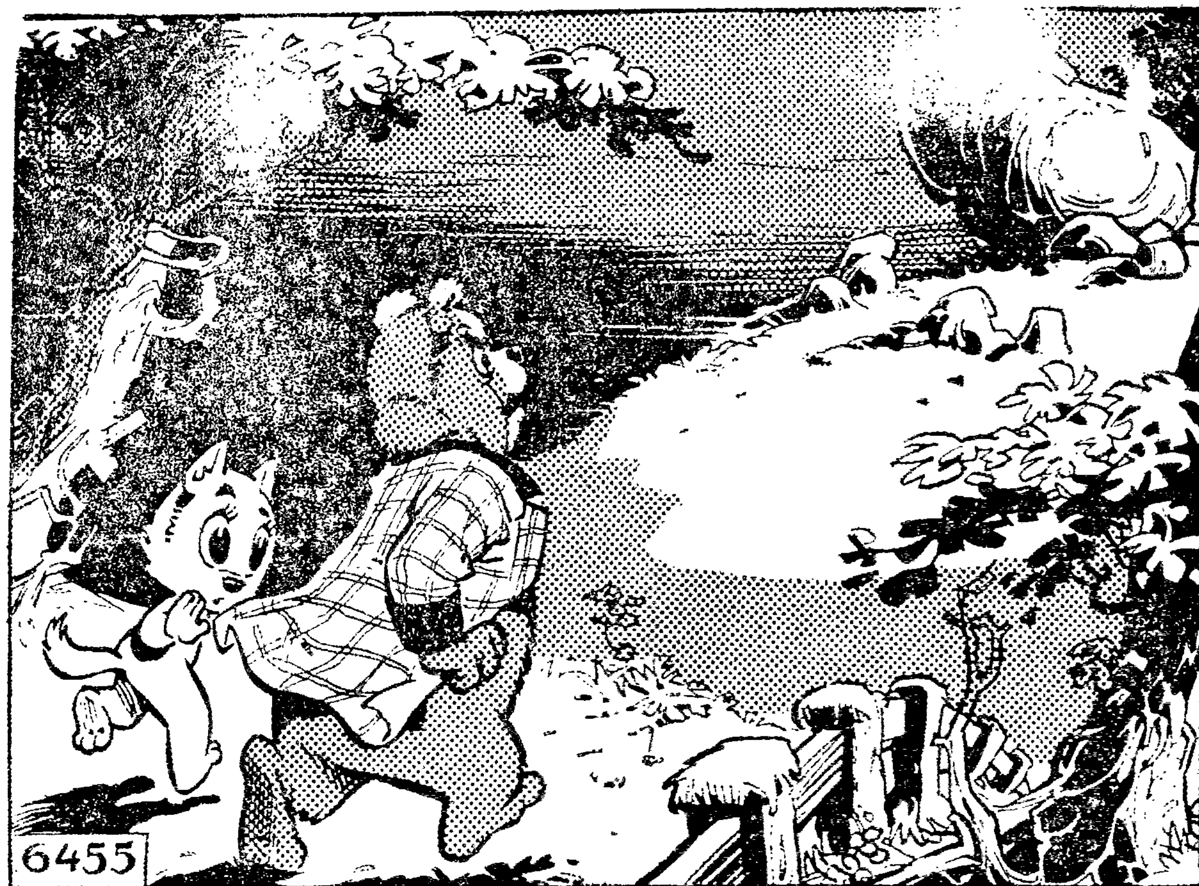
Het bed, waarop heer Bommel zich bevond suisde de heuvel af en bonkte met een akelige dreun tegen een steen aan de voet van de helling. De markies was gelukkig tijdig terzijde gestapt, zodat hij niet gedeerd werd; ook niet toen de riemen knapten en heer Ollie met groot geweld uit de legerstede geslingerd werd.

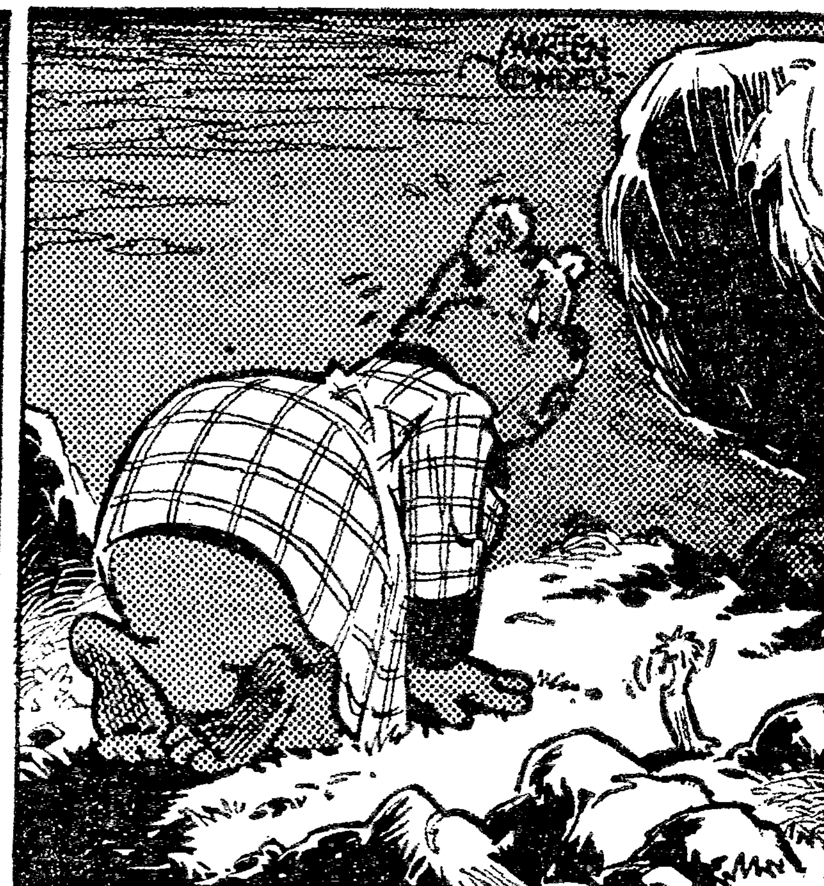
„Parbleu!", mompelde de edelman met verbleekte lippen, „dit is toch al te dol!" Het is natuurlijk mogelijk, dat deze onevenwichtige natuur een nachtmerrie heeft. Maar die dient men toch in het slaapsalet uit te vieren? Dit gaat te ver! En waar is het einde?"

Hij haalde diep adem, om zijn ontroering meester te worden en hervatte toen zijn wandeling in de maneschijn, zonder nog eens om te kijken. Tom Poes had zich intussen ongerust naar heer Bommel gehaast en boog zich over hem heen.

„Hebt u zich pijn gedaan?", vroeg hij. „Bent u goed terecht gekomen?"

„Goed?", herhaalde heer Ollie wezenloos. „H-het k-kon n-niet slechter! Waar ben ik? Moest dat nu zo, bedoel ik? Schaam je je niet om je vriend en beschermer bij nacht en ontij van een berg af te werpen? In een bed nog wel? Wat moet de markies wel niet denken? Dit is te ver gegaan, jonge vriend. Ik ben een gebroken heer!"

„Hm", zei Tom Poes, een beetje verontwaardigd. „Ik dacht dat u blij zou zijn wanneer ik u uit die inrichting haalde!"

„Dat spreekt", gaf heer Bommel toe. „Voor iemand met mijn teer gevoelsleven is het verblijf in een dolhuis meer dan hij verdragen kan. Maar daarom hoef je me nog niet in een ledikant van een berg te werpen!"

Zo sprekende liep hij de weg af, die naar huis leidde en passeerde zodoende de heuvel die trouwe lezertjes zich nog wel zullen herinneren. De grote steen lag er nog net zoals hij gevallen was, en het zien daarvan deed heer Ollie de wenkbrauwen fronsen.

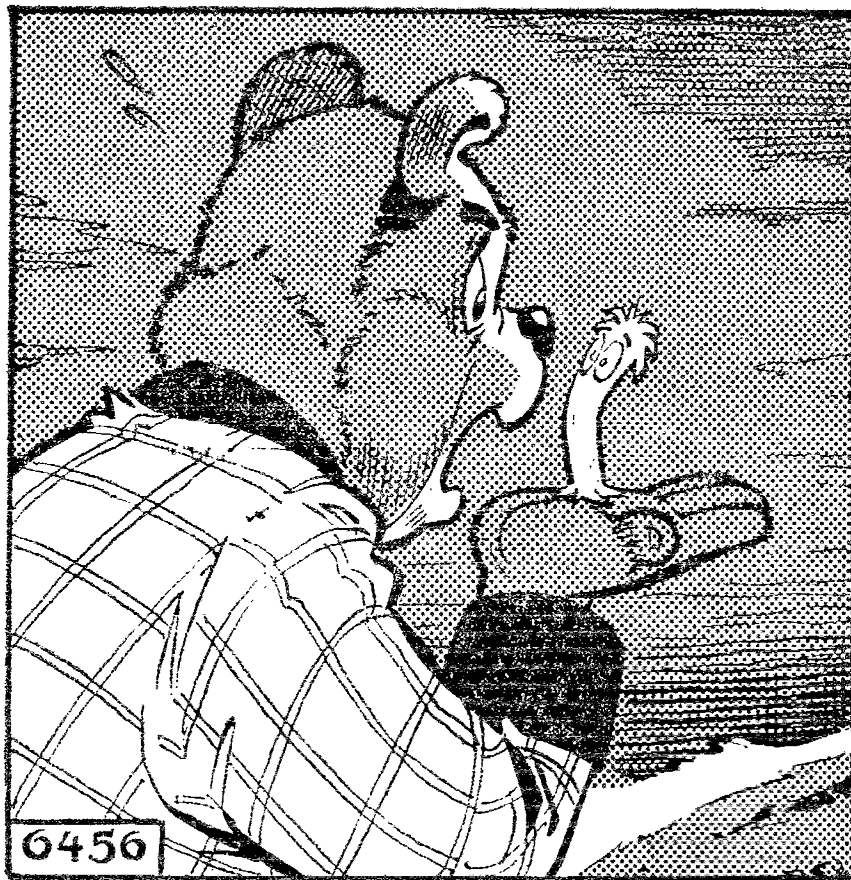
„Stil maar!", zo voer hij voort. „Jij kunt het ook niet helpen. Dat ding daar is de schuld van alles! Maar ik heb mijn lot in eigen hand genomen en daarom zal ik het naar mijn hand zetten, al zou de onderste steen boven moeten komen. Men moet zoiets natuurlijk even leren. De vorige keer heb ik een kleine vergissing gemaakt, zodat mijn leven een verkeerde wending nam, als je begrijpt wat ik bedoel. Maar nu ga ik dat herstellen!"

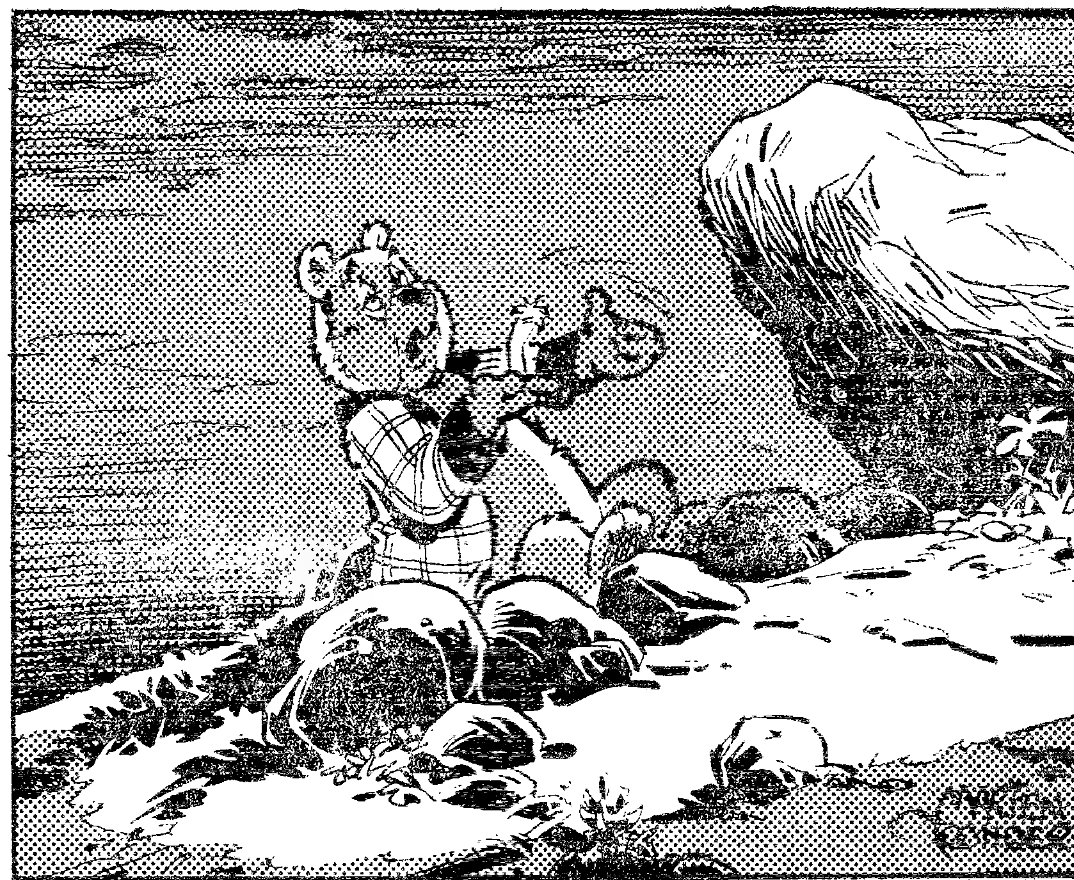
„Zoudt u dat nu wel doen?", vroeg Tom Poes, die ongerust zijn vriend weer naar boven zag klimmen.

„Natuurlijk!", riep heer Bommel uit. „Mijn lot ligt nu bloot! Ga jij maar slapen, jonge vriend; ik klaar het wel."

Tom Poes liep hoofdschuddend verder en heer Ollie begaf zich koppig naar de heuveltop waar hij zich op handen en voeten tussen de kleine stenen neerliet. Voordat hij echter zijn lotslijn had kunnen vinden werd hij een beweging in het gras gewaar — en daar verscheen de tuttelwurm boven de grond.

„Wat moet dat nu?", vroeg het diertje met vochtige stem. „De mooie, grote steen is weggeschoven en nu is hier een kale open ruimte, waar de zon op kan schijnen. Er kan hier niet gewerkt worden!"

Heer Bommel zette de tuttelwurm op zijn handpalm en sprak het diertje streng toe.

„Dit is te ver gegaan!", zei hij. „Ik verdraag geen grapjes meer. Het is vervelend voor je, dat die grote steen is weggeschoven; maar dat komt omdat ik een kleine vergissing gemaakt heb toen ik als heer alles alleen moest doen. Nu moet je me even wegwijs maken. Hoe kan ik mijn lot een goede wending geven?"

„Helaas", klaagde de wurm. „De grote ruimte van uw lot is opgedroogd en daar kan niet meer op gewerkt worden. Ik moet het nu met een klein steentje doen. Wat wilt u eigenlijk?"

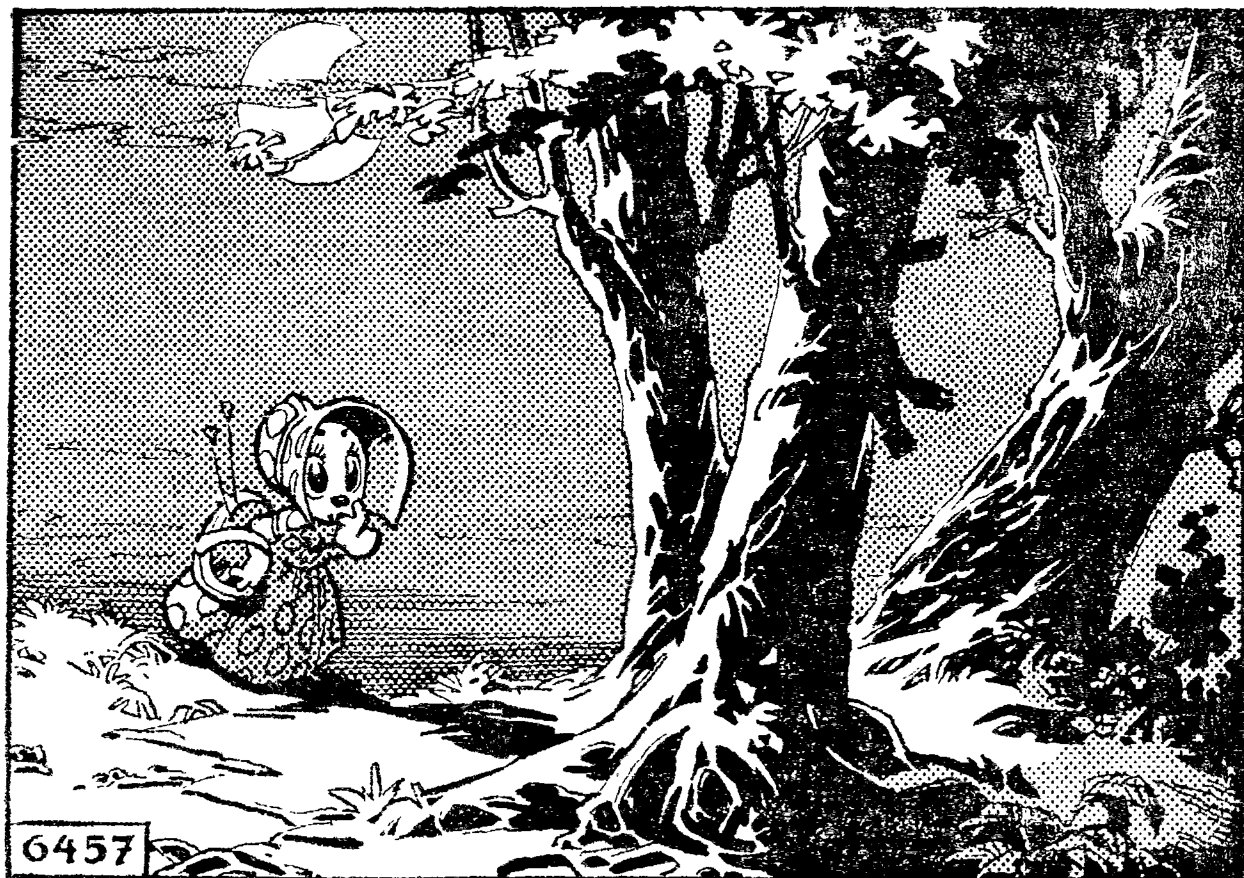
„Ik wil een lichter lot hebben, dat zeg ik toch?", riep heer Ollie uit. „Gezelschap geeft alleen maar ellende en narigheid, dat heb ik de vorige keer gemerkt. Gedwongen gezelschap is niets. Ik wil geen afschuw maar licht verspreiden!"

„Licht verspreiden?", herhaalde het beestje bevreemd.

„Licht", bevestigde heer Bommel. „Ik wil een zonnetje brengen in zorgelijke harten. Het is vreselijk, wanneer iedereen gillend wegloopt wanneer ik er aankom. Daarom wil ik, dat men verrast zal zijn wanneer ik verschijn; als een licht in de duisternis!"

„Dat is niet zo gemakkelijk", prevelde de wurm. „Dat laatste kan misschien gedaan worden; maar die andere dingen... Hm, ik zal mijn best doen onder het kleine steentje..."

„Dat is je geraden!", zei heer Ollie. Hij plaatste het diertje in het gras en begaf zich met hernieuwd zelfvertrouwen naar huis.

Juffrouw Doddel had een bezoek gebracht aan haar nicht, die dicht bij de stad woonde. Het was laat geworden en de nacht was reeds lang gevallen toen ze naar huis liep. Weliswaar wierp de maan een helder schijnsel op haar pad, maar ze voelde zich toch lang niet op haar gemak; vooral niet toen ze een dichte boomgroep naderde.

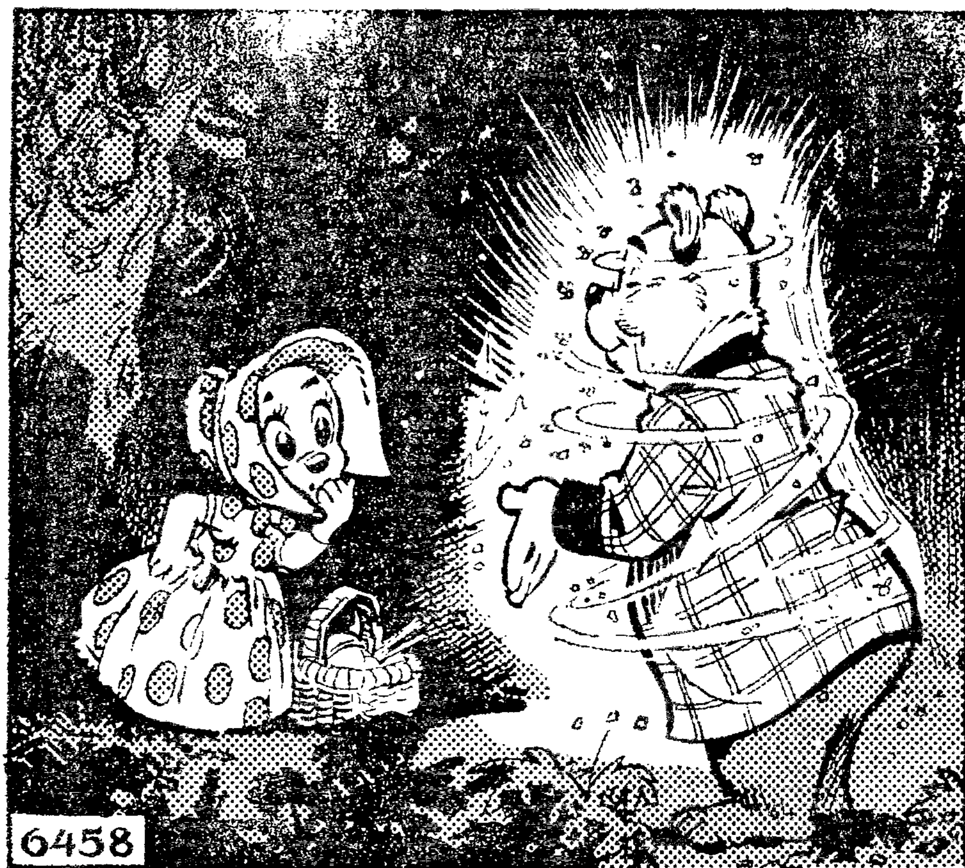
„Wat eng donker is het daar", zei ze bij zichzelf. „En het ritselt er zo akelig; zouden er wilde dieren huizen? Of andere griezels waar je wel eens van leest? Ik ben veel te laat weggegaan; och, was het maar wat vroeger, alleen maar een beetje schemerig of zo..."

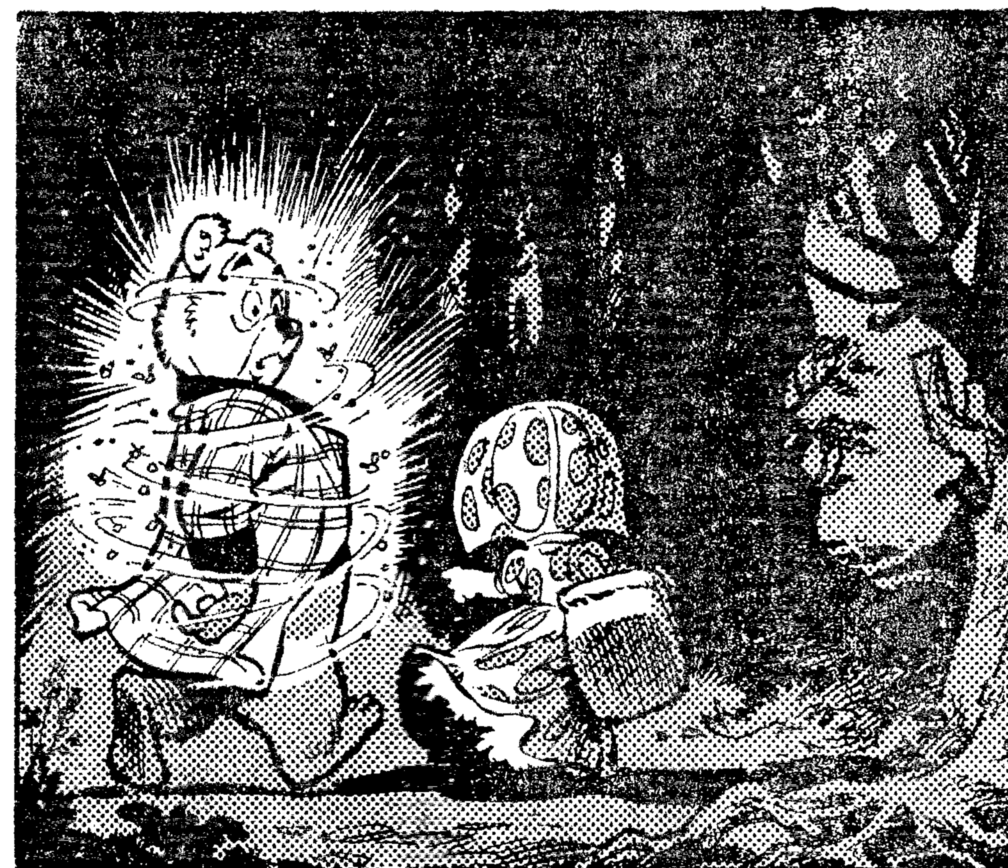
Maar die gedachten hielpen natuurlijk niet en na een poosje vatte ze moed.

„Het is toch maar niets gedaan, voor een vrouw alleen", dacht ze, terwijl ze het donkere bos binnenging. „Een sterk, betrouwbaar iemand; die zou ik soms graag naast me hebben. Ach ja, dat zou prettig zijn. En zo gezellig....."

Ze zuchtte, maar voordat ze haar gedachtengang had kunnen vervolgen hoorde ze het gekraak van takken, en nu verscheen er ook een lichtschijnsel tussen de stammen dat langzaam dichterbij kwam. Verstard bleef ze staan, te geschrokken om een gil te slaken. Doch toen naderde er, tot haar verrassing een vertrouwde gestalte tussen de bomen. Het was heer Bommel, die haar vol zelfvertrouwen tegemoet trad, omwolkt door een vreemd, groenachtig schijnsel.

„Wees maar niet bang, mevrouw", riep hij met een heldere stem. „Ik zal...eh.. Ik bedoel; het is hier een beetje donker. Ik zal u even naar huis brengen, als u begrijpt wat ik bedoel!"

Juffrouw Doddel sloeg een hand voor de mond en staarde heer Bommel met grote ogen aan, zonder iets te zeggen.

„Ahum", sprak heer Ollie. „Mag ik het genoegen hebben u even naar huis te brengen, mevrouw? Het is hier een beetje donker."

„J-ja, g-graag", zei het vrouwtje, en ze pakte haar mand op. „H-het is erg d-donker in het bos, ja! M-maar al dat licht, Ollie! Hoe kom je daar aan?"

„Ach, ik heb mijn lot een beetje veranderd", legde heer Bommel uit. „Het is mooi om wat licht te brengen op het duistere pad van mijn naaste, dacht ik. En u ziet hoe het te pas komt!"

„Ja, dat is waar", gaf de buurvrouw toe. Ze wierp tersluiks een blik op de naast haar voortstappende heer. In het begin had ze hem voor een bovennatuurlijke verschijning aangezien, doch nu merkte ze, dat hij omringd werd door een groot aantal zoemende insektjes, die een zacht schijnsel uitstraalden.

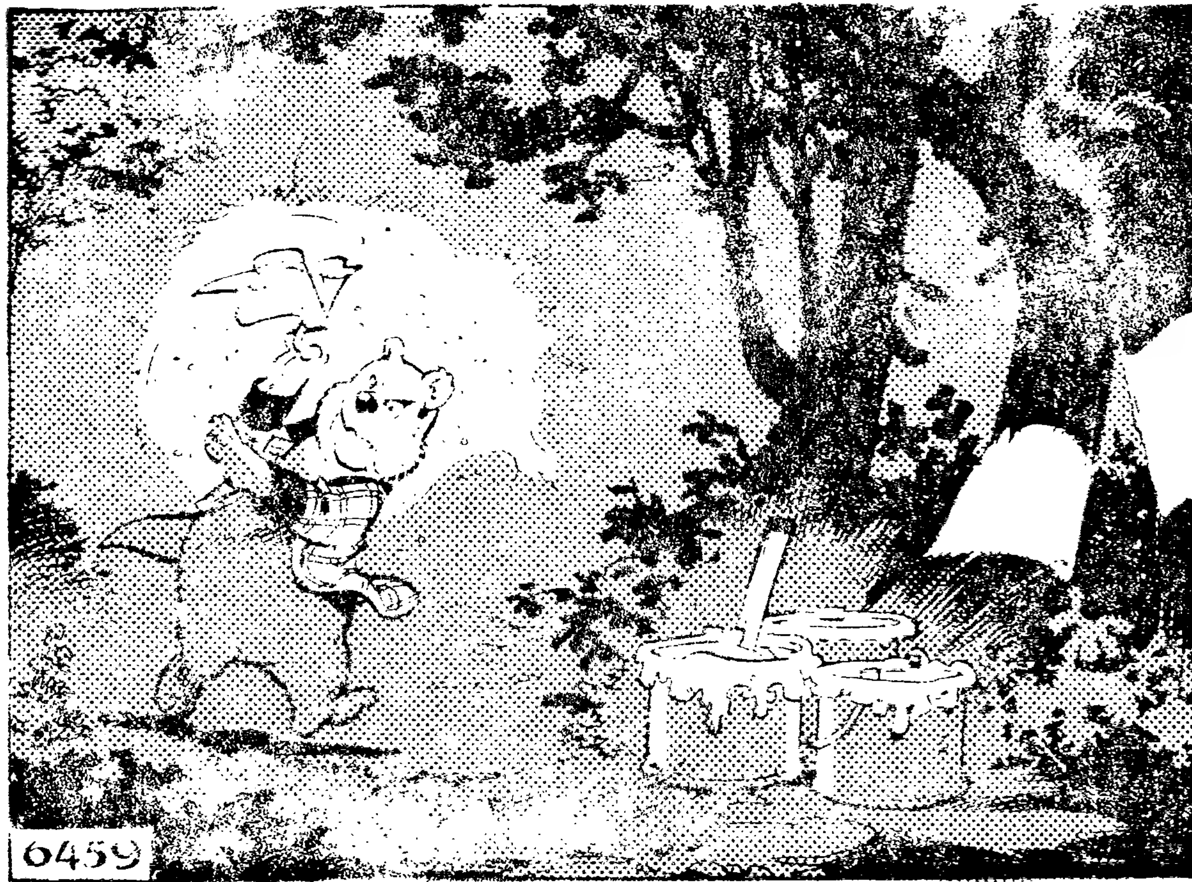
„Het zijn vuurvliegjes!", riep ze begrijpend uit. „Arme Ollie! Heb je nog steeds last van insekten?"

„Insekten...?", herhaalde heer Bommel geschokt. „Ik heb . . . ik heb alleen maar..."

Juffrouw Doddel liet hem echter niet uitspreken.

„Het is lief van je, hoor!", zei ze haastig. „Zo eh... zo tactvol om op deze manier mijn angst voor het donker te verhelpen. Enig! Maar daar is mijn huis al. Ik kan het verder wel alleen vinden. Dank je wel!"

Met deze woorden liep ze snel door, en haar begeleider bleef onthutst achter, in het midden van zijn zoemend lichtschijnsel.

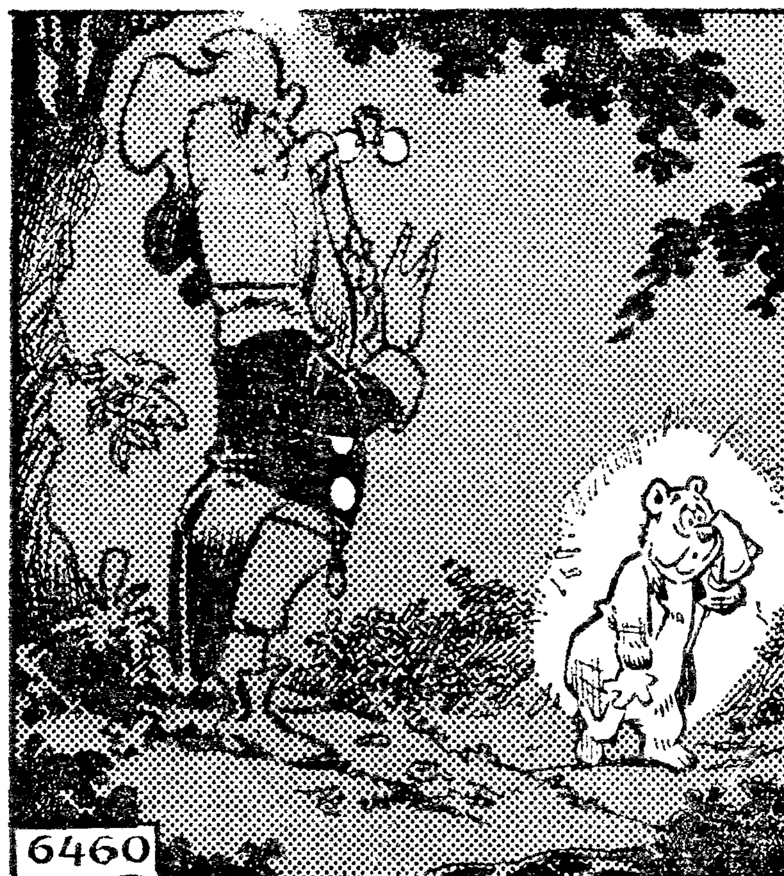
Heer Bommel wierp een blik om zich heen en stelde vast, dat hij door een wolk van zoemende vuurvliegjes omgeven was. Bewolkend trok hij zijn zakdoek en begon wild om zich heen te slaan.

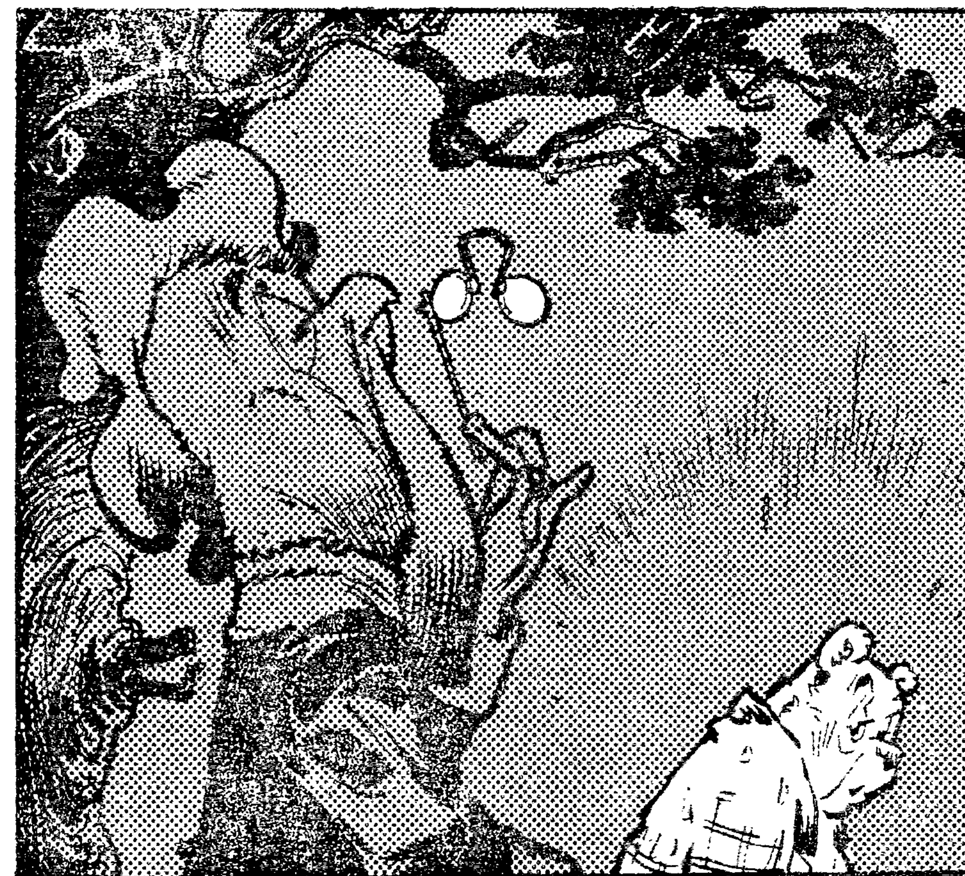
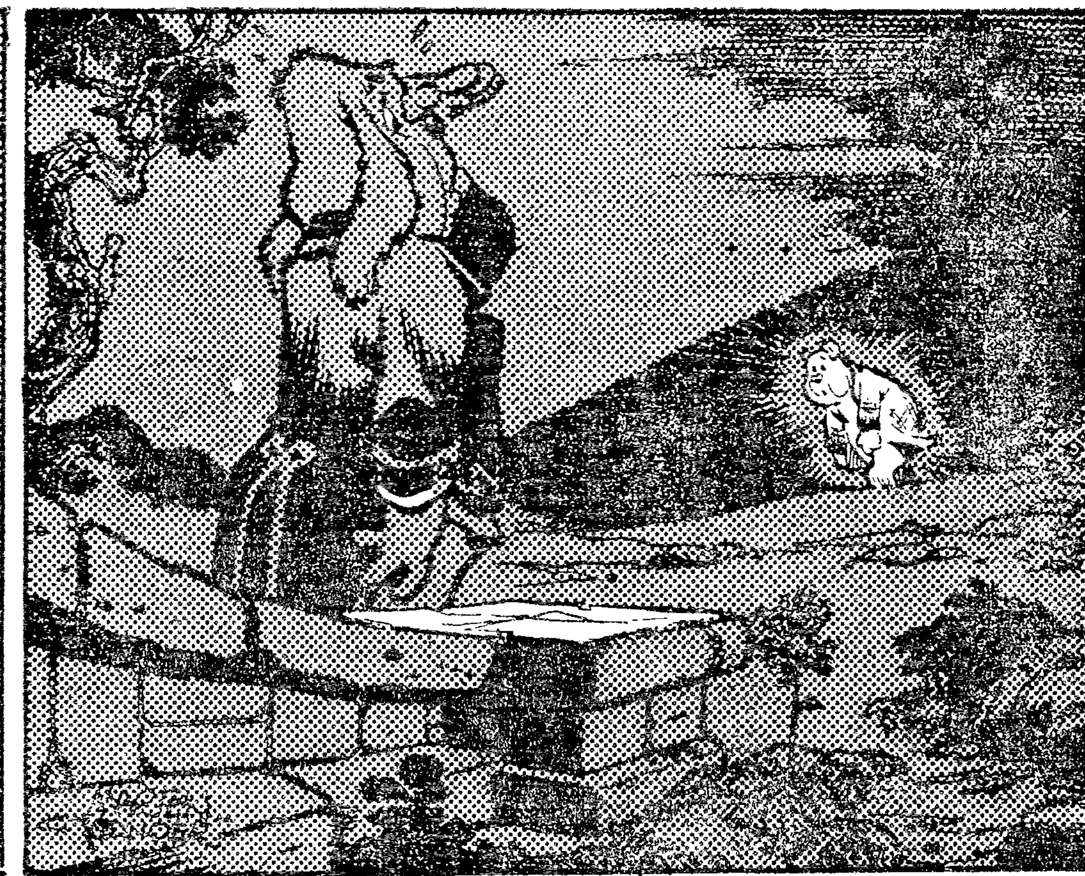
„Bah!”, riep hij uit „Dit soort van licht heb ik helemaal niet bedoeld! Ik heb genoeg van ongedierte! Ik haat insekten, bedoel ik. Ga weg, viezeriken!”

Hij ging zo op in zijn driftig gemep, dat hij de potten die op de weg stonden, niet merkte. Op die plek was er een gevaarlijke bocht, en om die duidelijk aan te geven was men doende om de boomstammen van een lichtgevende, witte band te voorzien. De werklieden, die daar mee bezig waren hadden hun gerief daar een beetje gevaarlijk laten staan toen de nacht viel, en dat wreekte zich nu.

Want heer Ollie slaagde er wel in om de vliegjes te verdrijven, maar op het zelfde moment struikelde hij over de verfpotten, waar hij ordeloos middenin tuimelde.

De blikken vlogen alle kanten uit, hun kostelijke inhoud om zich heen flodderend en de gevolgen waren natuurlijk voor begrijpende lezertjes wel te voorzien. Toen het gerinkel en geklets verstorven waren zat heer Bommel geheel besmeurd op de grond, terwijl hij een aangenaam diffuus licht verspreidde. De maan wierp een bleek schijnsel over het zijne, en in de verte naderde een late wandelaar, die het eigenaardige toneeltje door een lorgnon opnam.

Het was de markies de Canteclaer, die van zijn avondwandeling huiswaarts kerend, plotseling een eigenaardig lichtschijnsel in het landschap waarnam.

„Parbleu", prevelde de edelman. „Als dat die...eh...die Bommel niet is! Altijd dezelfde! Wanneer hij niet als een dolleman per ledikant door de dreven rijdt, bestrijkt hij zich met psychedelische kleuren! Alleen maar om de aandacht te trekken. Het is déplorable!"

Heer Ollie, die met grote geestkracht weer op de been gekomen was en die zich nu naar huis sleepte, ving de laatste woorden op.

„Ik trek geen aandacht!", protesteerde hij met zwakke stem.

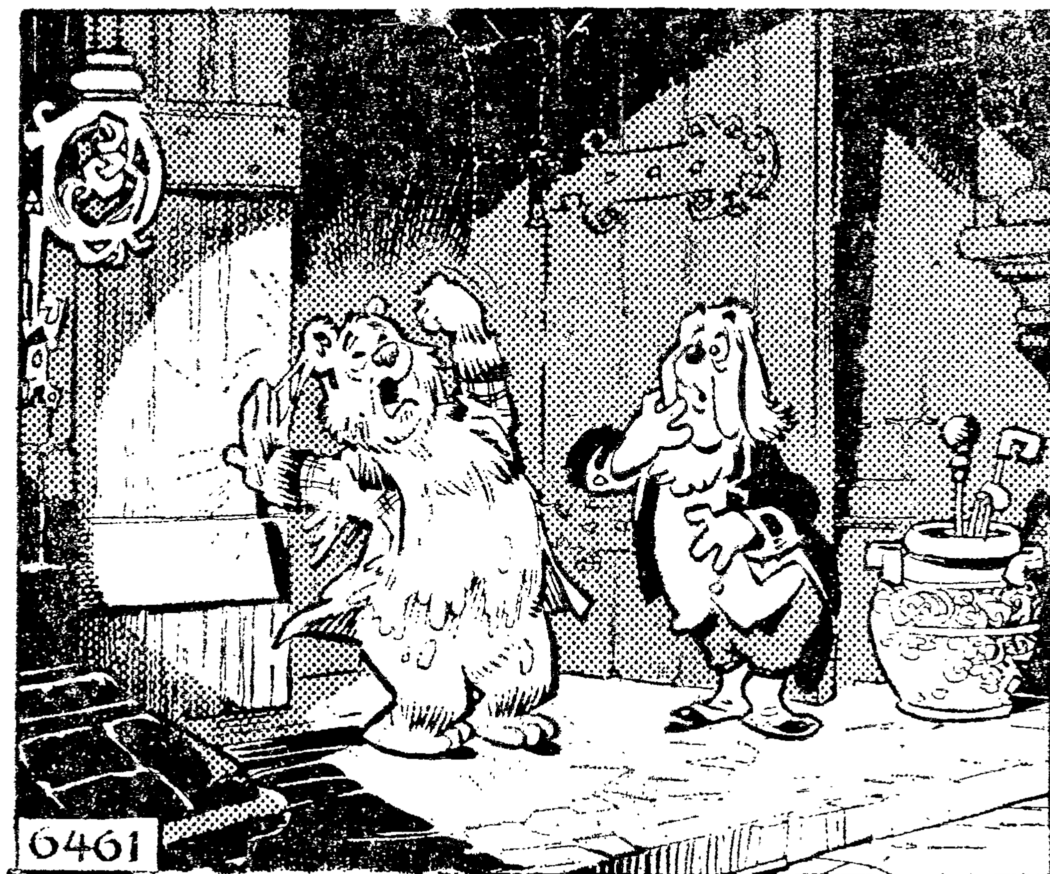
„Ik ben een getroffen heer, die ziek en verlaten zijn eenzame weg gaat."

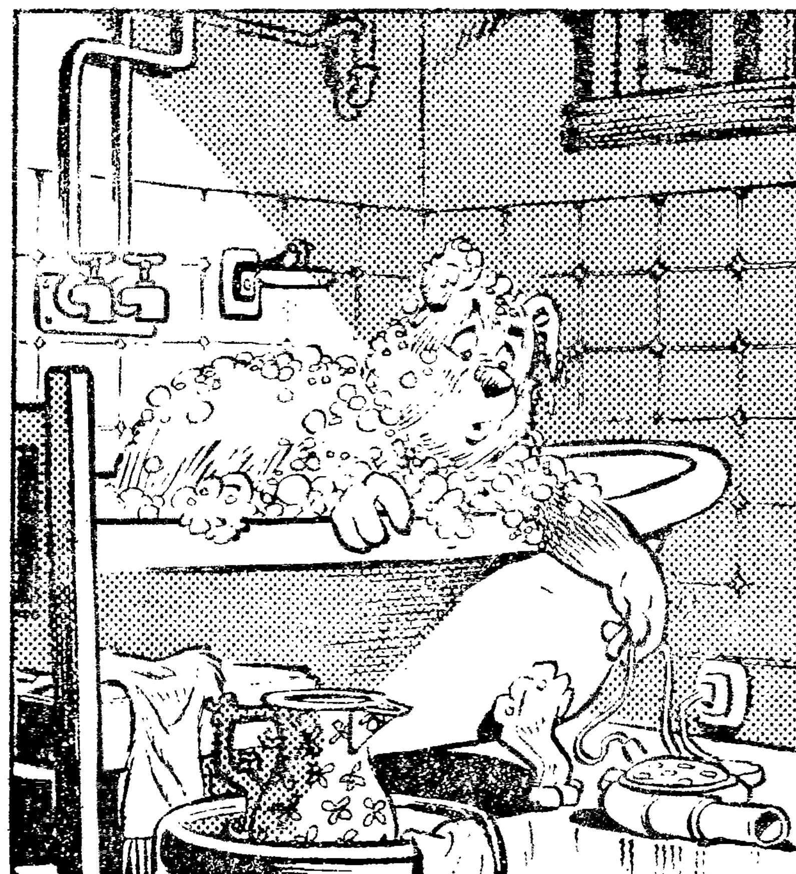
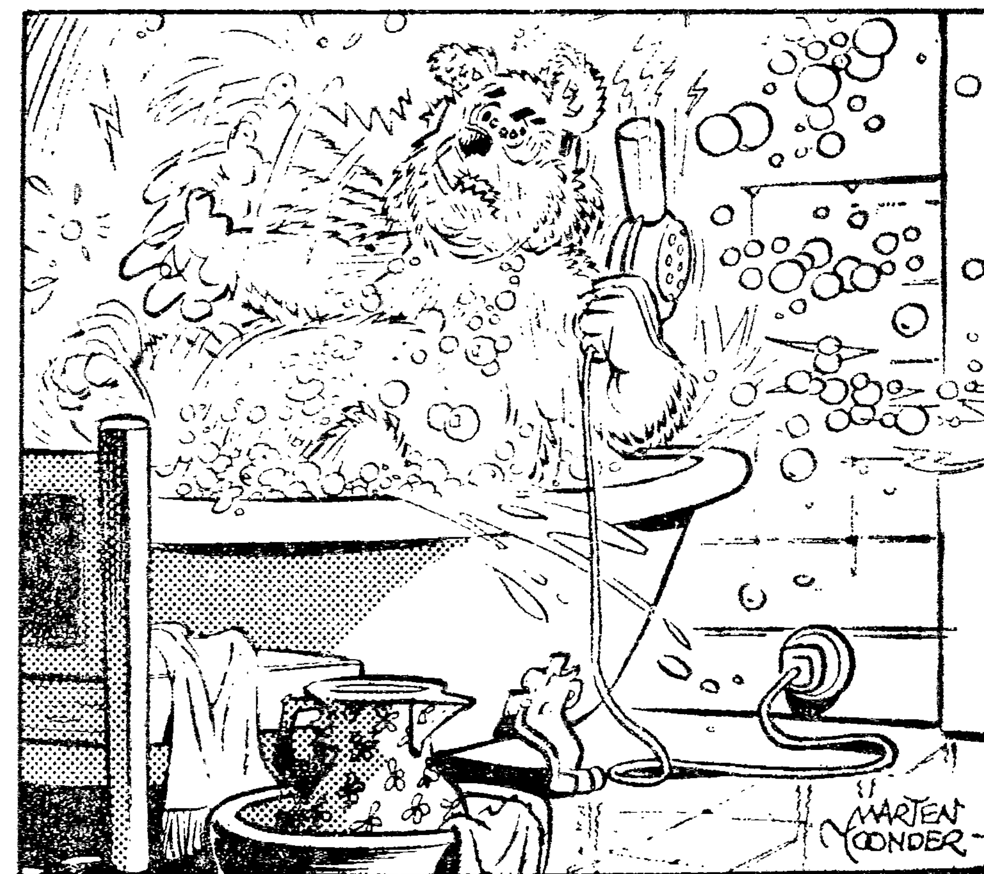
„Tiens", hernam de markies. „In dat geval is dit het treffendste staaltje van bleekzucht dat ik ooit onder ogen heb gehad!"

Heer Ollie zag van een antwoord af. Diep gebogen slofte hij plakkerig en schijnend naar huis toe om zich te gaan verschonen; vervuld van sombere voorgevoelens. Geen wonder; het is te vrezen, dat de toekomst er donker voor hem uitziet, want door het veranderen van zijn lot is hij nog niet van het lichtgeven af.

De bediende Joost had intussen spijt gekregen van zijn vakantie en was naar Bommelstein gegaan om zijn plichten weer op zich te nemen.

„Ik ben blij, dat ik het heb gedaan", mompelde hij, terwijl hij de nadering van zijn meester met grote bezorgdheid gadesloeg, vanaf het bordes. „Het moet heer Olivier naar binnen geslagen zijn, wanneer men mij toestaat. Wat ziet hij in-en-in-wit!"

Joost trok zich voorzichtig terug in de hall en staarde naar zijn werkgever, die lichtgevend naderde. Gedachten aan voedselvergiftiging of een verkeerd gebruik van Stralend Wit Zeep speelden hem door het hoofd en hij voelde zich lang niet gerust.

„Bent u niet wel?", vroeg hij deelnemend. „Hebt u een ongelukje gehad met uw goedvinden?"

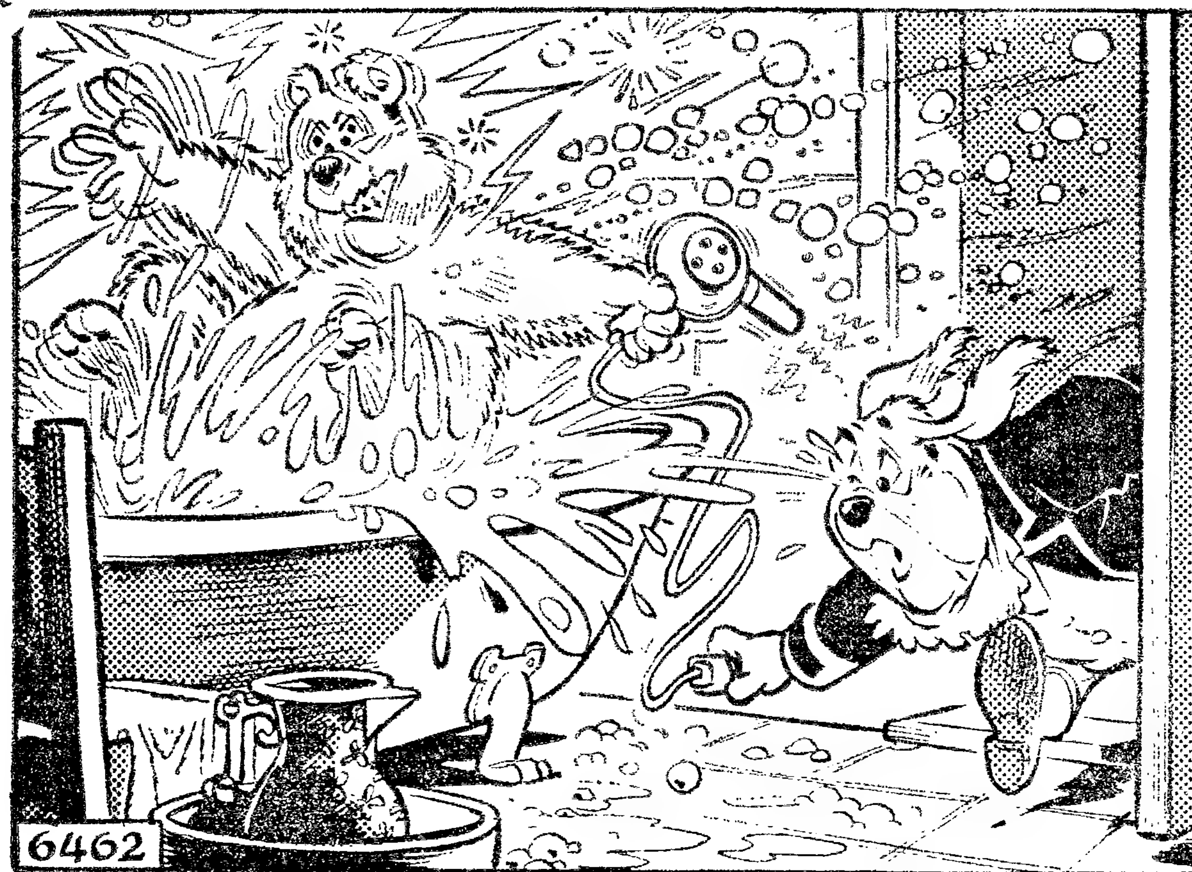
„Nee!", riep heer Bommel met schrille stem. „Dat is het niet! Ik wilde licht verspreiden. Maar niet dit! Eerst waren het vliegjes en nu is het een soort verf, als je begrijpt wat ik bedoel. Ik ben bedrogen, en ik heb er genoeg van! Maak een bad klaar!"

De trouwe knecht begreep de ernst van de toestand en ondanks het gevorderde uur repte hij zich naar boven om de kuip vol te laten lopen en een handdoek gereed te leggen. Heer Bommel liet daarop geen tijd voorbij gaan. Haastig schoot hij uit zijn jas en begaf hij zich te water waar hij zich terdege inzeepte met Gal's Dubbelinwerkende Bubbelsoop. Dit voortreffelijke middel had een weldadige invloed op de besmeurde heer, en toen hij geheel met vlokkig schuim en zeepbellen bedekt was slaakte hij een tevreden zucht...

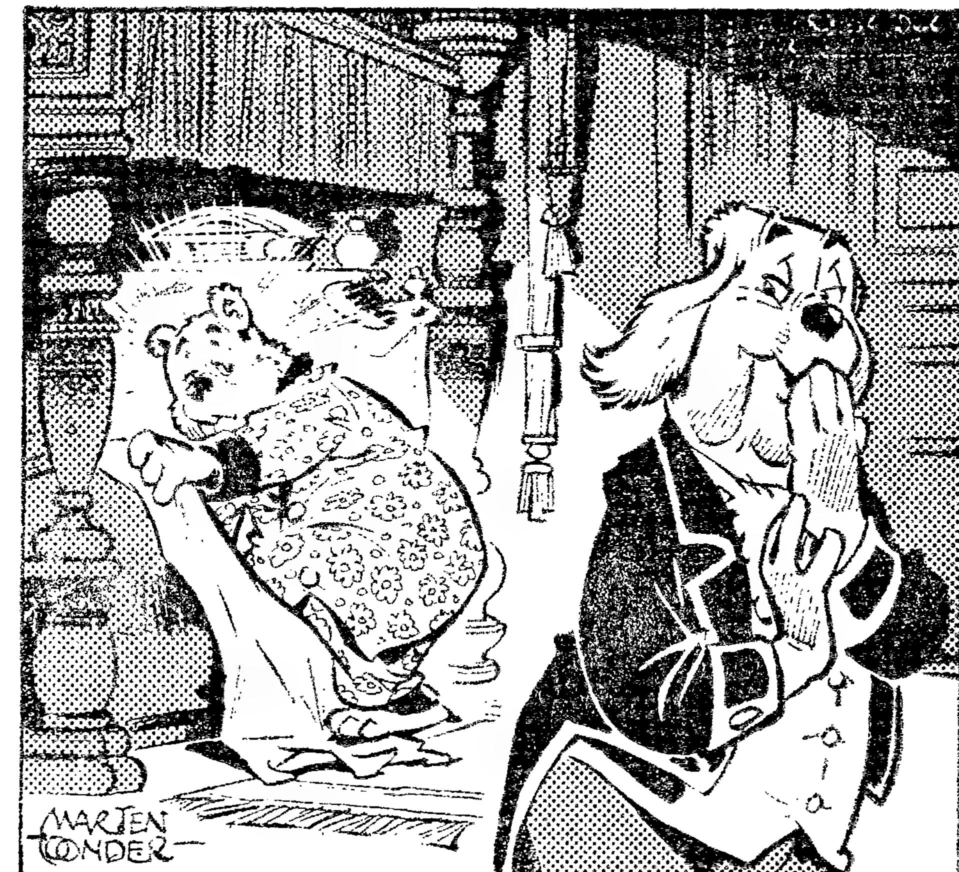
„Tat isj tat", prevelde hij. „Nu sal het ejgste wel af sijn. Daar isj te hantoek... en waaj is te haajtjogel?"

Hij richtte zich plassend op en stak een hand uit, om de haardroger, die Joost zorgzaam had klaargelegd, binnen bereik te brengen.

Maar o wee! Wanneer men in het bad zit moet men voorzichtig zijn met elektrische apparaten; daar kan niet genoeg tegen worden gewaarschuwd! Het zal dan ook geen verwondering wekken, dat de ongelukkige heer een krachtige stroom door zich heen kreeg, zodat hij zigzaggend door het sop sprong; vonken en zeepbellen om zich heen verspreidend.

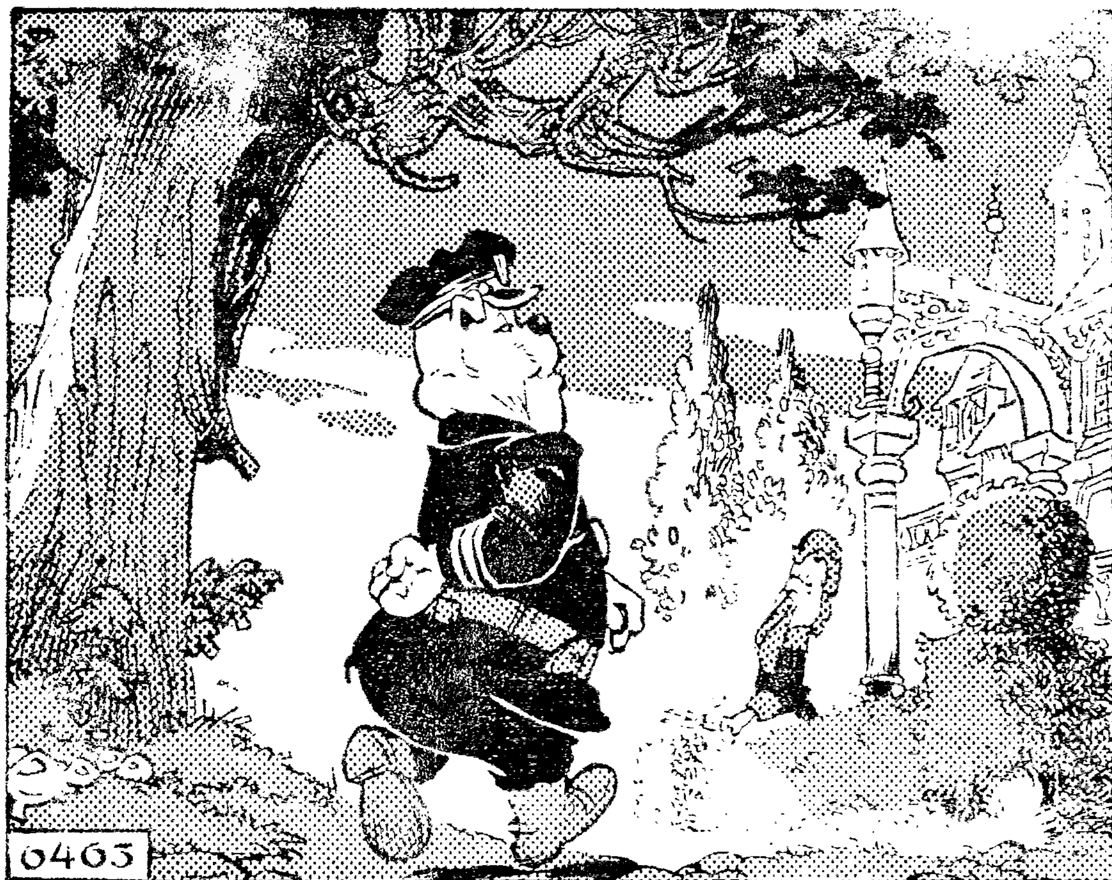
Toen heer Bommel de stroom van zijn haardroger door zich heen kreeg sprong hij schokkend en plonsend door het sop, terwijl een sluier van lichtgevende zeepbellen zich van hem losmaakte.

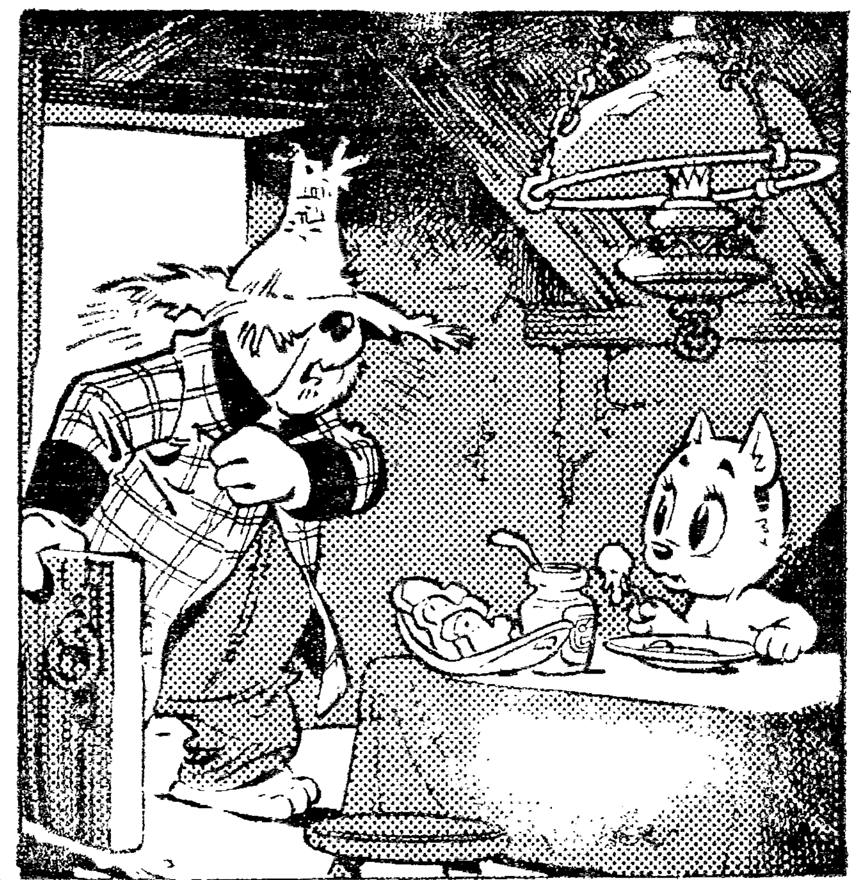
Het misbaar waarmee dit gepaard ging trok gelukkig de opmerkzaamheid van de bediende Joost. Hij rukte de badkamerdeur open, en nadat hij de toestand met een enkele blik had overzien rukte hij de stekker uit het stopcontact. Heer Ollie belandde met een galmende dreun op de tegels, en daarna daalde er een diepe stilte over het toneeltje.

„Zeer betreurenswaardig", zei de trouwe bediende. „Zo'n drooggarnituur is toch niet van gevaar ontbloot, zeg ik altijd maar, als ik zo vrij mag wezen. Maar ik hoop, dat het bad u verfrist heeft, heer Olivier!"

Heer Bommel antwoordde niet. Hij had moeite met het verzamelen van zijn gedachten, maar bovendien had hij aan de gedempte straling, die er van zijn tors uitging, al gemerkt, dat het bad niet erg geholpen had. Dat kwam natuurlijk, omdat de elektrische behandeling de verfrestjes in zijn vacht had gestabiliseerd en geactiveerd, zoals meer ontwikkelde lezertjes zullen begrijpen. Hijzelf kwam zover niet. Met een droevige zucht wankelde hij naar zijn slaapvertrek, waar hij zich in een pyjama deed knopen om daarna met een vervallen doch lichtgevend gelaat onder de dekens te kruipen.

„De slaap zal u goed doen", zei Joost terwijl hij zich naar de deur begaf. „En morgen, bij daglicht, ziet alles er anders uit met uw goedvinden."

Toen commissaris Bulle Bas zich de volgende morgen naar zijn bureau begaf passeerde hij het buiten van de markies de Canteclaer.

De edelman was reeds bezig met het snoeien van zijn haag, omdat hij dit als een goed begin van de dag beschouwde. Hij liet zijn schaar echter zinken toen hij de voortstappende beambte gewaar werd.

„Het is goed, dat ik u zie, amice!", sprak hij. „Ik overwoog juist om naar u toe te gaan met het oog op een sinecure die in een calamiteit dreigt te ontaarden."

„O, juist", zei de commissaris niet begrijpend. „Klachten over schillen en dozen, zeker?"

„Het betreft die eh... Bommel", verklaarde de markies. „Ge moogt hem wel eens laten observeren! Bij nacht en ontij pleegt deze figuur over de dreven te rijden. In een ijzeren bed, amice! Of hij tracht mij een vapeur aan te jagen door zich op lachwekkende wijze te beschilderen. Het is héél stuitend, werkelijk!"

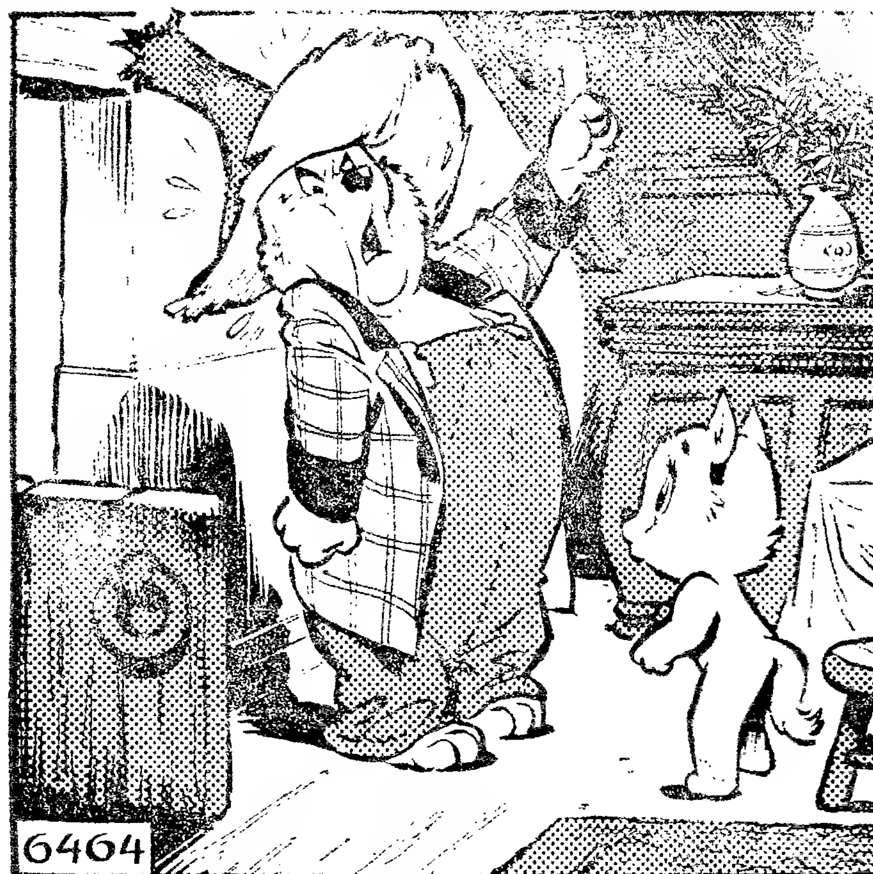
„Dat zal wel!", riep de commissaris ontsteld uit. „Zoiets heb ik nog nooit gehoord! Maar dat zal niet weer gebeuren, dat verzeker ik u. We zullen die snaak van zijn streken genezen!"

Heer Ollie was echter zelf al bezig om genezing te zoeken, want hij begreep, dat het zo niet langer ging. Om zijn straling te verhullen trok hij een ruime overall aan en zette hij een breedgerande hoed op zijn lichtgevende schedel. Zo uitgedost verscheen hij om half negen bij Tom Poes, die juist bezig was met zijn ontbijt. Het is te begrijpen, dat die verrast opkeek.

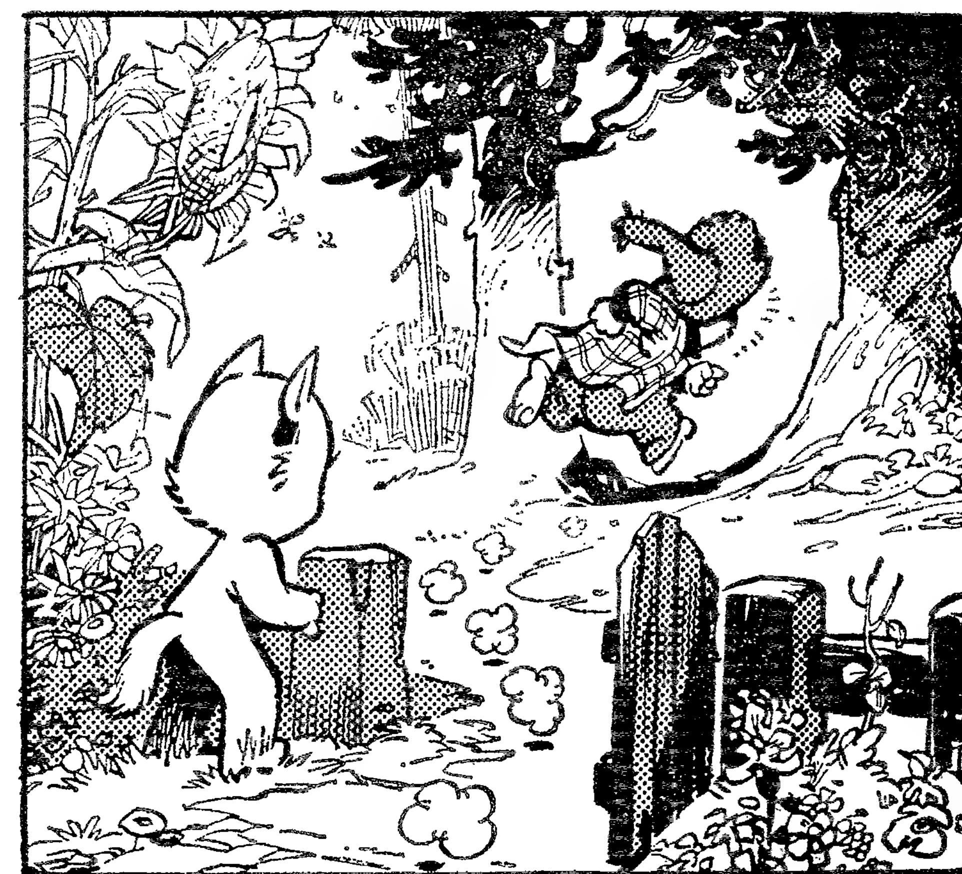
„Wat ziet u er vreemd uit!", riep hij uit. „Wat is er?"

„Ik verspreid licht", legde heer Bommel uit, met gebroken stem. „Het is heel droevig. Maar mijn lot zit nog maar onder een heel klein steentje. En als heer zijnde heb ik daar niet genoeg armslag, zodat ik nu voor gek loop. Wat moet ik doen?"

„Hm," zei Tom Poes. „Dat is nogal logisch. U moet ophouden met die malligheid!"

„Het wordt tijd, dat u ophoudt met dat gekke gedoe", zei Tom Poes. Deze woorden troffen heer Ollie onaangenaam, dat valt te begrijpen. Hij richtte zich op en er verscheen een toornige uitdrukking op zijn lichtgevende trekken.

„Gek gedoe?", riep hij met schrille stem. „Noem je het streven van je vriend en beschermer gek gedoe? Ik ben een heer, die zijn eigen lot bepaalt, en jij..."

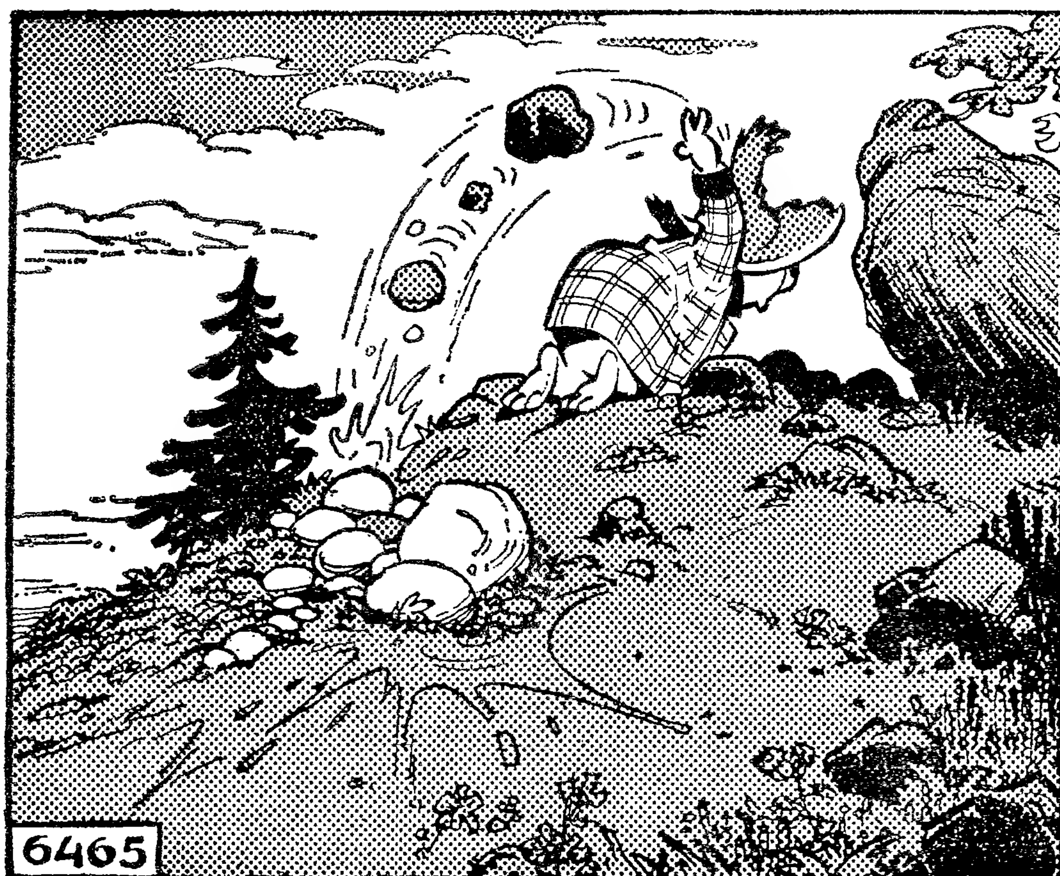
„Dat is het hem juist", zei Tom Poes. „Een heer, die zijn eigen lot bepaalt, vernietigt zichzelf. Schei er mee uit, heer Ollie!"

Doch ook deze verstandige woorden hielpen niet.

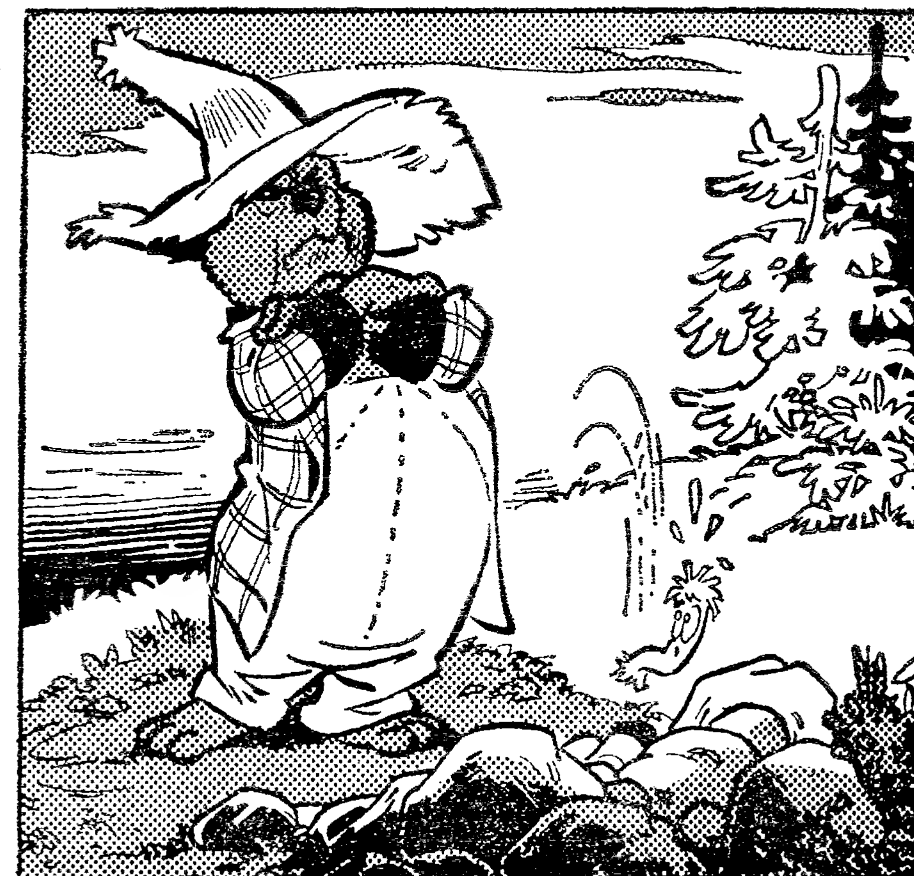
„Het is mooi!", riep heer Bommel onder zijn hoed uit. „Ik zoek het edele, en wat doet men? Lachen! Maar nu kan het me ook niets meer schelen. Ik zal laten voelen, wie ik ben, koste wat het kost. Ik sta nergens meer voor en ik zal mijn lot laten buigen of barsten! Men zal nog van mij horen, wacht maar!"

Met deze woorden wendde hij zich om en rende uitzinnig de deur uit om naar zijn steen te gaan. Tom Poes keek hem nogal ongerust na.

„Ik wist niet, dat het zo erg was", sprak hij tot zichzelf. „Het is al veel te ver gegaan, en nu heb ik hem nog koppig gemaakt ook! Ik moet er zo gauw mogelijk iets aan gaan doen. Maar wat!"

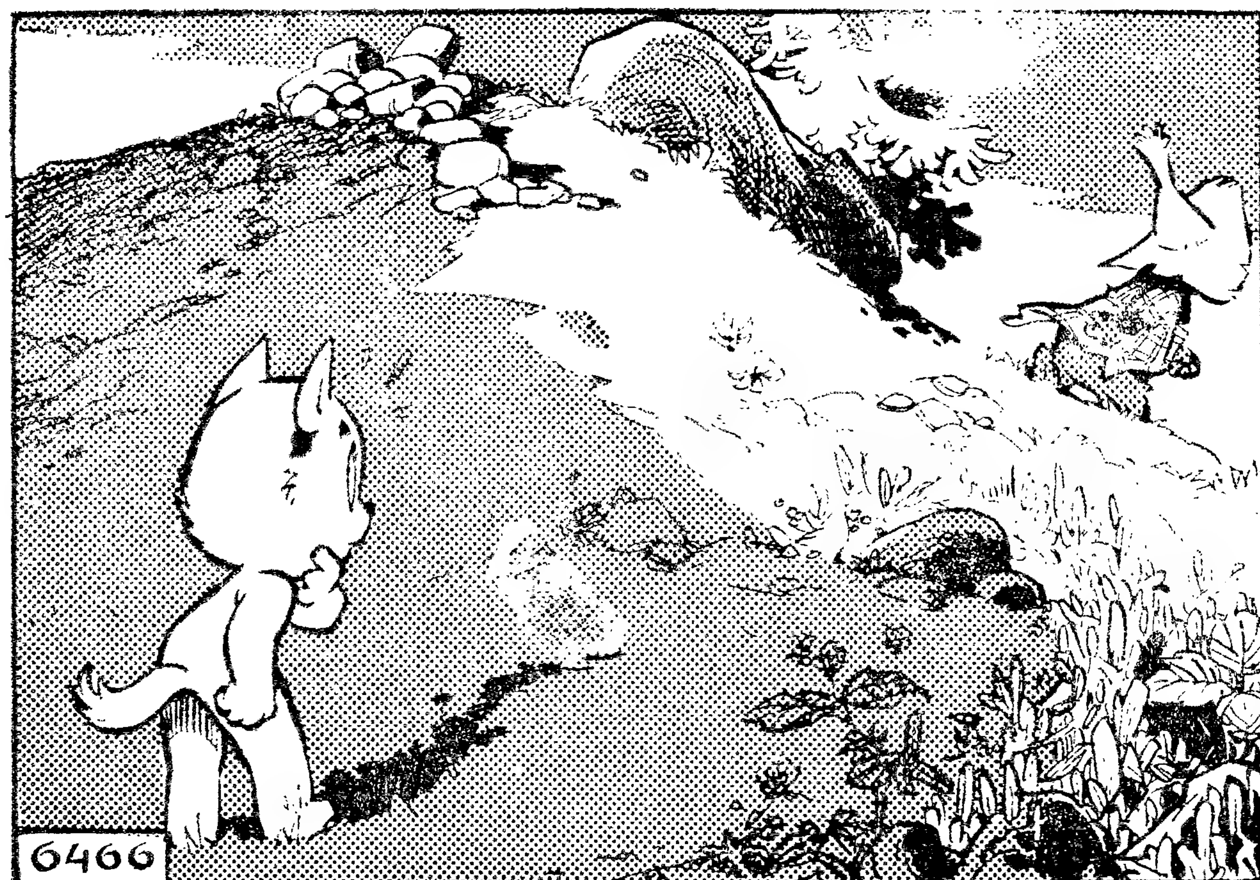
Heer Bommel was in drift geraakt en in die toestand laat hij zich niet meer door kleinigheden afleiden, zoals trouwe lezertjes weten. Met grote passen beklom hij de heuvel waarop zijn steen gelegen was en begon alle kiezels en rotsjes te verwijderen.

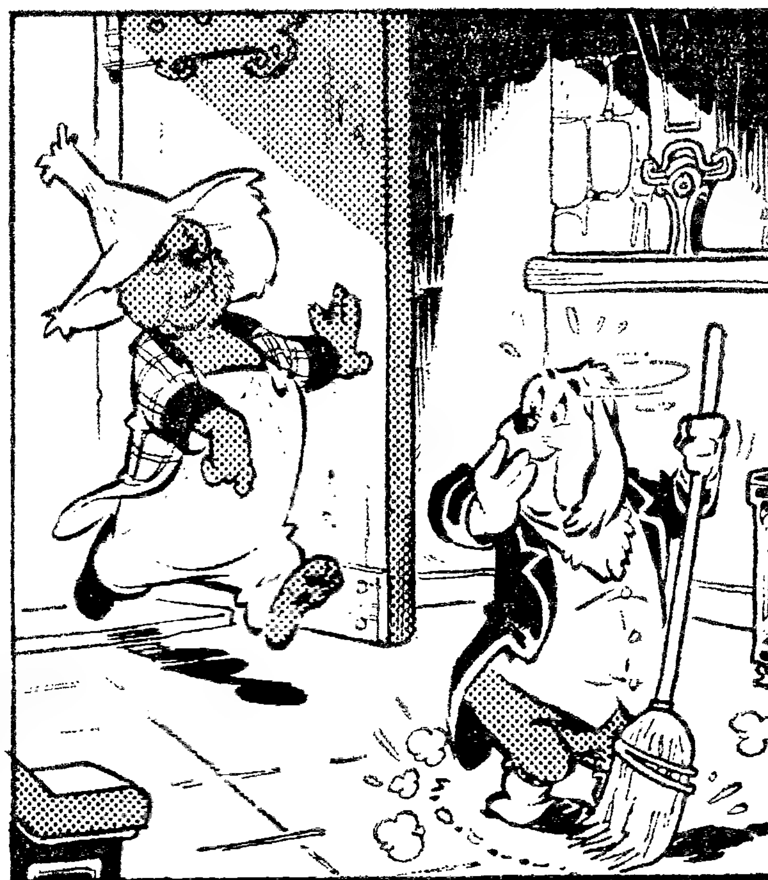
„Nu is het uit!", kon men hem horen mompelen tussen het gedaver en gebonk door. „Nu zal men de toorn van een heer die zijn lot in eigen hand heeft leren voelen! Nu is het uit met het gelach! Waar is die tutelwurm? Kom hier! Onmiddellijk zeg ik je!"

Opgeschrikt door het geweld stak het diertje de kop boven de grond uit en de uitzinnige heer greep hem in een machtige handbeweging.

„Heb je het gehoord?", riep hij met een vreselijke stem. „Die uitstraling moet afgelopen zijn en dat uitlachen moet afgelopen zijn! Iedereen moet beven bij mijn aanblik. Ik bedoel; iedereen moet in de grond zinken voor mijn toorn! In het stof voor mij kruipen, bedoel ik. Als een toren van rechtvaardigheid zal ik boven mijn omgeving uitrijzen, als je begrijpt wat ik bedoel. Zorg daarvoor, anders zal ik de hele omgeving laten ontstenigen!" Na deze woorden wierp hij de wurm weg en kruiste de armen over de borst.

„Zo veel gevraagd", riep het beestje verwijtend. „En dat terwijl het hier een troep is. Dit is de allerlaatste keer, dat ik iets doe. En als je gaat ontstenigen, maak je je eigen lot kapot; als je dat maar bedenkt!"

Tom Poes, die erg ongerust was over het lot van zijn vriend, had heer Bommel naar de heuvel gevolgd. Hij kwam juist aan op het moment, dat heer Ollie de plaats van zijn werkzaamheden verliet en hij bleef een beetje verslagen staan.

„Wat een bende heeft hij er van gemaakt", sprak hij tot zichzelf. „De stenen liggen overal verspreid! Ze moeten weer op hun plaats anders blijft het lot van heer Bommel een bende, dat is duidelijk. Met die kleine speel ik dat wel klaar; maar hoe krijg ik ooit die grote er bovenop?". Heer Ollie zelf dacht er echter anders over.

„Zo, hier ben ik", zei hij terwijl hij de hall van Bommelstein betrad. „Nu is het afgelopen. De aanblik van mijn toorn zal zelfs de meest geharde figuur in de grond doen zinken."

De bediende Joost, die juist doende was met het vegen van het parket, keek om. Het viel hem op, dat het zachte licht, dat zijn meester placht uit te stralen, verdwenen was. De eigenaardige klederdracht ontlokte hem echter een glimlach, die hij achter de hand smoorde.

„Verschoon mij, heer Olivier", zei hij. „Ik ben hihi, hm, ik ben blij, dat uw gezondheid weer de oude is. Met uw welnemen zal ik...."

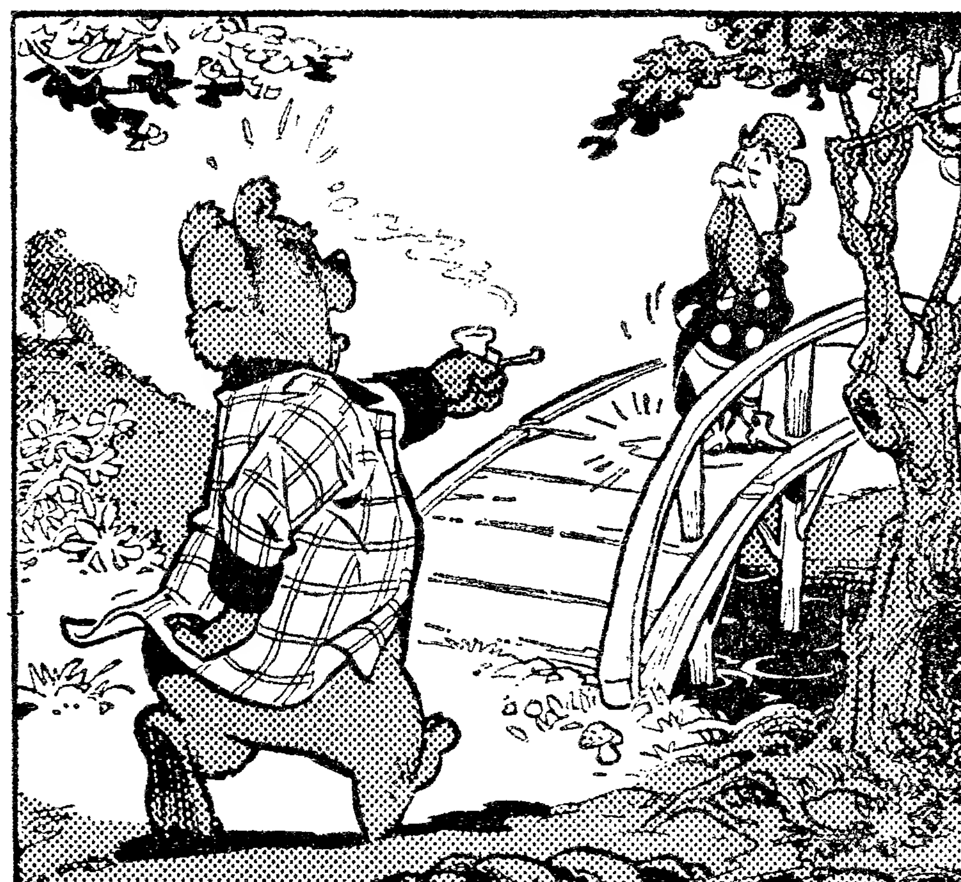
„Wat sta je daar te gichelen?" riep heer Bommel ontstemd. „Ik zal je je plaats wijzen, al weet ik nog niet hoe!"

Zijn vertrouwen in de macht van de tuttelwurm was groter dan anders, omdat hij meende, dat er dit keer geen misverstanden meer mogelijk waren. En daar had hij misschien wel gelijk in, want terwijl hij daar zo stond te wachten werd er reeds een vreemd zagend geluid vernomen.

„Een ogenblikje", prevelde Joost verblekend. „D-de grond t-trilt met uw w-welnemen..."

Het volgende ogenblik zakte de vloer onder hem uit zodat hij met een gesmoorde gil in de kelder verdween....

Heer Bommel voelde een grote voldoening in zich opkomen, toen Joost zo plotseling door de vloer zakte.

„Dat komt er van", riep hij in het gat. „Nu ken je je plaats! En wat meer is; je bent ontslagen!"

Daarop ontdeed hij zich van zijn vermomming en begaf zich naar buiten om de wind om zijn oren te laten spelen.

„Wat een opluchting...", zo sprak hij tot zichzelf.

„Het is niets voor een heer om zijn geestesgaven onder een hoed te verbergen. Nu kan ik tenminste onvermomd door de dreven gaan, en wee degene die het nog waagt te lachen!"

Met deze en dergelijke gedachten stapte hij zelfverzekerd voort, zodat hij al spoedig het bruggetje bereikte dat de oevers van de rivier de Rommel verbond. Op het midden daarvan bevond zich de markies de Canteclaer. De edelman staarde mijmerend in het water, dat onder hem voortkabbelde, maar toen hij de wandelaar gewaar werd richtte hij zich op en bracht zijn lorgnon op ooghoogte.

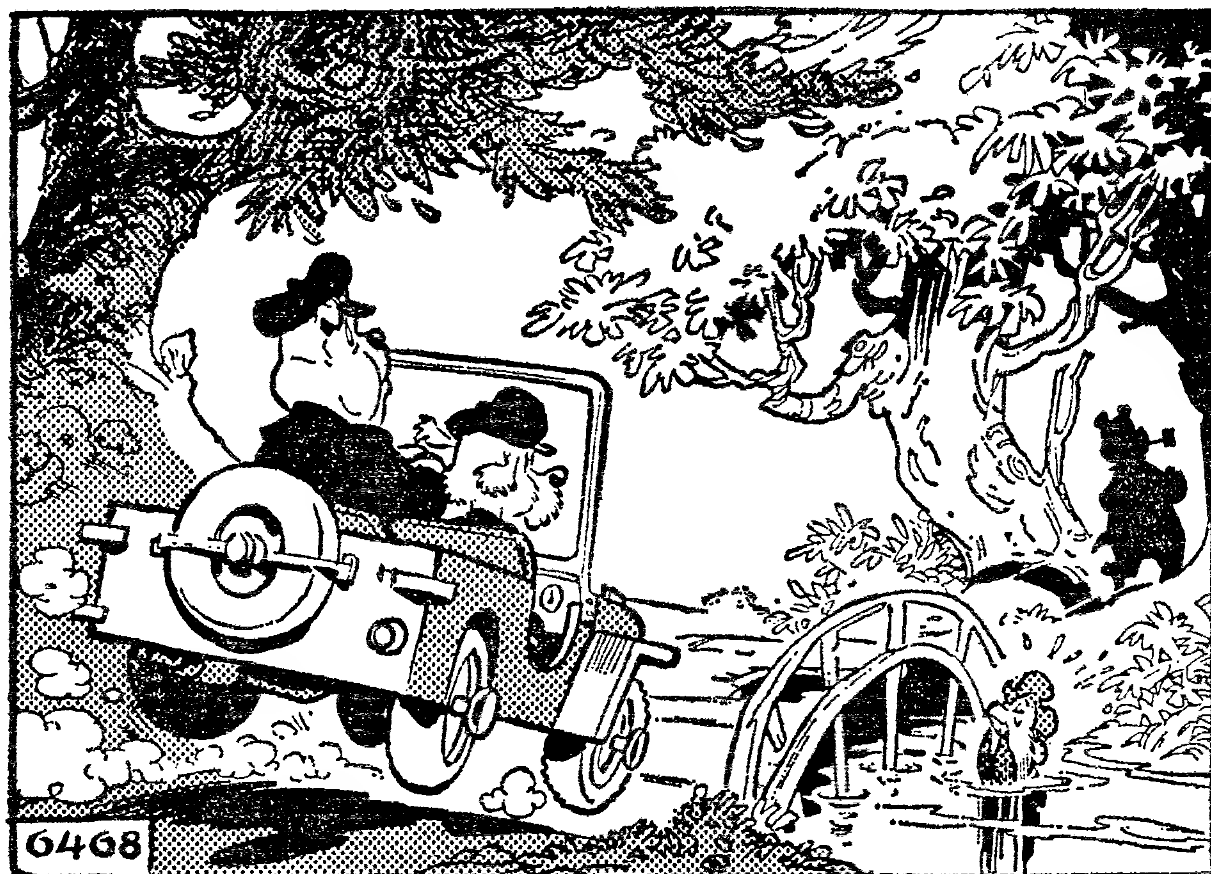
„Wat betekent dat?", riep heer Ollie reeds van verre. „Ik heb er genoeg van! Wat staat U daar nu weer te lachen?"

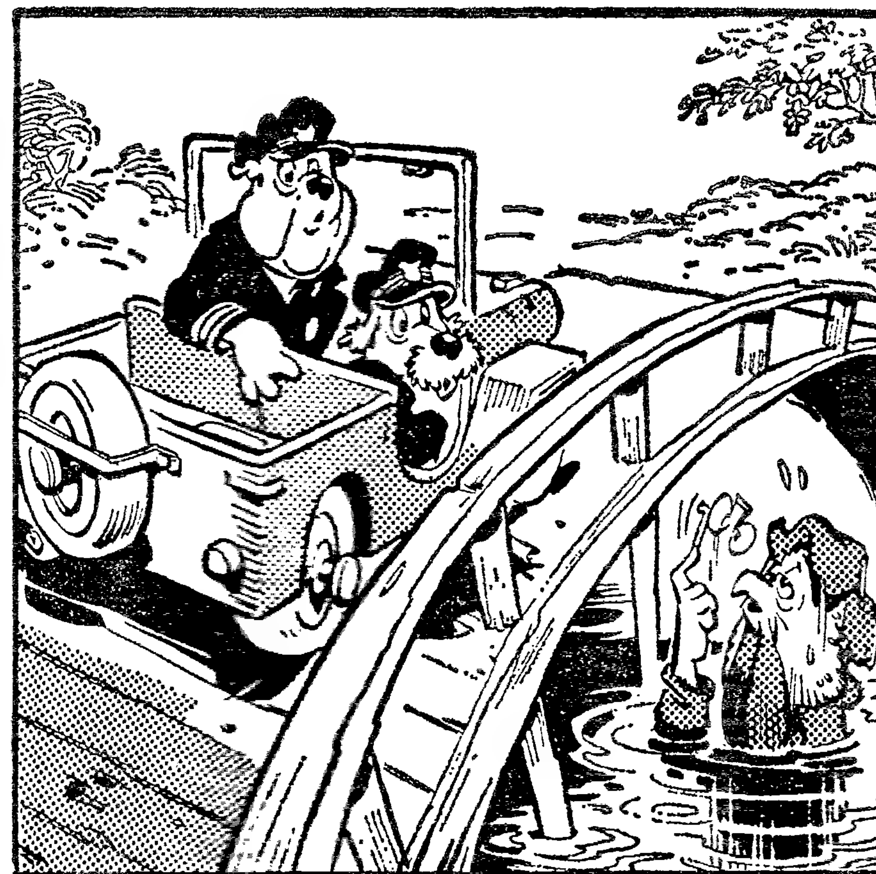
„Parbleu!", mompelde de markies verveeld. „Lachen? Denkt ge nu werkelijk, dat ge altijd de leukerd zijt, amice? Ge vermoeit mij onuitsprekelijk."

„Het is een schande!" hernam heer Bommel, naderbijtredend. „Maar ik neem het niet langer. Ik zal u eindelijk uw plaats wijzen, bedoel ik!".

De edelman begon smalend te glimlachen doch op dat moment werd hij een trilling in de planken gewaar en plotseling zakte hij door het bruggetje, zodat hij uit het gezicht verdween. Een opstijgende waterstraal verried, dat hij in de rivier was terechtgekomen en dat gaf heer Ollie een grote voldoening.

„Eindelijk", prevelde hij.

Gelukkig was de rivier op die plek niet diep. Het gelaat van de markies verscheen dan ook al spoedig weer boven water, doorweekt maar niet gebroken. Heer Bommel had daar echter geen aandacht voor; hij liep met dreunende passen over de beschadigde brug en vervolgde zijn wandeling zonder een hand uit te steken.

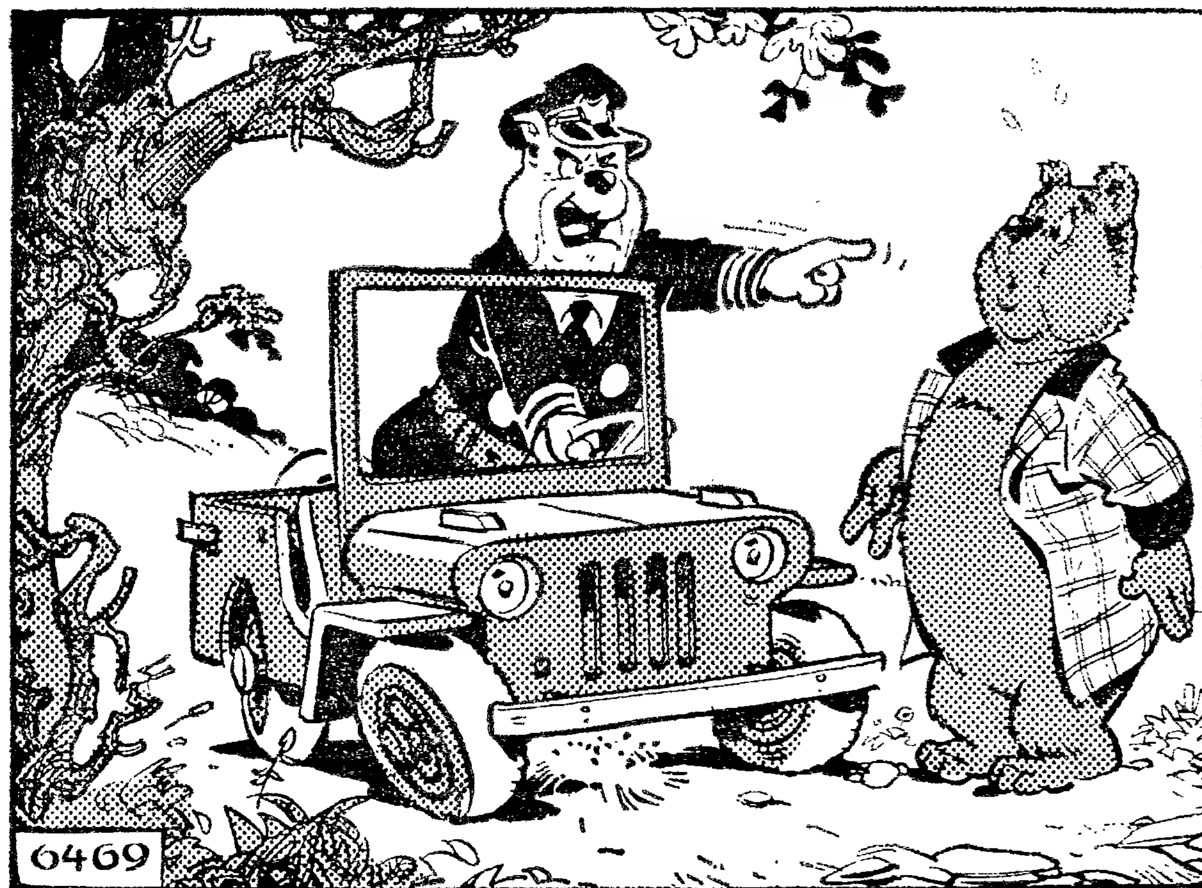
„Daar is iemand te water geraakt", sprak de commissaris Bas, die juist in een politiejeep passeerde. „Help hem er uit, Snuf!" De edelman richtte zijn druipende lorgnon op het voertuigje, dat gierend boven hem remde en slikte wat overtollig water in.

„Tiens", zei hij. „Politie. Een treffend staaltje van paraatheid. Ik wens mijn beklag te doen. Men heeft mij op onwaardige wijze door de planken van de brug doen zakken, en ik verdenk die eh...die Bommel van een doortrapte streek. Geen grol is deze figuur immers plat genoeg".

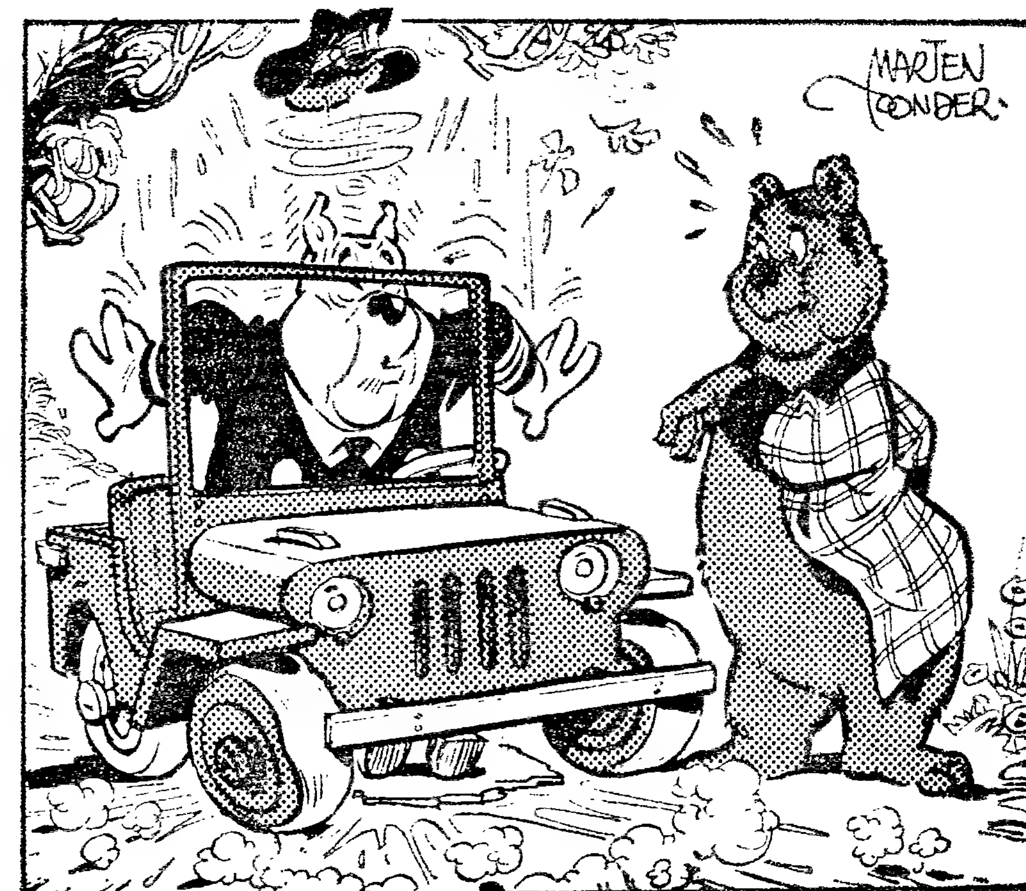
„Dat zou best eens waar kunnen wezen", gaf de politiechef toe. „Ik heb hem al een tijd lang in de gaten en ik wist wel, dat hij het op een keer te bont zou maken. Help meneer de Canteclaer op de kant, Snuf. Ik ga Bommel eens aan de tand voelen."

De brigadier stapte haastig uit en de commissaris reed verder met zo'n snelheid, dat hij heer Ollie al spoedig inhaalde.

„Halt!", riep hij met krachtige stem, „je bent er bij Bommel. Blijf staan!"

Heer Bommel hoorde het geraas van de jeep en de bevelende stem van de commissaris snel naderen, en hij wendde zich om.

„Wat betekent dat?". vroeg hij ontstemd. „Ik eis eerbied voor mijn persoon, en ik wens niet nagejouwd te worden!"

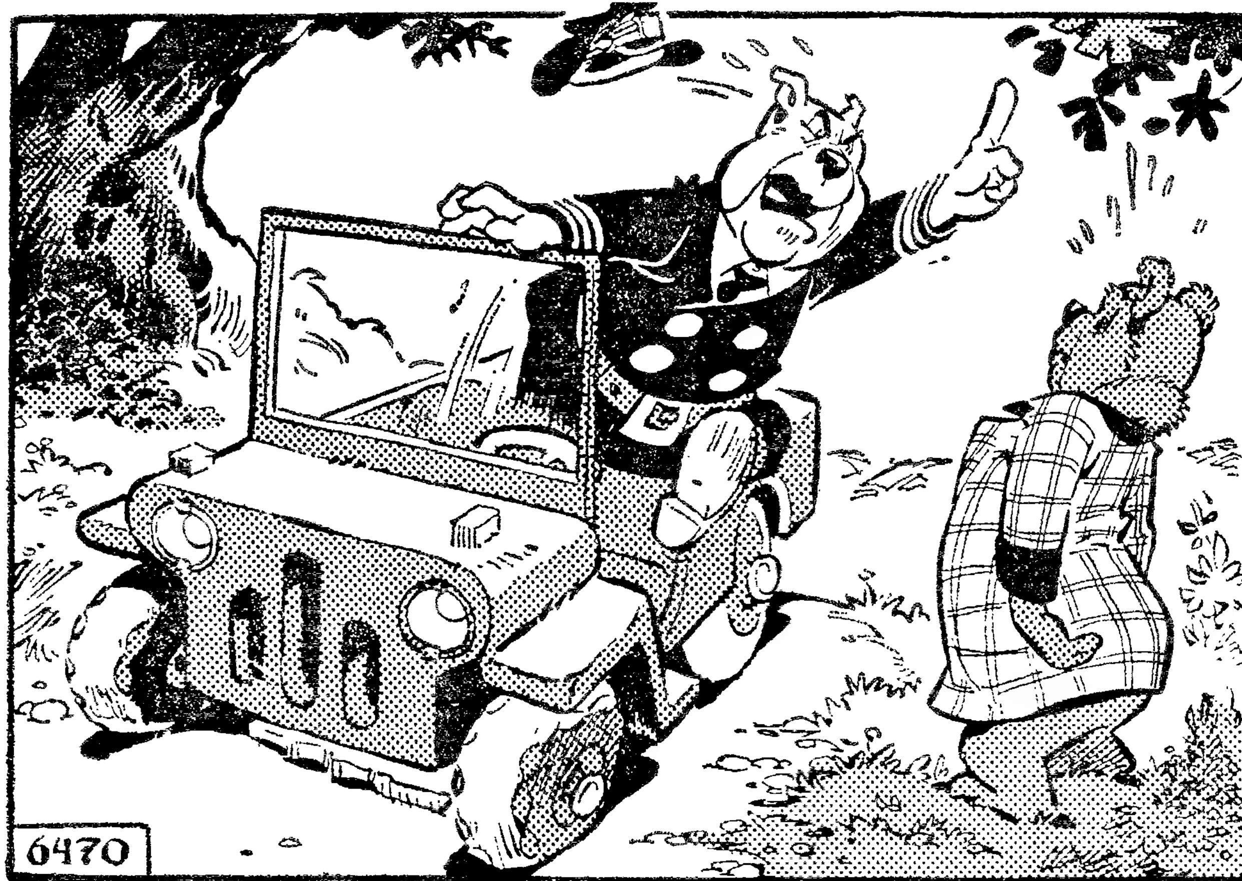
„Nagejouwd", riep de politiechef, terwijl hij achter zijn stuurwiel overeind kwam. „Dat is belediging van een ambtenaar in functie! Ik ben bezig met een aanhouding! Je staat onder verdenking van een aanslag op een aanzienlijk ingezetene. De planken waren onder hem doorgezaagd! Beken maar, ik heb je al lang in de gaten!"

De hooggeplaatste beambte was zozeer door toorn bevangen, dat hij de trilling in de houten vloer van zijn voertuigje niet merkte, en het houtslijpsel, dat tussen de wielen op de grond dwarrelde ontging hem natuurlijk. Ook heer Ollie had er geen aandacht voor.

„De brutaliteit!", sprak hij. Terwijl hij de armen over de borst kruiste. „Ik wens niet op zo'n onheuse toon bejegend te worden! Maar hoogmoed komt voor de val, heer Bas! Wie hoog staat zal diep vallen wanneer de toorn van een heer hem treft! Mijn tijd zal komen..."

Doch reeds gebeurde dit. Commissaris Bulle Bas zakte plotseling door de vloer van zijn jeep, zodat hij dreunend op de weg belandde en het spreken hem verging. Natuurlijk keek heer Bommel daar wel even van op maar hij herstelde zich spoedig.

„Dat is nu wat ik bedoel!", zei hij.

Commissaris Bas bleef niet lang in zijn bodemloze jeep staan. Met een kunstige sprong wipte hij vanaf de weg uit zijn voertuig, in de richting van heer Ollie, die onthutst terugdeinsde.

„Nu heb ik je!”, bulderde de politiechef. „Hoe je het doet weet ik niet, maar jij zit achter het doorzakken, dat is duidelijk! Zeker een verborgen lazerstraal, huh? Beken maar!”

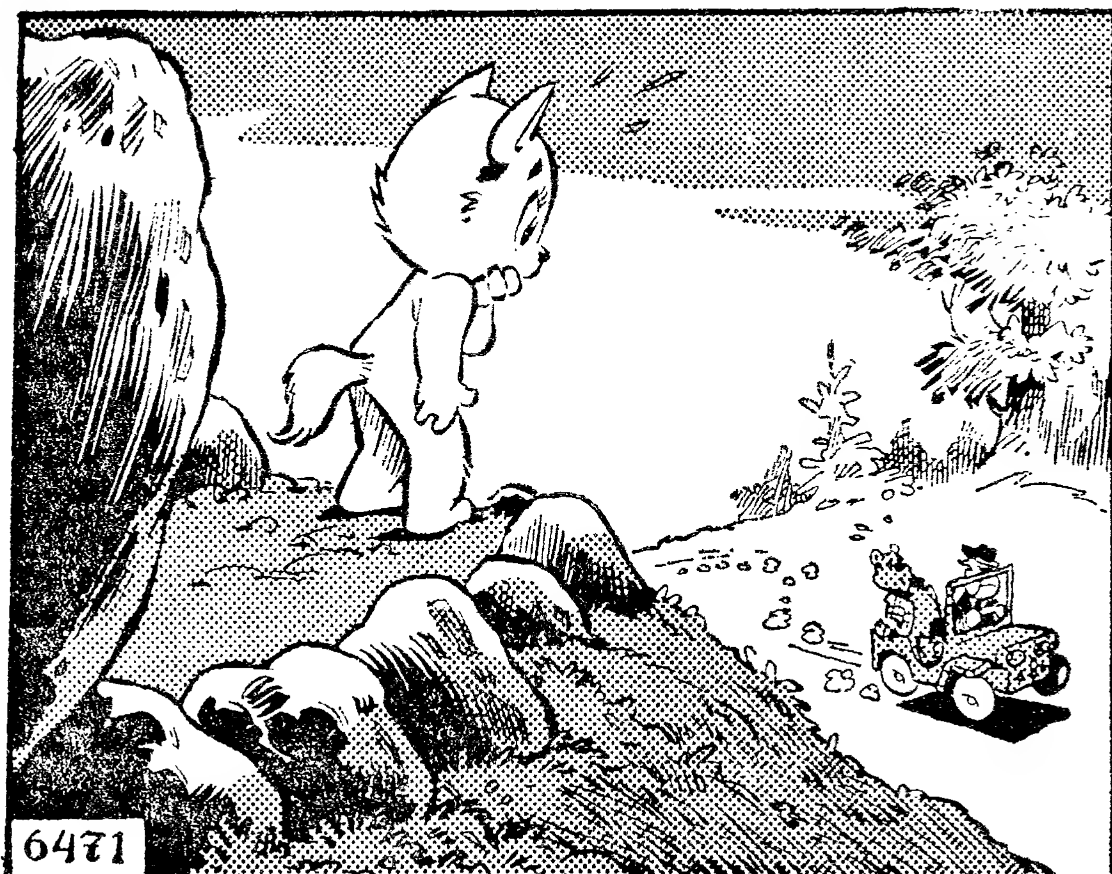
Met deze woorden greep hij heer Ollie in de kraag en schudde hem krachtig heen en weer. Het is te begrijpen, dat deze behandeling de fiere heer verdroot.

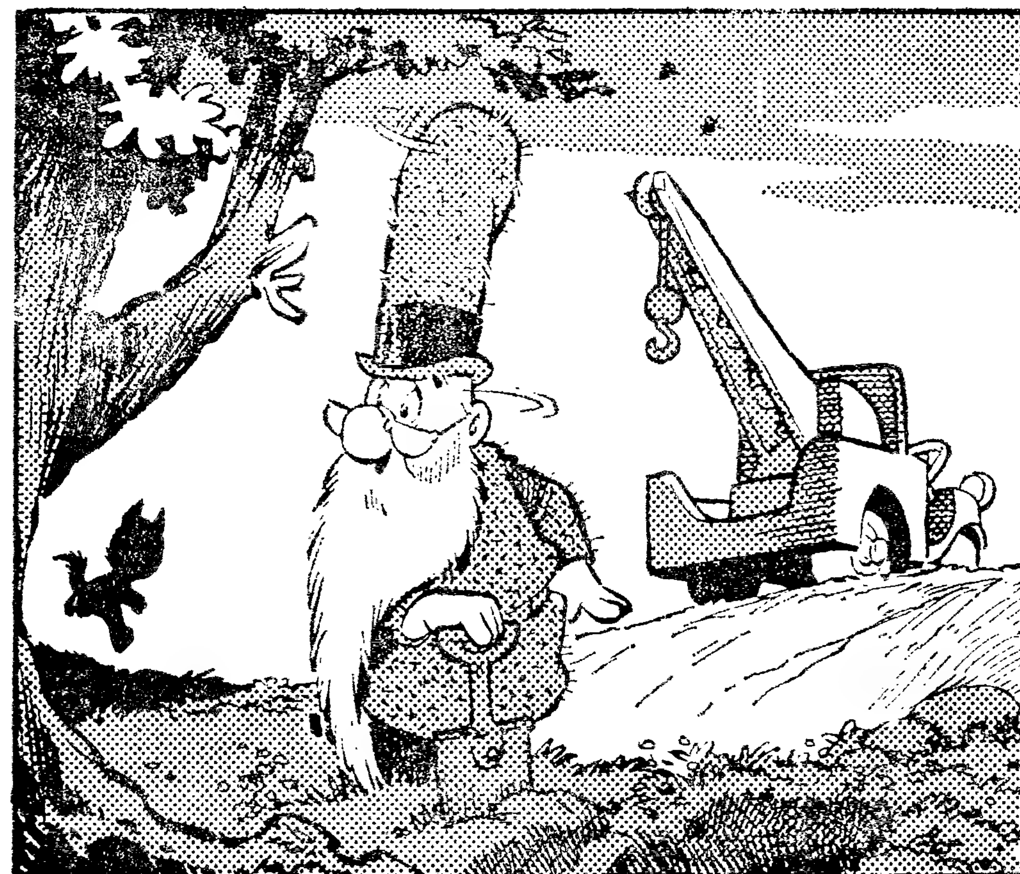
„Pas op!”, waarschuwde hij met gesmoorde stem. „Maak me niet boos, want ik rijs als een toren van rechtvaardigheid boven mijn omgeving uit!”

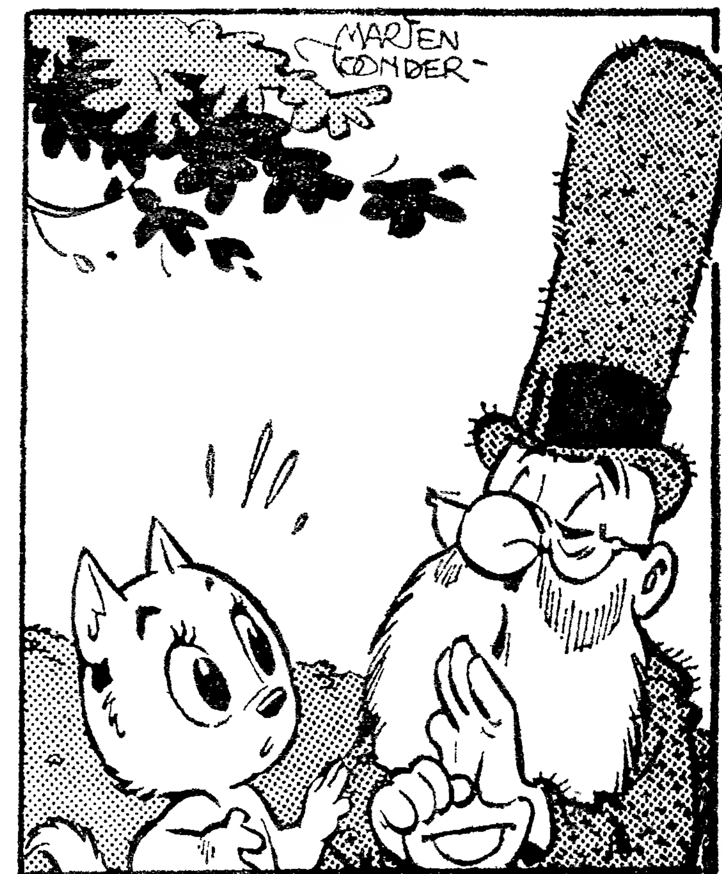
„Genoeg”, schreeuwde heer Bas. „Ik had je alleen maar willen opschrijven, maar nu sleep ik je als spoedgeval voor de rechter. Vooruit, stap in!”

Hij duwde heer Ollie in de beschadigde auto en nam zelf schrijlings op de zijkant plaats. Natuurlijk was de besturing zodoende een beetje moeilijk, maar het ongemak van de gearresteerde was veel groter. Wanneer men zich in een voertuig zonder bodem bevindt moet men heel hard lopen, wanneer het rijden gaat, en dat deed heer Bommel dan ook. Hij klampte zich krampachtig aan de zijkanten vast en rende mee, zo snel hij kon.

„Dit is geen manier om een heer voort te bewegen!”, riep hij hijgend uit. „Je straf zal vreselijk zijn, al weet ik nog niet precies hoe!!”

Tom Poes had de kleine stenen van het hunebed weer op hun plaatsen gelegd en stond nu een beetje moedeloos bij de grote deksteen. Hij begreep, dat hij die niet alleen op kon tillen en dat het lot van heer Ollie daardoor een open zaak bleef. Voordat hij echter een list had kunnen verzinnen hoorde hij een de voet van de heuvel het geluid van een automotor en een dun geschreeuw, dat akelig door de herfstwind verwaaid werd. Hij wendde zich om en zag ontsteld de jeep met de voortsnellende heer Bommel passeren.

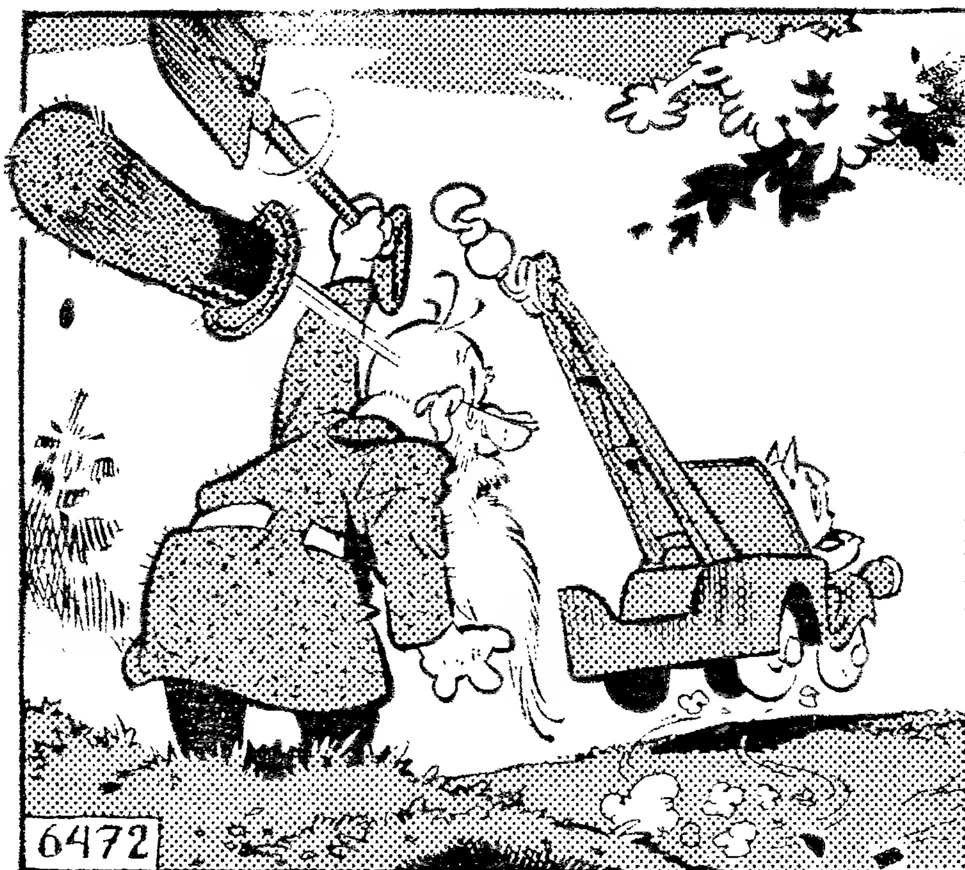
„Daar heb je het al", dacht hij. „Heer Ollie gaat zijn ondergang tegemoet, net waar ik al bang voor was. Ik moet opschieten!" Nu wilde het geval, dat niet ver vandaar professor Prlwytzkofski bezig was met een bodemonderzoek. Hij groef voorzichtig met een schepje in de aarde en bestudeerde de losgekomen kluiten met grote aandacht.

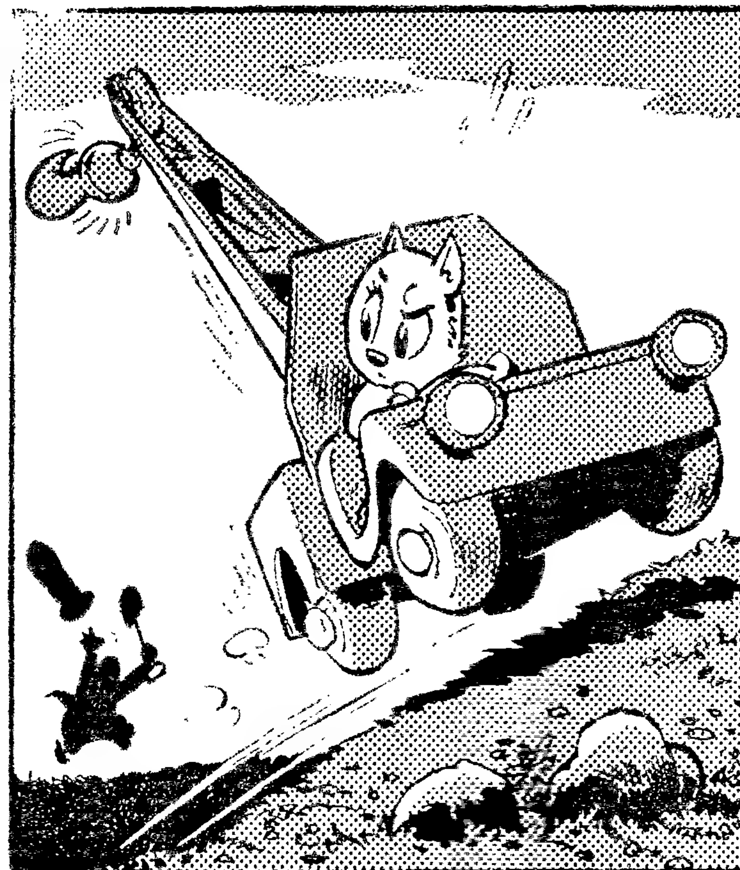
In deze bezigheid werd hij echter gestoord door een luid geroep en toen hij zich gehinderd omdraaide, zag hij Tom Poes al rennend naderen.

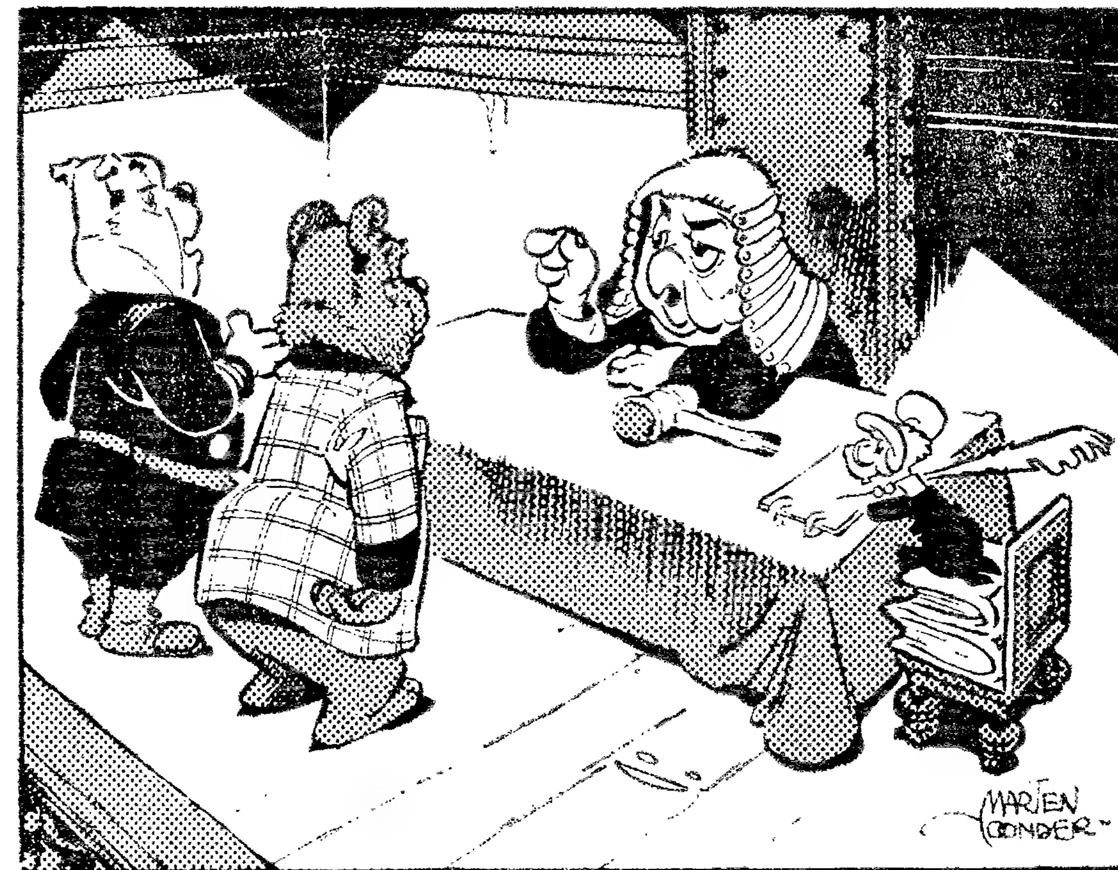
„Kan ik uw takelauto even lenen?", riep die. „Heel even maar. Het gaat om een waardevol hunebed, dat uit elkaar gevallen is!"

„Praw", sprak de geleerde. „Ik benodig mijner takelwagen zelvers want ik ben hier dadig met ener archeologischer onderzoeking. Zo ener drolliger hunnensbed is het terrein van der hooggeleerde Fratsels, het is mij gelijkgoedig."

„Ja, maar het is belangrijk", zei Tom Poes hijgend. „Het lot van heer Bommel hangt er van af. Zijn tuttelwurm woont onder die steen, en die is dakloos zodat er van alles gebeuren kan als ik niet opschiet."

Professor Prlwytzkofski haalde de schouders op en wilde verder gaan graven toen hij plotseling het geluid van een aanslaande motor hoorde. Hij keerde zich ontsteld om en zag toen, dat Tom Poes in de takelwagen geklommen was en ermee wegreed. Dat ontstemde de nauwgezette geleerde natuurlijk.

„Praw!!”, kreet hij met overslaande stem. „Dit is ener luisboebensstreek! Laat mijner Krachtwagen staan! U verstoort mijner wetenschappelijker arbeid!”

Maar Tom Poes luisterde niet. Hij gaf gas en stuurde het voertuigje de heuvel op terwijl hij bezorgd omkeek.

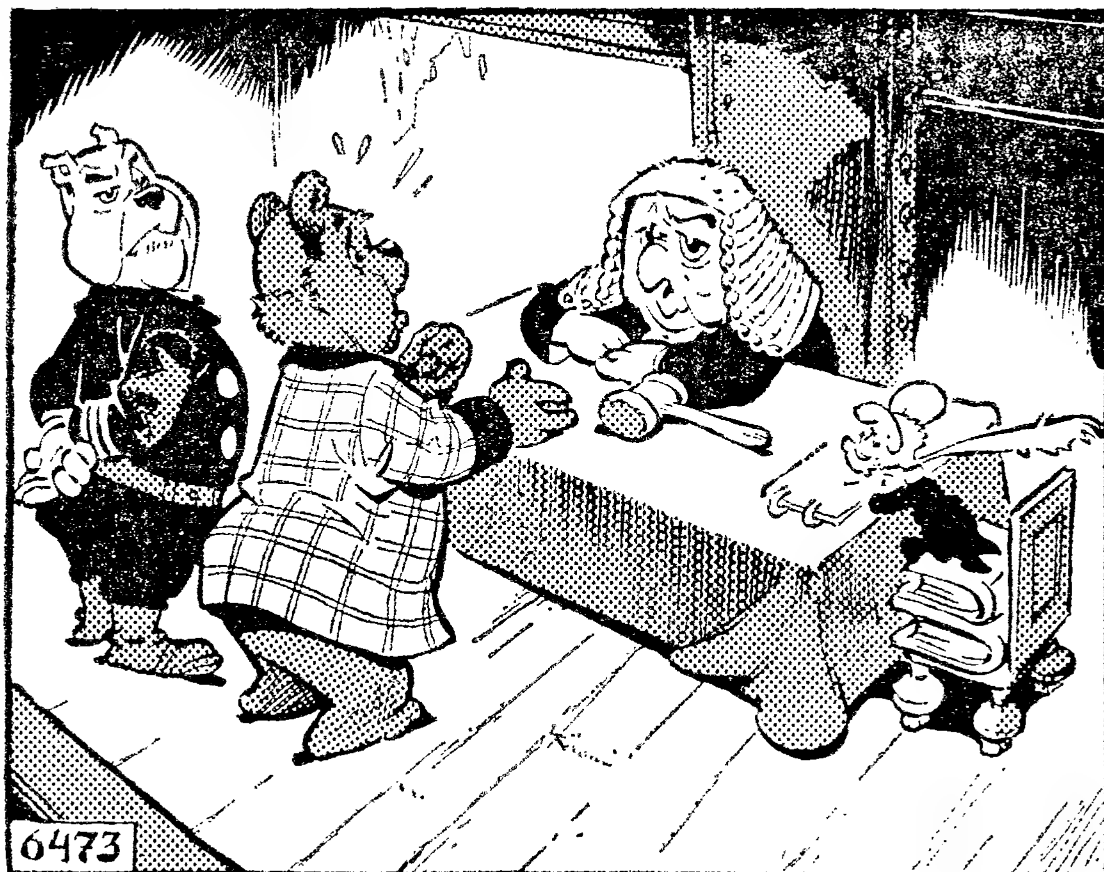
„Ik hoop, dat ik het gauw voor elkaar krijg”, zei hij tot zichzelf. „Heer Bommel zit door zijn geknoei met die stenen in de moeilijkheden, en de enige manier om hem te helpen is om alles weer te maken zoals het was. Als die prof. nu maar niet te lastig is!”

Nu, inderdaad verkeerde heer Bommel in ernstige moeilijkheden. Hij was voor de rechter gebracht en daar stond hij nu bedremmeld in de kale ruimte, terwijl de commissaris zijn verklaring aflegde.

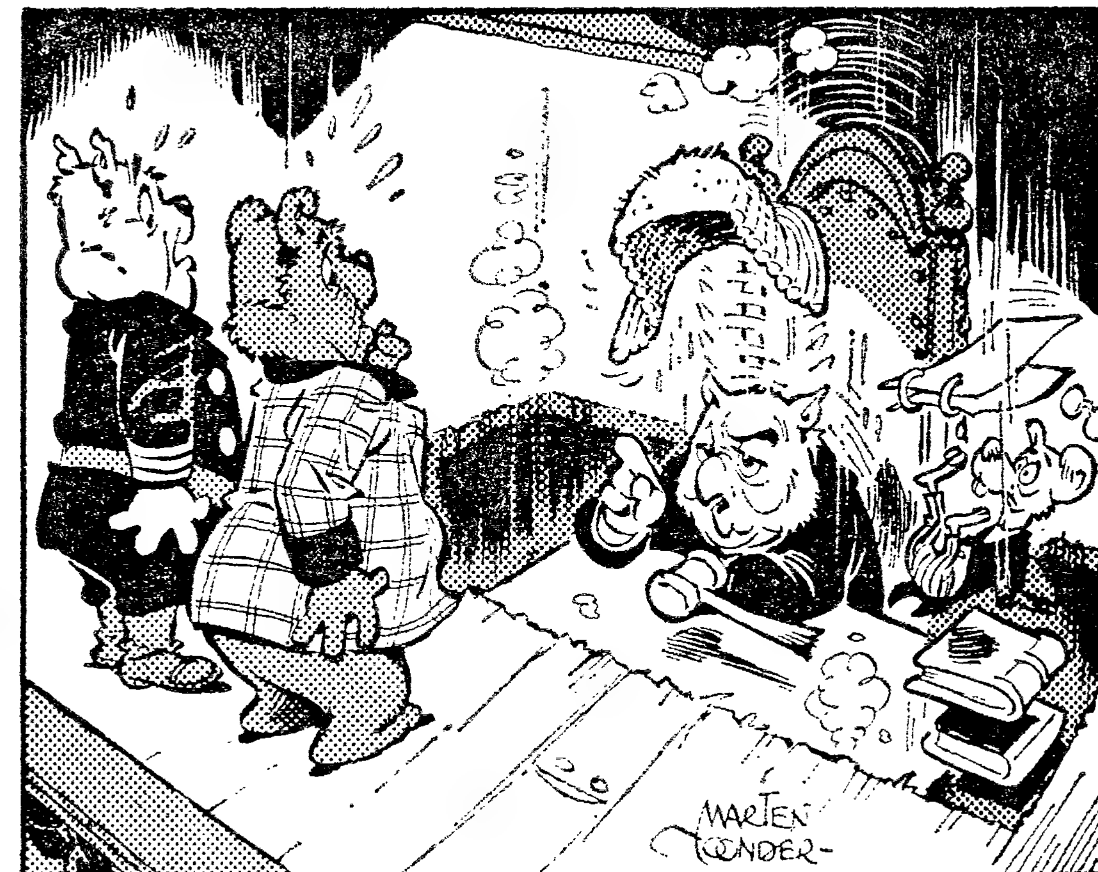
„Dit is een spoedgeval, edelachtbare”, sprak deze. „De verdachte, Bommel O.B. is op heterdaad betrapt toen de bodem onder een vooraanstaand ingezetene werd uitgezaagd, zodat deze te water geraakte. En daarna zakte ik, verbalisant, door de bodem van mijn jeep. Ook deze bodem was uitgezaagd, althans losgemaakt van de omgeving.”

Nu schraapte de rechter de keel.

„Een ogenblik”, zei hij krassend. „Hoezo, bodem uitzagen? Kunt u dat nader verklaren, getuige?”

„De zaak staat mij nog niet duidelijk voor ogen", sprak de rechter.

„Hoe kon de verdachte de bodem uit uw jeep zagen terwijl u bezig was hem op te schrijven? Zijn vreemde bewegingen moeten toch uw aandacht hebben getrokken?"

„Hij zaagde niet zelf", verklaarde de politiechef, wat bedrukt.

„Niet?", hernam de magistraat. „Liet hij het werk dan soms door anderen uitvoeren? Kunt u zich nader verklaren, getuige?"

Heer Bommel begreep, dat zijn rechtvaardige zaak dreigde te verwateren en daarom nam hij zelf het woord.

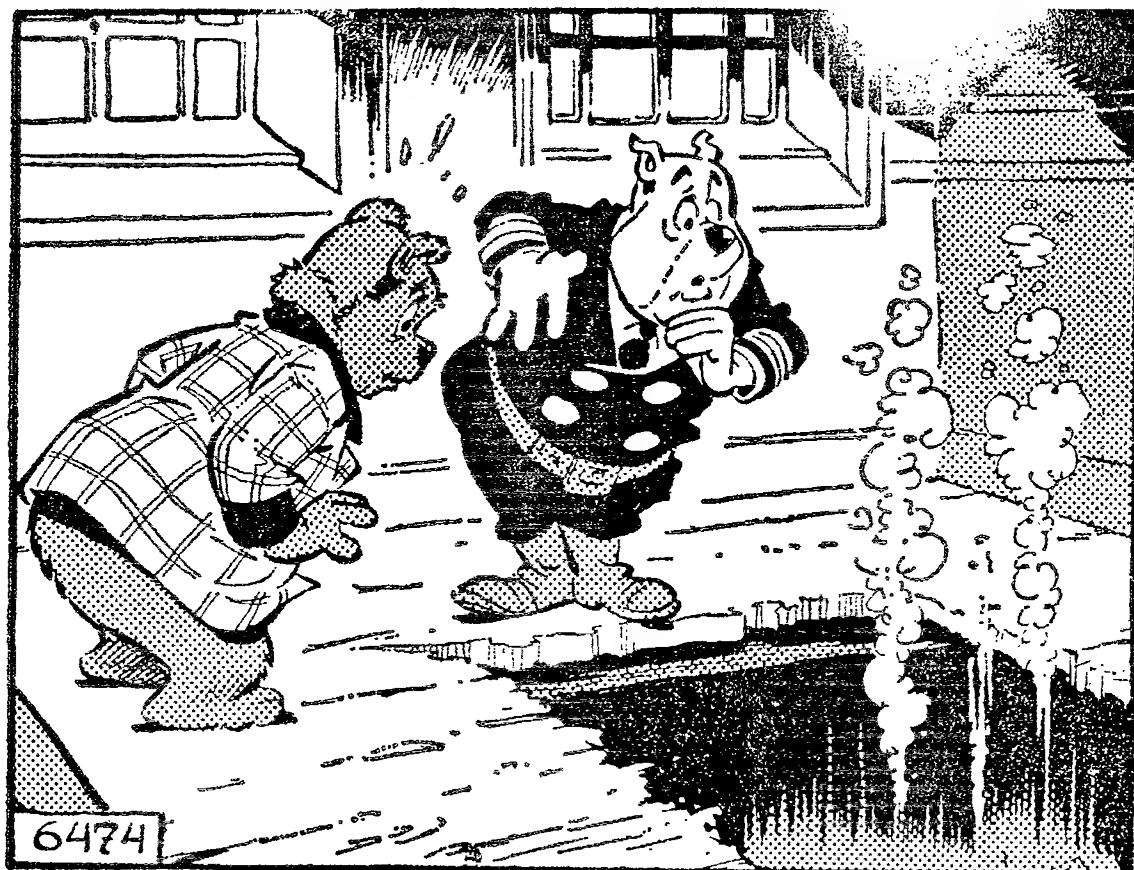
„Het was heel gewoon", riep hij met schrille stem. „Gewoon mijn persoonlijkheid; door een verandering in mijn lot, bedoel ik. Ik bedoel, dat lieden, die mij lelijk behandelen lelijk te pas zullen komen! Ze zullen in het stof bijten en door de grond zinken wanneer ik boos word, als u begrijpt wat ik bedoel."

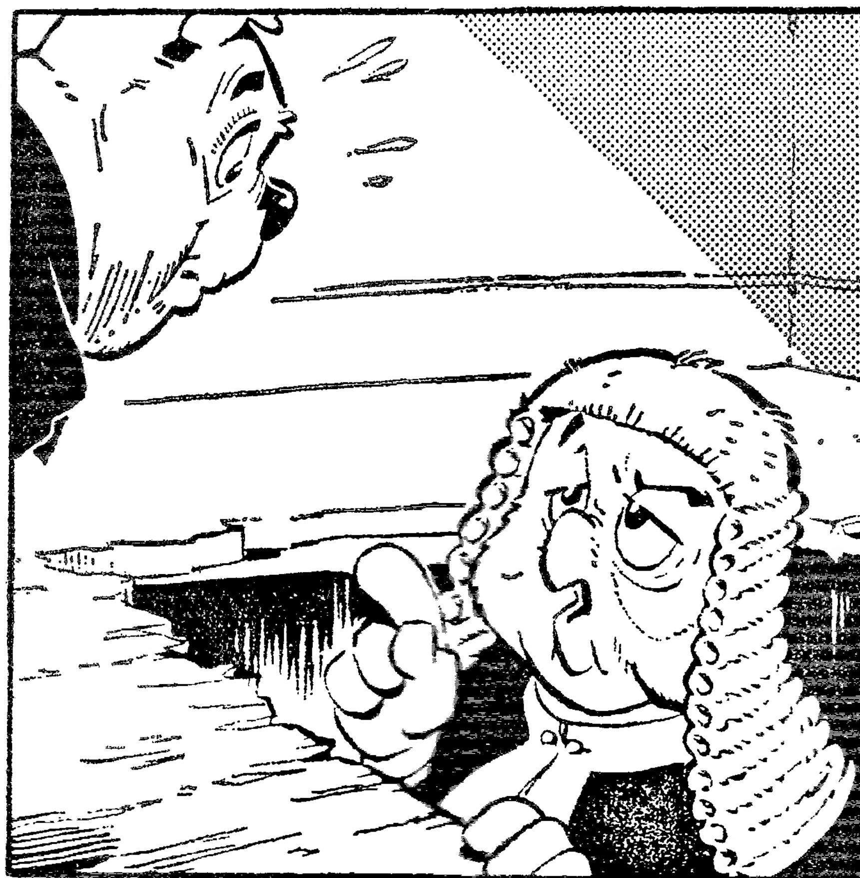
„Ik volg u niet, verdachte", zei de rechter fronsend. „Welk verband bestaat er tussen uw zaagbedrijf en uw boosheid?"

„Niet zo vlug, edelachtbare", prevelde de griffier, die naast hem zat te schrijven. „De tafel trilt zo!"

„Ik vroeg", herhaalde de magistraat, „welk verband er bestaat, tussen het timmerbedrijf van verdachte en zijn boosheid. Hebt u dat? Goed. Wilt u dat dan nader verklaren, verdachte?"

Heer Ollie schraapte zijn keel, maar voordat hij uitleg had kunnen geven begon de grond akelig te kraken en temidden van zijn stof- en zaagselwolken zakte het hof, met stoel en al, door de vloer van de rechtszaal...

Commissaris Bas staarde ontdaan naar het gat, waardoor de rechtbank zo plotseling verdwenen was.

„De rechter is in de grond gezak!", prevelde hij terwijl hij zich verbleekt over de afgrond boog. Een muffe kelderlucht sloeg hem tegemoet, en ook werd hij daar beneden geschuifel en het geluid van mompelende stemmen gewaar. Daarop verscheen het gelaat van de rechter langzaam boven de vloer.

„Het hof ziet af van nadere verklaringen", sprak de magistraat, zich aan de planken vasthoudend. „Het zaagwerk van verdachte is in een helder daglicht komen te staan. Hebt u dat griffier?"

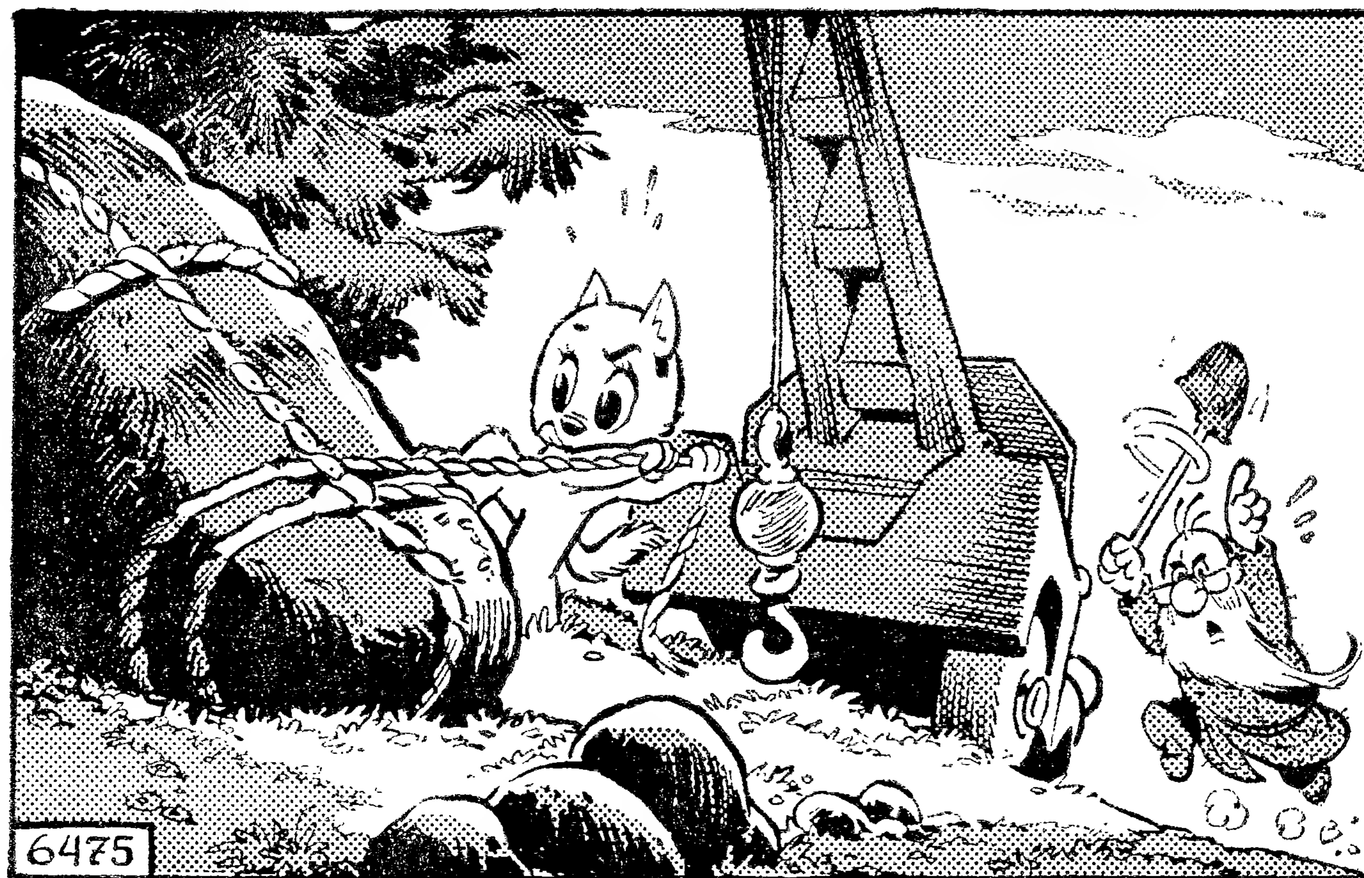
„Zal ik hem achter slot en grendel zetten, edelachtbare?", vroeg commissaris Bas hoopvol.

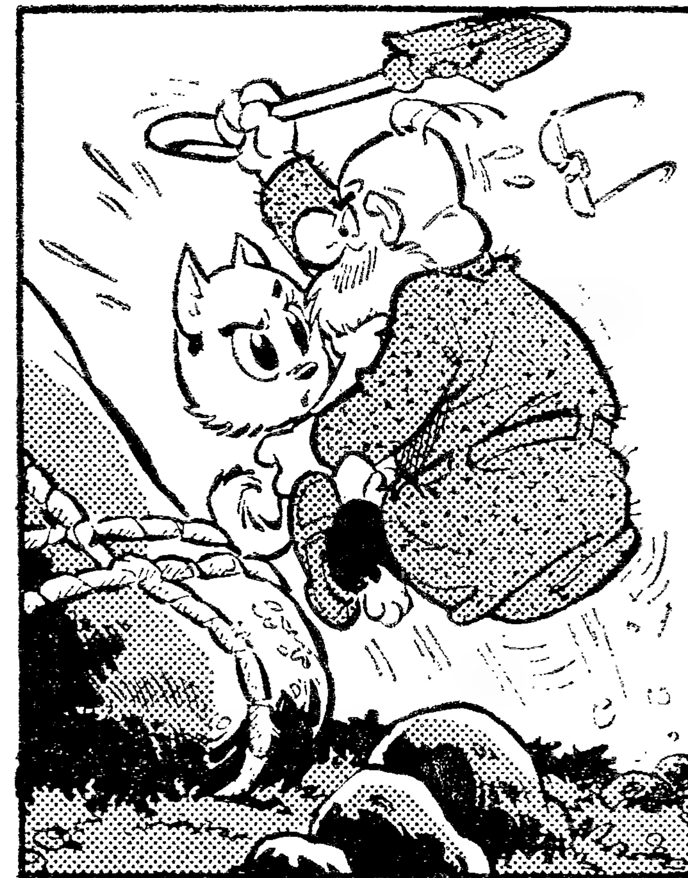
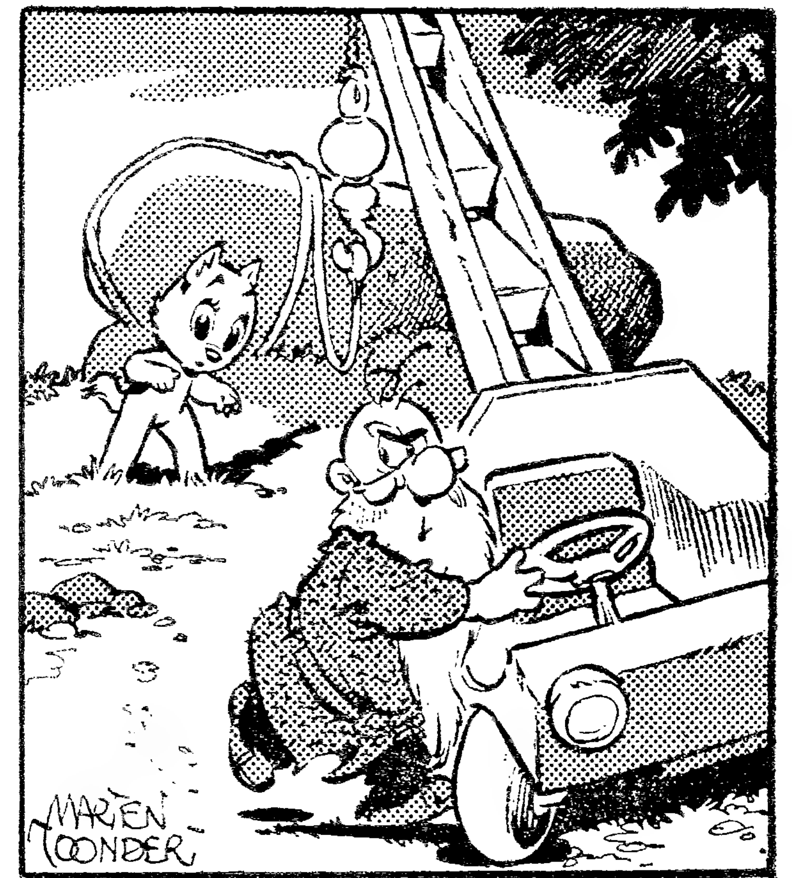
„Dat gaat zó maar niet!", riep Heer Bommel. „Jullie hebben nu kunnen zien, dat een heer niet ongestraft belaagd kan worden! Maak me dus niet boos!"

„Stilte in de rechtszaal!", zei de rechter streng. „Ik neem er nota van dat de verdachte bekent. Aan de andere kant overweeg ik, dat zijn opmerkingen weinig hout snijden en dat hij een verwarde indruk maakt."

„Zal ik hem opsluiten?", drong de politiechef aan.

„Nee", besloot de magistraat. „Onmiddellijk uitspraak doende, beveel ik, dat verdachte ter beschikking wordt gesteld. Breng hem naar het gemeente-sanatorium, commissaris, en zorg, dat hij goed bewaakt wordt. Hij is een gevaar voor de stad, al weet ik niet hoe hij het geflikt heeft!"

Tom Poes was intussen met de takelwagen aangekomen. Zo vlug als hij kon begon hij een dik kabeltouw, dat hij in het voertuig gevonden had, om de grote steen te wikkelen. Maar hij was daar nog niet mee klaar toen professor Prlwytzkofski reeds weer ter plaatse verscheen.

„Daar heb ik u, luizenboep!", schreeuwde de geleerde met overslaande stem. „Ik zal u leren mijn krachtwagen te ontvreemden! Weg met u, deugniet, of ik haal de behoorde!" Zo roepende sprong hij op Tom Poes af, maar deze, die vlugger was dan de bejaarde hoogleraar, wist hem aardig op een afstand te houden.

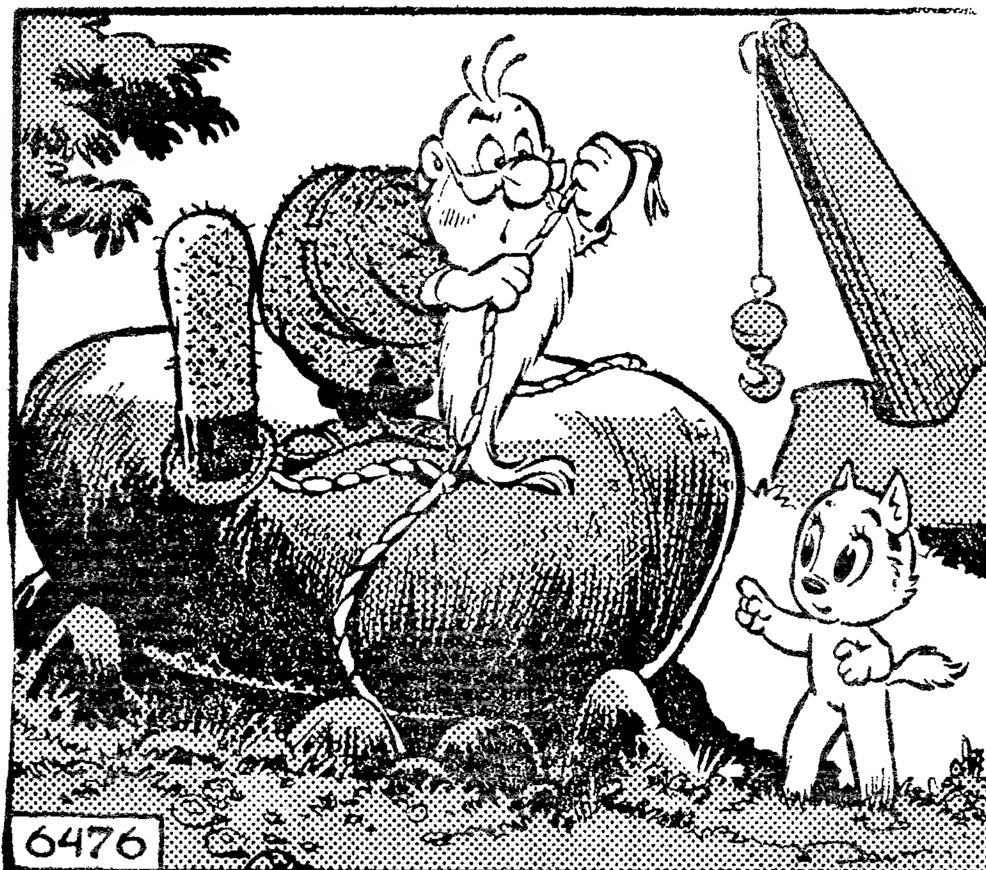
„Wacht nu even!", riep Tom Poes, al vechtende. „Laat me eventjes mijn gang gaan! Ik ben zo klaar. Trouwens, u stoort mijn wetenschappelijke arbeid." Deze laatste woorden troffen de geleerde en hij deed hijgend een pasje achteruit.

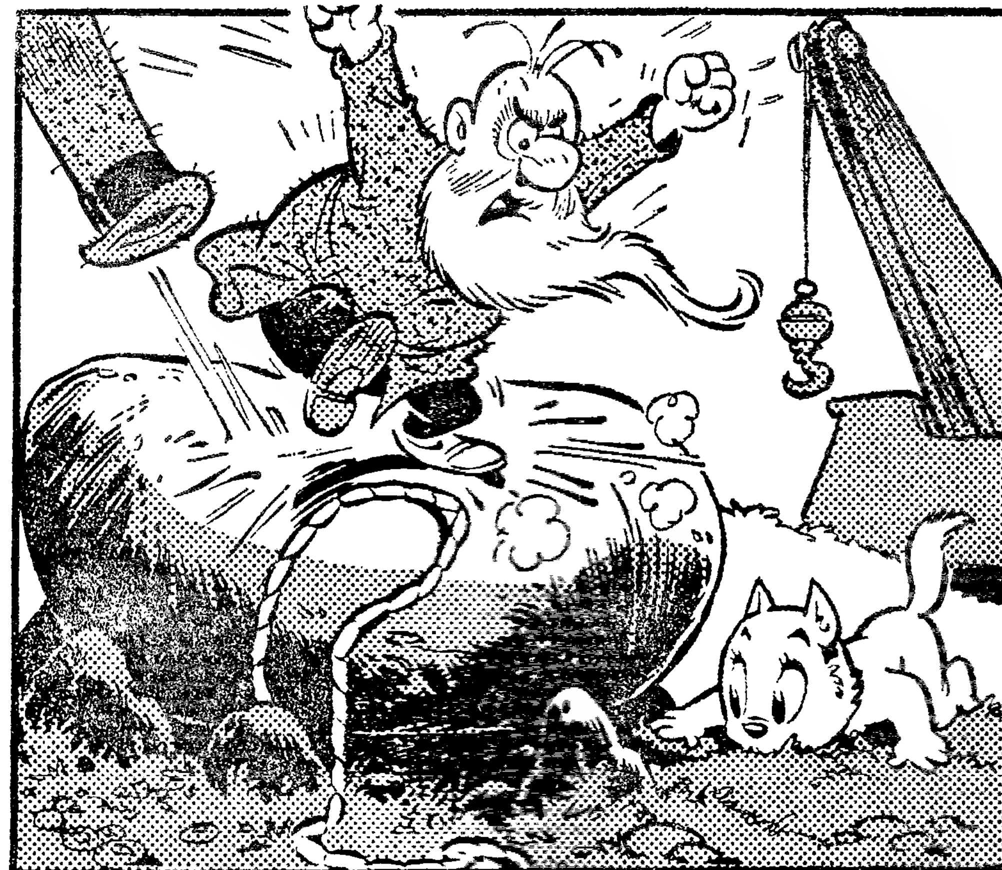
„Wat is dat?", vroeg hij. „Wat vertelt u daar?"

„Deze grote steen moet op de kleine gelegd worden", verklaarde Tom Poes. „Als u me nu eerst even helpt, zal ik u alles uitleggen. Het is wetenschappelijk werkelijk een interessant geval, maar er is wel een beetje haast bij."

De heer Prlwytzkofski fronste achterdochtig de wenkbrauwen, doch hij begaf zich toch naar de wachtende auto.

„In dat geval zal ik hulp bereiden", mompelde hij. „Maar hoedt u zich wanneer u ener spaas maakt. Men kan niet drollig zijn ten koste van der wetenschap. Praw! Ik zal er niet voor terug prallen om der behoorde, opsluit te geven!"

Professor Prlwytzkofski bediende de takelwagen en Tom Poes gaf de steen de gewenste richting. Zodoende lag het gevaarte al spoedig op de kleinere stenen, zodat de kabel er af kon worden gehaald.

„Praw”, sprak de geleerde, terwijl hij de knopen ontwarde. „Dat is dat. En wat is nu het wetenschappelijk-interessantige van dezer steenlegging?”

„Dat zal ik u uitleggen”, zei Tom Poes. „Het interessante is, dat het lot van heer Ollie nu weer zijn gewone loop kan nemen.” De hoogleraar verstarde in zijn werkzaamheden.

„Der wat van wat?”. vroeg hij met schrille stem.

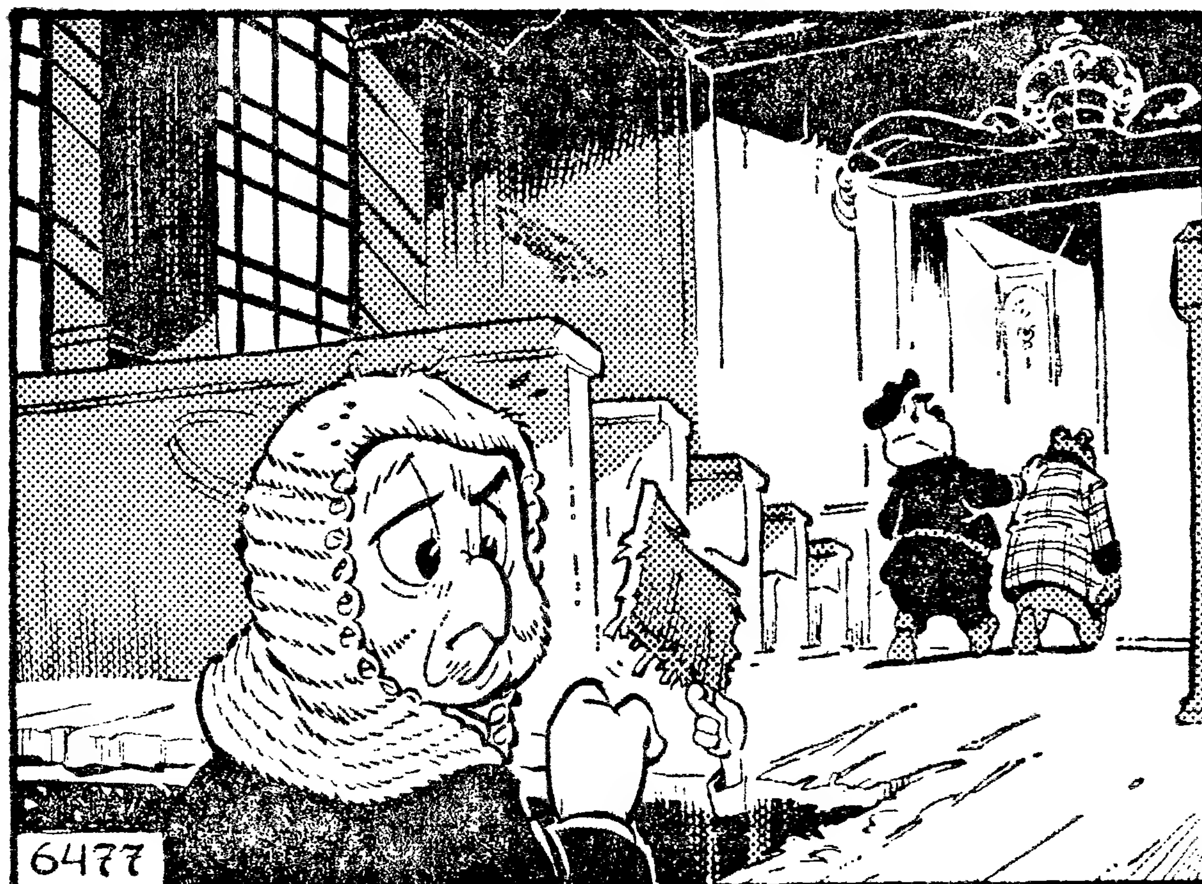
„Het lot van heer Bommel”, herhaalde Tom Poes. „Als de tuttelwurm tenminste mee wil werken.”

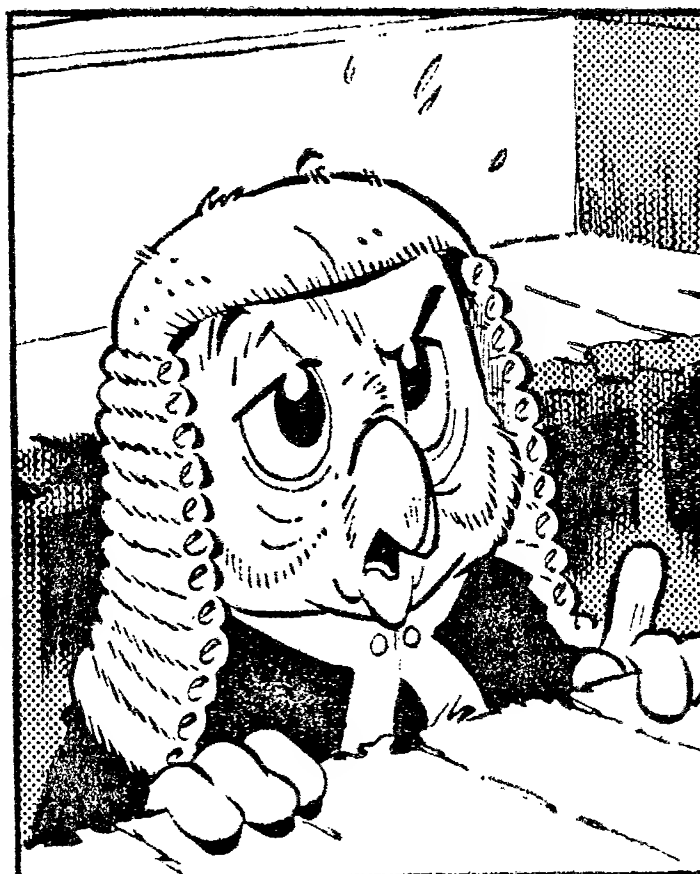
Zo sprekende knielde hij neer bij het hunebed om te wijken of het diertje ergens te zien was. Veel moeite hoefde hij niet te doen, want reeds stak het vlak voor hem het kopje boven de grond. Wat het zei was echter onverstaanbaar omdat de professor zich op zijn verhoging overgaf aan een woede-uitbarsting.

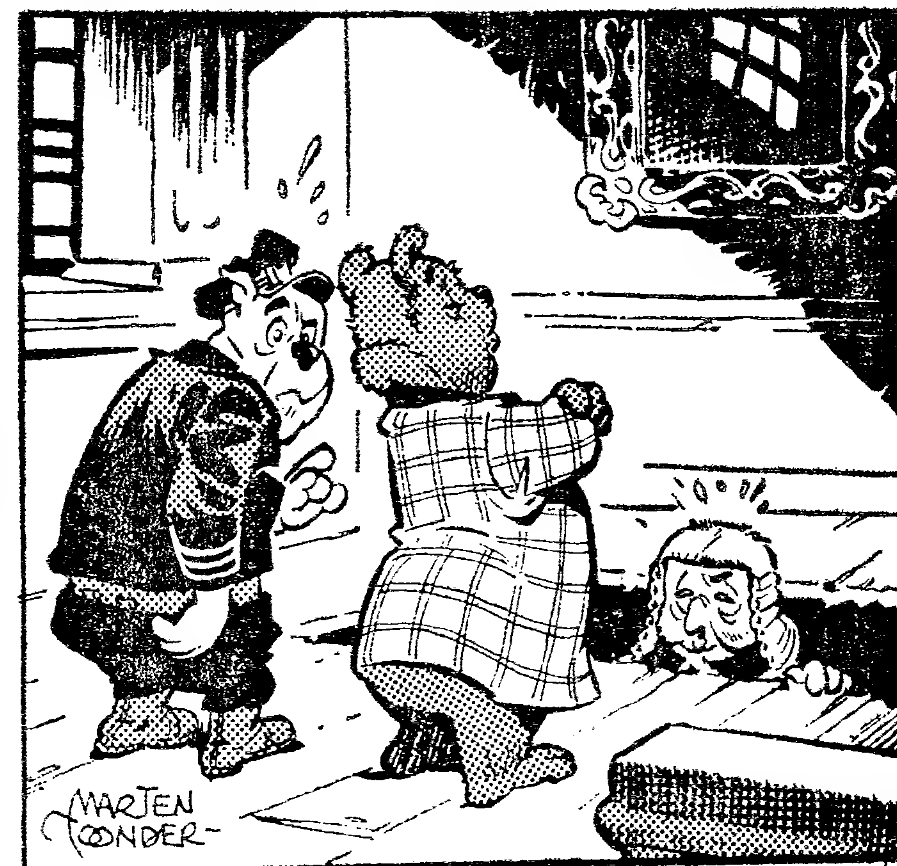
„Bozewicht!”, krijste hij. „Mij der hansworst laten maken! Bedrog en zwindel! Misgestalt!”

Tom Poes luisterde echter niet. Hij spande zich in om het vochtige gemurmel van de tuttelwurm op te vangen.

„.... ligt wel weer netjes”, sprak het beestje. „Ik kan nu bezig gaan en proberen om de zaak zo veel mogelijk te herstellen....” Het wierp een schichtige blik naar boven, waar de geleerde bezig was diep adem te halen en besloot: „Als men mij voortaan maar met rust laat. Anders loopt de draad mij uit de voeten.”

Commissaris Bas legde een zware hand op de schouder van heer Bommel en voerde hem de rechtszaal uit.

„Terbeschikkingstelling", gromde hij. „Een rechtvaardig vonnis. Ik had je altijd al in de gaten, Bommel!"

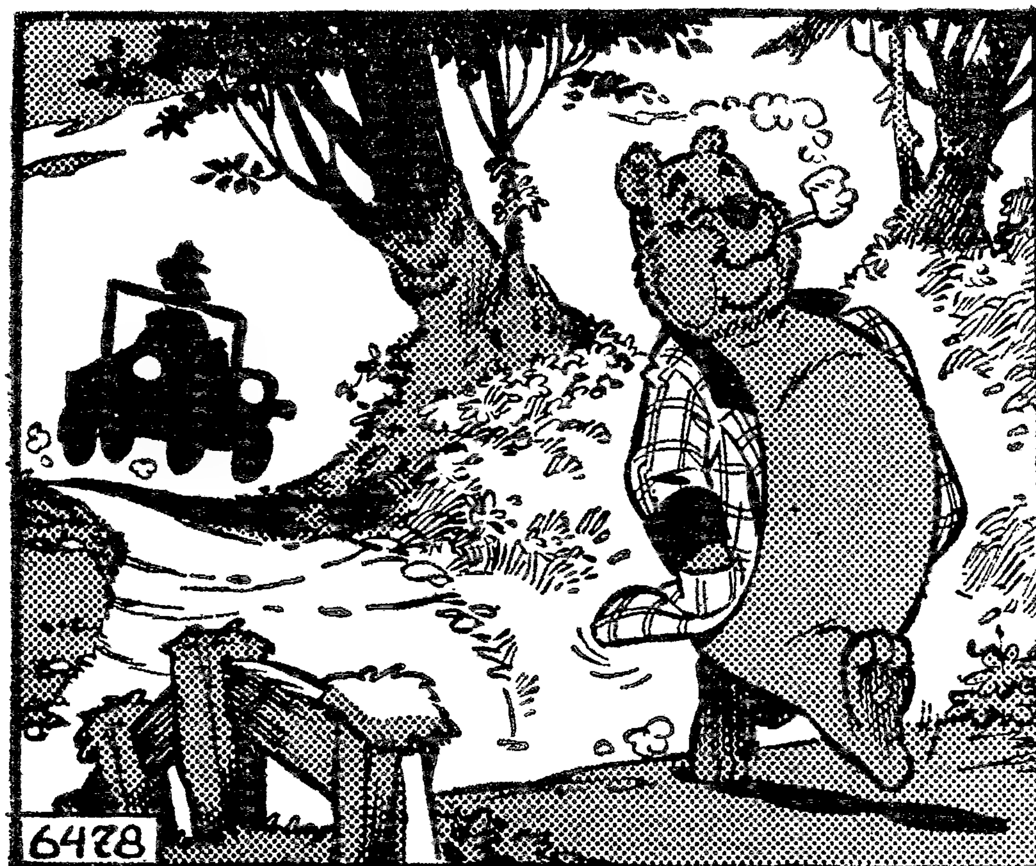
Heer Ollie was te zeer in droevige gedachten verdiept om te antwoorden. Maar net toen ze de deur bereikten klonk er achter hen gestommel, en een hoge stem riep: „Kijk, edelachtbare! Het is de houtworm!" De rechter wierp een onderzoekende blik op het stukje vloerplank, dat de griffier omhoog stak en trok verrast een wenkbrauw op.

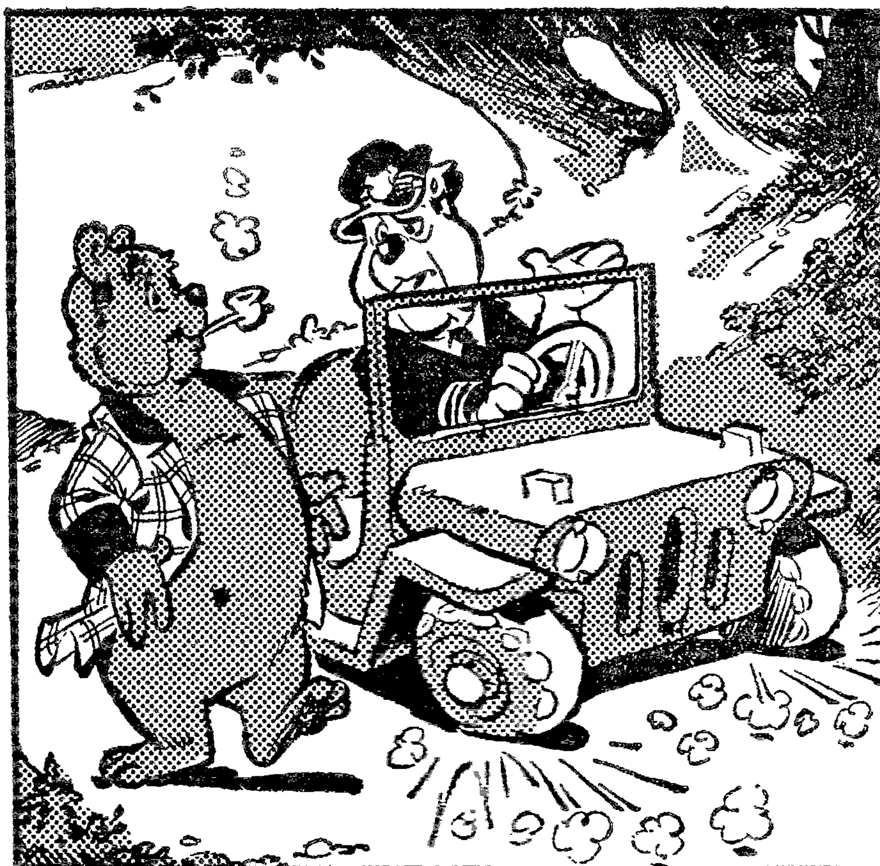
„Een ogenblikje", sprak hij toen. „Ik verzoek u om de verdachte opnieuw voor te geleiden, commissaris! Er is nieuw bewijsmateriaal ter tafel... eh... boven de grond gebracht."

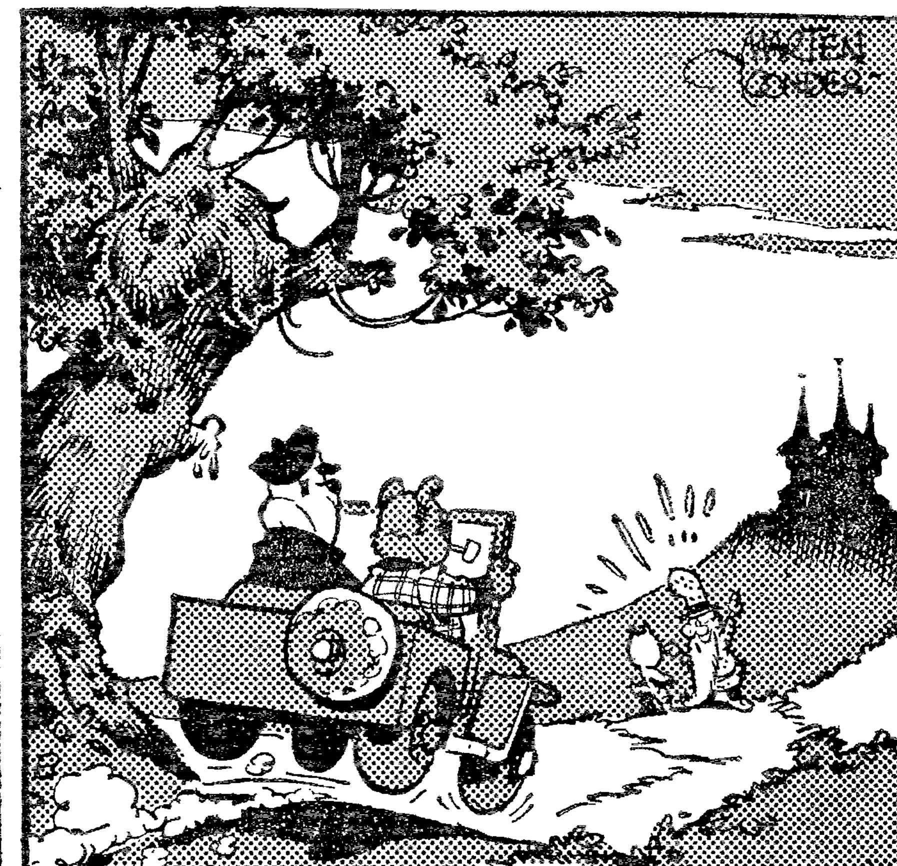
De politiechef gehoorzaamde met grote tegenzin, en daarop hernam de magistraat: „De vloer waarop het hof zetelde was aangetast. Door houtworm, zoals ik met eigen ogen heb vastgesteld. De beklaagde treft dus geen schuld. Er is geen poging gedaan de rechtbank te vernederen, en misschien zoudt u er goed aan doen de vloer van uw voertuig ook eens op houtworm na te kijken, meneer Bas. Ik gelast, dat de verdachte onmiddellijk op vrije voeten wordt gesteld."

De commissaris zakte in en keek beteuterd naar heer Ollie, die juist bezig was zich weer op te richten.

„Je hebt het gehoord", zei hij mat. Je bent vrij. Maar laat het niet weer gebeuren, Bommel!"

Zo was heer Bommel dus weer vrij. Hij verliet het gerechtsgebouw en wandelde met snelle, doch zekere tred de stad uit om naar huis te gaan.

Voordat hij echter halverwege was kwam een politiejeep hem achterop om naast hem halt te houden.

„Dit is onze reservewagen", zei commissaris Bas, die bedrukt achter het stuur zat. „De andere heb ik nog eens goed nagekeken. De vloer dan. En ja hoor. Het is een kwestie van houtworm. Dat die er uitgezakt is, bedoel ik. Wat sta je daar te lachen?"

„Ik lach niet", zei de heer Ollie vrolijk.

„Waarom niet?", hernam de politiechef. „Het zou toch best kunnen met de politionele dwaling en zo. Hoewel je moet toegeven, dat al die doorzakkingen ten gevolge van houtworm toevallig waren, met jou in de buurt."

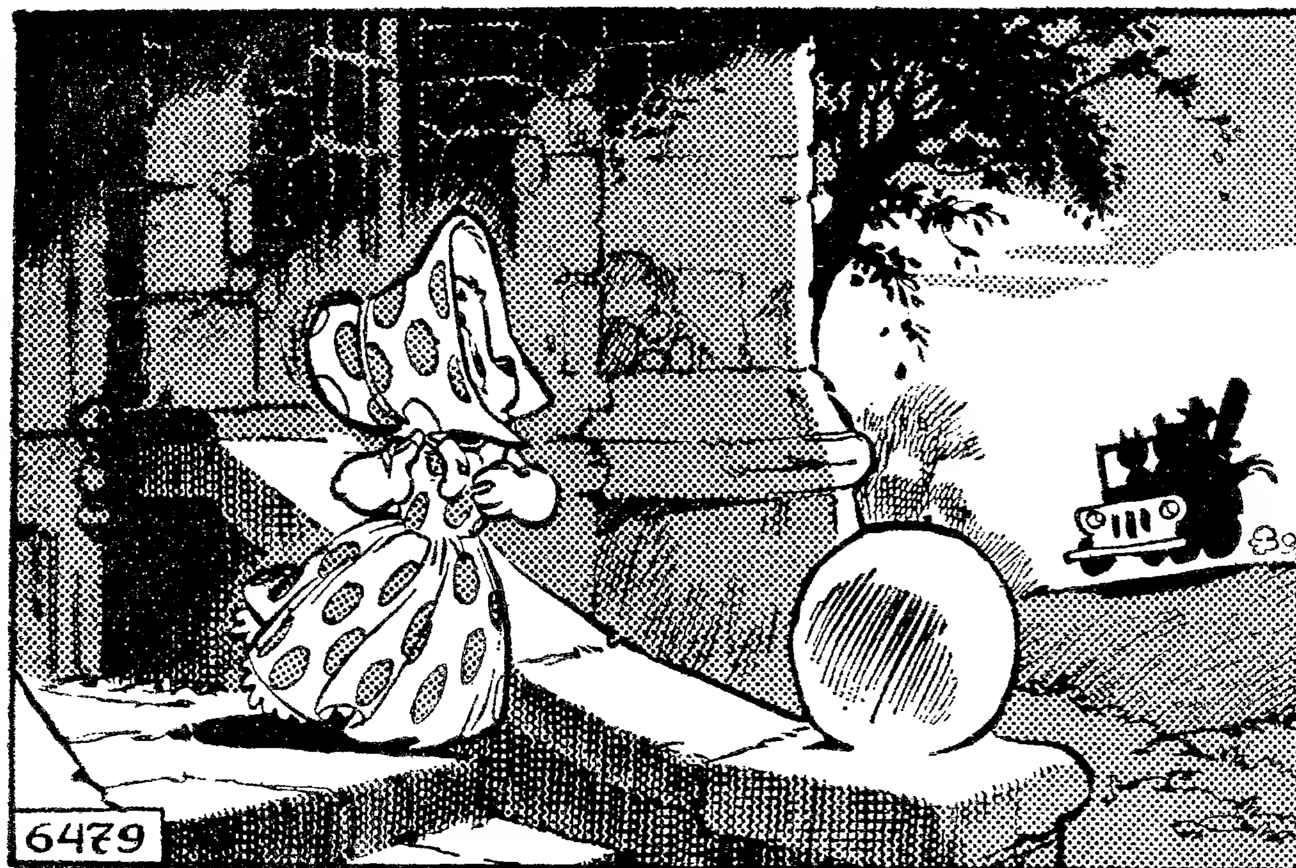
„Heel toevallig", gaf heer Bommel toe.

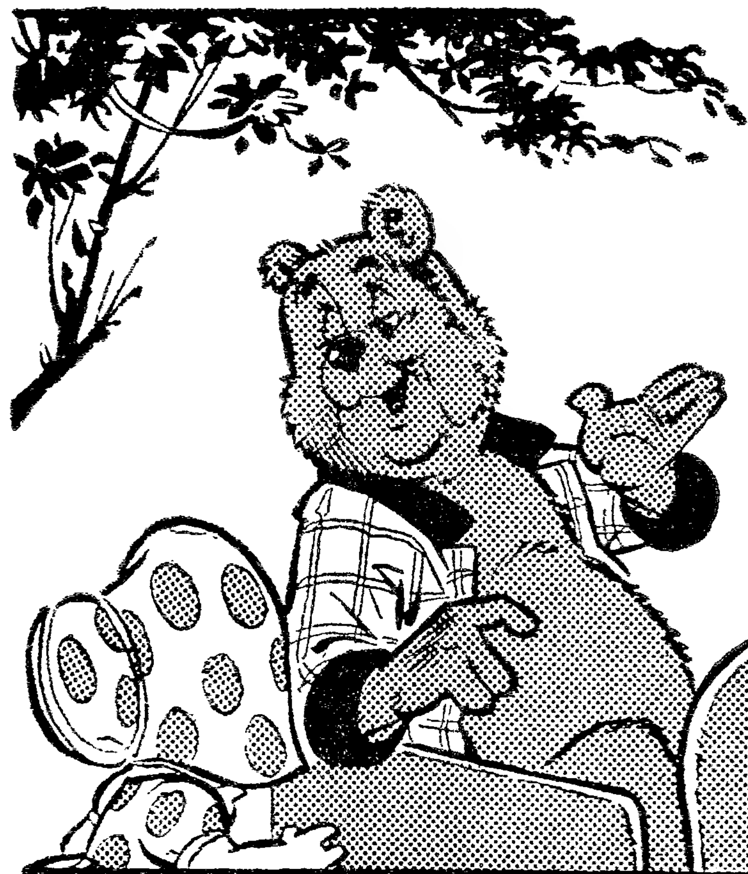
„Dat is mooi van je", zei de commissaris. „Stap in, dan zal ik je naar huis rijden."

Heer Ollie nam die uitnodiging graag aan, en zo reden ze even later in snelle vaart op Bommelstein toe. Zodoende passeerden ze de heuvel waarop het hunnebed lag en nu werd hun aandacht getrokken door een paar figuren, die klaarblijkelijk een meningsverschil hadden. Het was niet moeilijk om daar Tom Poes en professor Prlwytzkofsky in te herkennen, vooral niet omdat de snerpende stem van de laatste boven het motorgeronk uitklonk.

„Het is ja misgebruik van de wetenschap!", hoorden ze de geleerde roepen. „Die wordt door de huidige luizenjongens toch al niet ernsthaftig genomen! De heren studenten prutselen maar wat aan! Maar aha!!

Daar is der behoorde. Ik zal mij verklagen!"

Juffrouw Doddel stond op de stoep van Bommelstein om naar de gezondheid van heer Ollie te vragen, maar op haar bellen werd niet open gedaan.

„Als er maar niets engs met hem is", dacht ze een beetje ongerust.

„Eerst had de lieverd zo'n last van ongedierte dat er een dokter bij moest komen. En toen begon hij raar licht uit te stralen; echt niet gewoon. Als de dampen hem maar niet in het hoofd geslagen zijn!" Ze bonsde nog eens op de gesloten deur, doch toen ook dat niet hielp draaide ze zich om, met het plan om naar huis te gaan. Nu werd ze echter een naderende jeep gewaar die geheel bezet was en waar het geluid van een luide stem uit opsteeg.

„Daar komt Ollie aan", mompelde ze opgelucht, terwijl ze zich de stoep afhaastte. En ja hoor, toen het voertuig naast haar tot stilstand kwam, stond ze oog in oog met haar buurman.

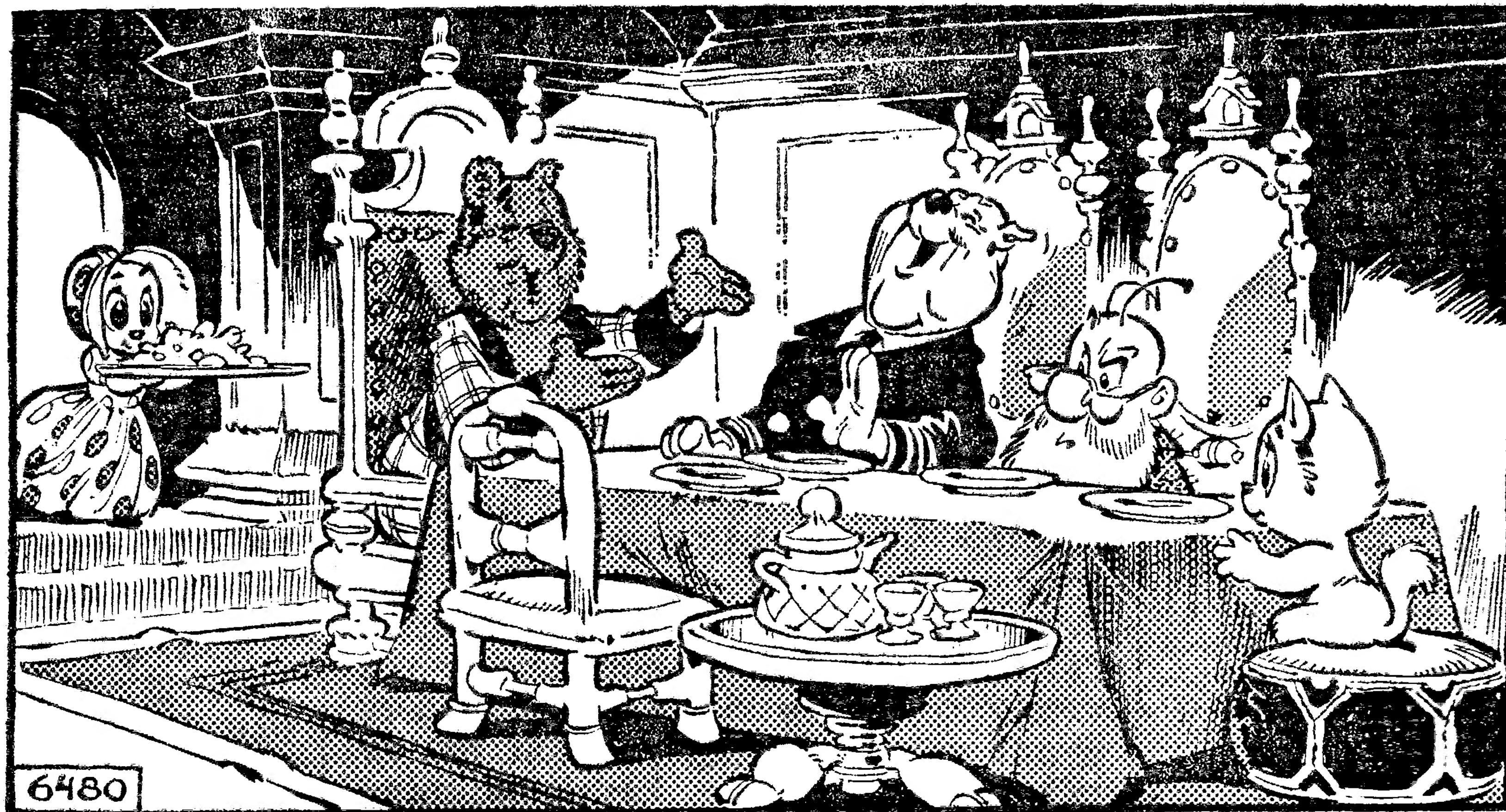
„Dat is een verrassing, mevrouw", riep hij blij lachend uit. „Ik heb een kleine moeilijkheid, en daar kunt u me misschien mee helpen."

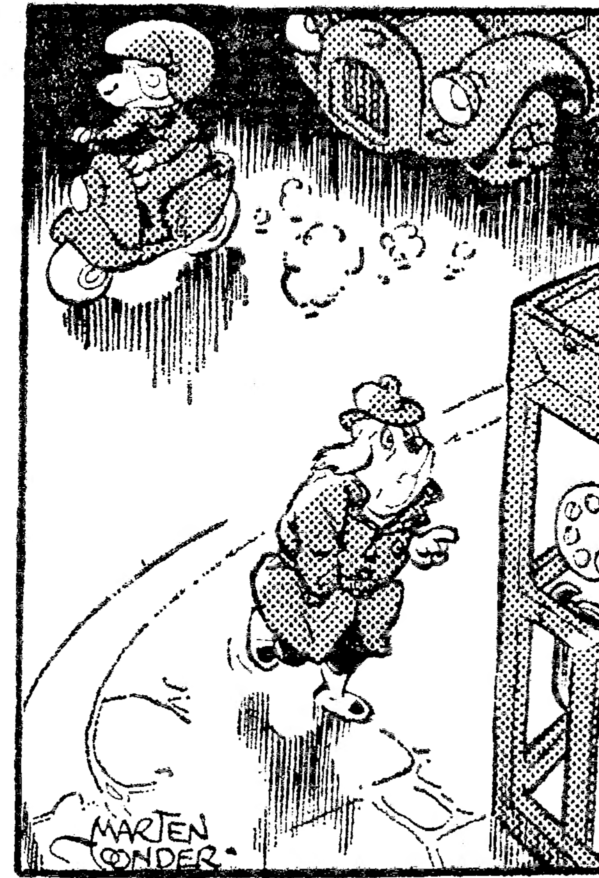
„Voel je je goed?", vroeg juffrouw Doddel bezorgd.

„O ja", zei heer Bommel. „Uitstekend zelfs. Alles berustte op een gerechtelijke dwaling, als u begrijpt wat ik bedoel. Maar nu heb ik de heren uitgenodigd voor een eenvoudige maaltijd. De professor hier heeft tenslotte geholpen om de steen weer op mijn lot te leggen, en de jonge vriend heeft het lang niet slecht gedaan, al zeg ik het zelf. Maar in de drukte heb ik vergeten dat Joost er niet is. Die heb ik ontslagen. En daardoor zit ik een beetje met dat etentje, en toen ik u zag, dacht ik... Ik bedoel... eh..."

„Natuurlijk, mallerd", riep het vrouwtje uit. „Maak de deur maar open dan zal ik eens kijken wat er in de keuken te vinden is."

Heer Bommel gehoorzaamde met een verlicht gemoed, en even later kon het hele gezelschap het gastvrije slot binnentreden.

Juffrouw Doddel slaagde er in om uit allerlei kliekjes en blikjes een soort maaltijd samen te stellen en intussen kortte heer Bommel de tijd door uit te leggen wat er gebeurd was.

Commissaris Bas, die voelde dat hij iets goed te maken had, lachte smakelijk om het verhaal, maar professor Prlwytzkofski keek zuinig.

„Praw!", mompelde hij in zijn baard. „Der ganse geschiedenis is ener waanzin!"

Op dat moment kreeg hij echter de geur van knakworst in de neus, zodat zijn stemming snel verbeterde en het ook voor hem een heel gezellige avond werd.

Zo waren de zorgen van heer Ollie dus weer ten einde, maar wie dat nog niet wist was Joost. De trouwe knecht dwaalde op dat moment wat betrokken door de straten van de stad en hield aarzelend halt, toen hij een telefooncel in het oog kreeg.

„Het zal toch niet ongepast zijn om eens naar de gezondheid van heer Olivier te informeren", prevelde hij, het hokje betredend.

„Ik ben nu wel ontslagen, maar dat kan niet ernstig bedoeld zijn. Heer Olivier was overspannen, als men mij toestaat — en dat gaat mij toch wel aan het hart. Ik zal eens bij dokter Zielknijper informeren hoe het met hem is."

Zo gezegd, zo gedaan. Doch de ziekenbroeder, die hem te woord stond stelde hem niet bepaald gerust.

„Bommel?", riep hij in de hoorn. „Die is hier al een tijd geleden ontsnapt! Hij schijnt rond te dwalen in een gevaarlijke toestand. De politie loert op hem, maar ze hebben hem nog niet weer te pakken, zover ik weet."

68 11 12

Voor heer Bommel was de geschiedenis met de tuttelwurm goed afgelopen maar het was voor de bediende Joost erg vervelend, dat hij dat niet wist. De inlichtingen die hij van dokter Zielknijpers sanatorium gekregen had waren erg verontrustend, en er was verder niemand die hem inlichtte. Ook heer Ollie zelf niet; dat was misschien nog wel het vreemdste.

„Betreurenswaardig, dat noem ik het als men mij toestaat", prevelde de knecht terwijl hij op een gure winterdag zijn schreden naar slot Bommelstein richtte. „Het geven van een ontslag kan voorkomen, ook in de betere kringen. Maar de slotmaaltijd behoort door mij te worden opgediend. Heer Olivier moet dit keer geheel zijn ingestort. Ik ga mij van zijn toestand overtuigen, wanneer ik zo vrij mag zijn; deze onzekerheid is niet te dragen!"

Toen hij echter bij het bouwwerk aankwam bleef hij ontsteld staan. Het eens zo fraaie gazon was geheel verwaarloosd en de wind blies gierend om de vervallen torens en klapperde met de loshangende luiken.

„Het huis lijkt mij gesloten", mompelde Joost geschokt. „Niemand heeft er in lange tijd naar omgekeken! Die arme heer Olivier; wie weet hoe erg hij er aan toe is..."

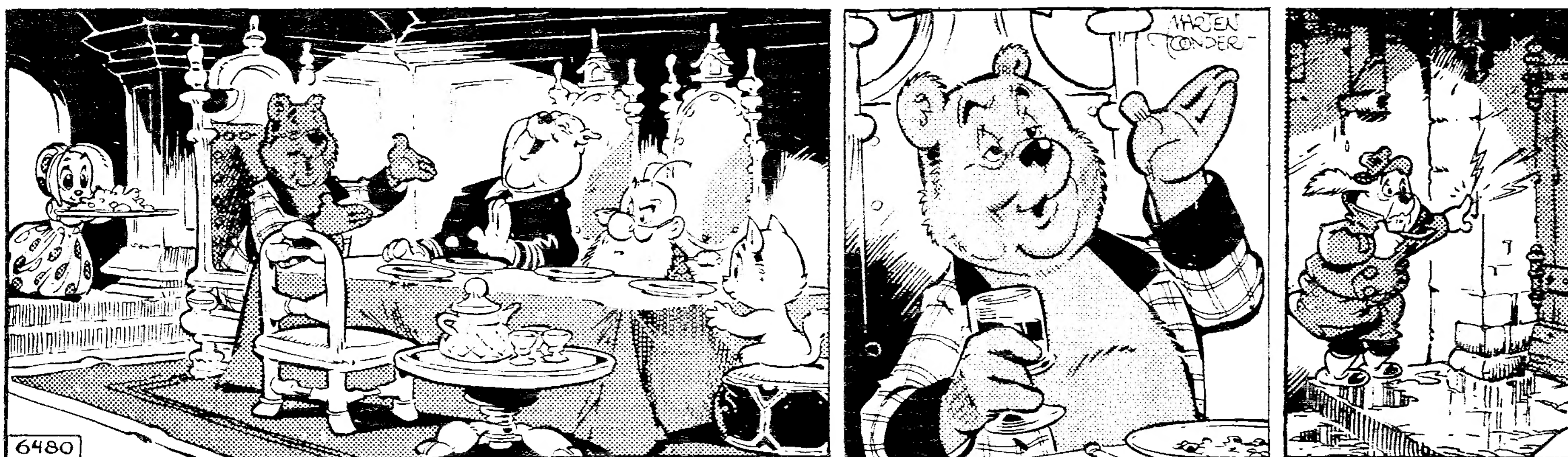
Met deze gedachte beklom de bediende met loden schoenen het overwoekerde bordes — en toen werd hij een briefje gewaar, dat in de stormwind aan de deur hing te klapperen.

De lezing ervan ontstelde hem hevig, dat valt te begrijpen. Maar omdat het duidelijk is, dat heer Bommel een poosje vakantie genomen heeft, stel ik voor om het verslag van zijn avonturen hier te onderbreken. Op maandag 2 december zal het echter worden hervat — en ik hoop dan in staat te zijn verder nieuws over de vermiste heer te geven.

EINDE VAN DIT VERHAAL

681113

Toen dit verhaal in het boek "Praw! Der Hemeldonderweder" uitkwam is de laatste aflevering aangepast.

Juffrouw Doddel slaagde erin om uit allerlei kliekjes en blikjes een soort maaltijd samen te stellen en intussen kortte heer Bommel de tijd met uit te leggen wat er gebeurd was.
Commissaris Bas, die voelde dat hij iets goed te maken had, lachte smakelijk om het verhaal, maar professor Prlwytzkofsky keek zuinig.
'Praw!' mompelde hij in zijn baard. 'Der ganse geschiedenis is wederlijke wederwaardigheid!'
Op dat moment kreeg hij de geur van knakworst in de neus, zodat hij snel zijn servet omknoopte, terwijl zijn stemming zienderogen verbeterde.
Heer Ollie werd echter stiller naarmate de maaltijd vorderde. Het was duidelijk dat iets hem bedrukte en tenslotte nam hij dan ook kuchend zijn glas op.
'Er is iets nog niet helemaal in orde,' sprak hij. 'Ik weet wel: men zal mij tegenwerpen dat het hoofd van een heer die zijn lot in eigen handen heeft, omloopt, zodat hij allicht een steekje laat vallen. Maar nu wij hier zo gezellig bijeen zijn, is er iets dat mij drukt – en dat is Joost die door mijn toorn ontslagen is. Wie weet, misschien loopt hij nu wel bij nacht en ontij door de regen terwijl wij ons te goed doen!'
'Jij denkt toch ook altijd aan anderen, Ollie,' zei juffrouw Doddel bewonderend. 'Wil je nog een beetje pudding?'
'Dank u mevrouw, het zou me niet smaken,' hernam heer Bommel droevig. 'Ach, ik wilde dat ik nog een heel klein ietsje aan het lot kon doen; zodat de brave knecht terug zou komen om alles te vergeven en te vergeten...'
Hij zuchtte, en er viel een kleine stilte in, die echter al spoedig verstoord werd door het dringend overgaan van de voordeurbel.

HEER BOMMEL EN DE TUTTELWURM